

Nuorison hyvinvointi- ja palvelukokemukset Rovaniemellä

Nuorison hyvinvointi- ja palvelukokemukset Rovaniemellä

Marika Kunnari (toim.)

Nuorison hyvinvointi- ja palvelukokemukset Rovaniemellä

Sarja B. Raportit ja selvitykset 2/2014

© Lapin ammattikorkeakoulu ja tekijät

ISBN 978-952-316-002-6 (pdf)
ISSN 2342-2491 (verkkajulkaisu)

Lapin ammattikorkeakoulun julkaisuja
Sarja B. Raportit ja selvitykset 2/2014

Rahoittajat: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskus, Euroopan Unioni Euroopan sosiaalirahasto,
Lapin ammattikorkeakoulu, Lapin yliopisto

Toimittaja: Marika Kunnari
Taitto: Lapin AMK, viestintäyksikkö

Lapin ammattikorkeakoulu
Jokiväylä 11 C
96300 Rovaniemi

Puh. 020 798 6000
www.lapinamk.fi/julkaisut

Lapin korkeakoulukonserni

Lapin korkeakoulukonserni LUC
on yliopiston ja ammattikorkea-
koulun strateginen yhteenliittymä.
Konserniin kuuluvat Lapin yliopisto
ja Lapin ammattikorkeakoulu.
www.luc.fi

Sisällys

ESIPUHE	7
TIIVISTELMÄ	9

I NUORISOSELVITYKSEN KONTEKSTI

Marika Kunnari

1 JOHDANTO	13
1.1 Nuorisoselvitys osana Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka – hanketta	13
1.2 Nuorisoselvityksen tavoitteet	14
1.3 Kokemuksellisen hyvinvoinnin idea	15
1.4 Selvityksen rakenne	16

Marika Kunnari & Sirpa Kaukiainen & Samppa Määttä

2 SELVITYKSEN TOTEUTUS	17
2.1 Aineisto	17
2.2 Tarkastelumenetelmä	23

II NUORTEN KOKEMUKSELLINEN HYVINVOINTI JA PALVELUT

Marika Kunnari

3 NUORTEN KOKEMUKSELLINEN HYVINVOINTI	27
3.1 Vastaajien taustat	27
3.2 Opinnot	29
3.3 Kesätyöt/työt	32
3.4 Rahan riittäminen	36
3.5 Ihmissuhteet	40
3.6 Henkilökohtaiset ominaisuudet	46

3.7 Elintavat	51
3.8 Rovaniemen ominaisuudet	56
3.9 Suomalainen yhteiskunta	61
3.10 Hyvinvointikokonaisuus nuorten keskuudessa	65
3.11 Tyytyväisyys viiden vuoden kuluttua	71

Marika Kunnari

4 NUORISOLLE SUUNNATUT PALVELUT	77
4.1 Palvelujen saatavuus ja laatu	77
4.2 Palvelujen käyttämättä jättäminen	82
4.3 Nuorten omat ideat aktivointiin	85

III YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Marika Kunnari & Samppa Määttä & Sirpa Kaukiainen

5 NUORTEN HYVINVOINTI- JA PALVELUKOKEMUKSET	91
---	----

KIRJALLISUUS	99
------------------------	----

LIITTEET	101
--------------------	-----

Esipuhe

Käsillä oleva selvitys on syntynyt vastauksena Rovaniemen kaupungin tiedontarpeeseen koskien nuorille itselleen suunnattujen palvelujen käyttöön/käyttämättä jättämiseen liittyviä kokemuksia. Samassa yhteydessä haluttiin vielä tarkastella lähemmin rovaniemeläisten nuorten hyvinvointikokemuksia, jatkeena lappilaisten aikuisten vastaaviin kokemuksiin perustuvalla tutkimuksella. Sekä tämä nuorison hyvinvointia koskeva selvitys että vuonna 2013 julkaistu aikuisten hyvinvointikokemuksia kartoitava tutkimus ovat juuri päättyvän *Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka* – hankkeen tuloksia. Hankkeen myötä monet Lapin kunnat, Rovaniemi mukaan lukien, ovat saaneet arvokasta tietoa omien kuntalaistensa hyvinvoinnin tilasta. Hankekokonaisuus on yksi osoitus Lapin yliopiston sekä Lapin ammattikorkeakoulun yhteisistä, hyvin onnistuneista työn tuloksista.

Nuorisoselvityksen on mahdollistanut *Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka* – hankkeen myötä sen rahoittajana toiminut Euroopan sosiaalirahasto. Nuorisoselvityksen toteuttamisessa ovat olleet allekirjoittaneen lisäksi monin eri tavoin osallisina Lapin ammattikorkeakoulun lehtori Sirpa Kaukiainen, Rovaniemen kaupungin suunnittelija Samppa Määttä, Lapin yliopiston lehtori Pekka Vasari, tutkimusavustaja Tanja Pynninen, Rovaniemen kaupungin hyvinvointiryhmästä koottu osatyöryhmä sekä ryhmä Lapin ammattikorkeakoulun hoitotyönopiskelijoita. Heille kaikille suuri kiitos. Suurin kiitos selvityksen toteutumisesta kuuluu kuitenkin kaikille niille 1345 rovaniemeläiselle nuorelle, jotka jakoivat kanssamme omat hyvinvointikokemuksensa. Ilman teitä selvityksessä esitetyt tiedot eivät olisi koskaan tulleet esille.

Rovaniemellä aurinkoisena huhtikuun päivänä 2014

Marika Kunnari

Tiivistelmä

Nuorison hyvinvointi- ja palvelukokemukset -selvitys on yksi *Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka* -hankkeen tuottamasta julkaisusta. Se on jatkoa hankkeen *Kuntalaisten hyvinvointikokemukset Lapissa* -tutkimukselle, jossa selvitettiin lappilaisten aikuisien kokemuksellista hyvinvointia. Nuorisoselvityksen tavoitteena on siten tuottaa hyvinvointitietoa koskien nuorten omia hyvinvointiin liittyviä tyytyväisyys-/tyytymättömyyskokemuksia. Lisäksi tavoitteena on tuottaa Rovaniemen kaupungin nuorisotoimen tiedontarpeen mukaisesti tietoa nuorisolle suunnattujen palvelujen saatavuuteen, laatuun ja mielenkiintoiseksi tekemiseen liittyvistä kokemuksista ja näkemyksistä. Selvityksen tarkoituksena on näin ollen antaa ääni nuorten omille kokemuksille objektiivisten arvioiden sijaan. Selvityksellä tuotetaan lisäksi tietoa niistä nuorisoryhmistä, joissa tyytyväisyys-/tyytymättömyyskokemukset ovat erityisen yleisiä. Edelleen tuodaan esille rovaniemeläisten nuorten ja aikuisten välisten hyvinvointikokemusten samanlaisuudet/erilaisuudet.

Tarkastelun keskiössä ovat nuorten tyytyväisyys-/tyytymättömyyskokemukset liittyen opiskeluun, kesätyöhön/työhön, rahan riittämiseen, ihmissuhteisiin, omiin ominaisuuksiin, elintapoihin, Rovaniemen ominaisuuksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan sekä tulevaisuuden hyvinvointiin. *Nuorison hyvinvointi- ja palvelukokemukset* -selvityksen informanteina ovat Rovaniemen 7- ja 9- luokkalaiset, ammattiopistojen toisen vuosikurssin opiskelijat sekä lukion 2-luokkalaiset. Selvityksen aineistona olevaan nuorisokyselyyn on vastannut kaiken kaikkiaan 1345 Rovaniemellä opiskelevaa nuorta.

Selvityksen perusteella voidaan todeta, että nuoret kokevat opintojen osalta yleisimmin tyytymättömyyttä opintojen kuormittavuuteen, kesätyön/työn osalta palkkaukseen, rahan riittämisen osalta harrastuksiin, ihmissuhteiden osalta sukulaissuhteisiin, omien ominaisuuksiensa osalta energisyyteen, elintapojen osalta nukkumistottumuksiin, Rovaniemen ominaisuuksien osalta julkisen liikenteen toimivuuteen ja yhteiskunnan osalta ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutumiseen. Kokonaisuutta tarkastellen tyytymättömiä eri hyvinvointisisältöihin ovat tytöt, lukiolaiset, ei harrastuksia omaavat, toisen vanhemman kanssa asuvat sekä työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret. Tätä tietoa ja aikuisten vastaavia kokemuksia koskevaa tutkimusta tarkastellen voidaan todeta, että hyvinvointivajeet näyttävät kerääntyvän ikään katsomatta naissukupuolelle, yksinhuoltajaperheille sekä työttö-

myydestä kärsiville perheille. Edelleen nuoria ja aikuisia tarkastellen voidaan todeta, että rovaniemeläiset nuoret kokevat aikuisia vähemmässä määrin tyytymättömyyttä eri hyvinvointisisältöihin. Ainoastaan opintojen osalta nuorten tyytyväisyys-/tyytymättömyystilanne on tulkittavissa aikuisten vastaavaa tilannetta huonommaksi.

Nuorille suunnattujen palvelujen voidaan tulkita jäävän vajaakäytölle Rovaniemellä. Kyseisiä palveluja käyttävät nuoret ovat kuitenkin yleisesti tyytyväisiä niiden saatuun laatuun. Nuorille suunnattujen palvelujen käyttämättä jättämiseen liitetään nuorten keskuudessa seuraavia sisältöjä: 1) palvelut eivät herätä kiinnostusta, 2) palveluista ei tiedetä, 3) palvelujen sijaan valitaan kilpailevia toimintoja, 4) palvelujen imago ei ole nuorelle ”sopiva”, 5) palvelujen sisällössä koetaan olevan ongelmia ja/tai 6) palvelujen käyttöön liittyy käytännön ongelmia. Edelleen voidaan todeta, että nuoret kaipaavat selkeää, yksityiskohtaista ja esimerkiksi kouluissa tapahtuvaa tiedottamista nuorisolle suunnattujen palvelujen sisällöistä. Nuoret kaipaavat suuressa määrin myös oman äänensä esilletuloa, tuntemusta siitä, että heidän omilla näkemyksillään, toiveillaan ja mielipiteillään on merkitystä palveluja suunniteltaessa.

ASIASANAT: Rovaniemi, nuoret, kokemuksellinen hyvinvointi, tyytyväisyys, nuorisopalvelut

I NUORISOSELVITYKSEN KONTEKSTI

1 Johdanto

1.1 NUORISOSELVITYS OSANA POHJOISEN HYVINVOINNIN TIETOPAIKKA – HANKETTA

Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka-hanke kuuluu Lapin korkeakoulujen vuosien 2009–2012 innovaatio-ohjelmassa *Hyvinvoinnin Lappi*-hankekokonaisuuteen. *Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka*-hanke päättyy 30.4.2014. Hanketta hallinnoi Lapin yliopisto ja sen rahoittajana toimii Euroopan sosiaalirahasto. Hankekokonaisuuden organisatorinen tausta tuodaan tarkemmin esille *Lapin hyvinvointibarometri 2013*-julkaisussa, joka on yksi *Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka*-hankkeen tuottamista julkaisuista. *Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka*-hankkeen tavoitteena on ollut

”sisällöllisesti ja ajallisesti käyttäjälähtöisen, vuorovaikutteisen sekä monitasoisen hyvinvointitiedon tuottaminen.”

(Kunnari & Suikkanen 2013, 10–11.)

Hankkeessa on tuotettu tätä tavoitetta silmälläpitäen tilastoja, asiantuntijalausuntoja sekä lappilaisten ihmisten hyvinvointinäkemyksiä yhteen kokoava *Lapin hyvinvointibarometri 2013* sekä lappilaisten aikuisten kokemuksellista hyvinvointia kartoittava *Kuntalaisten hyvinvointikokemukset Lapissa – tutkimus* (ks. Kunnari & Suikkanen 2013). Lisäksi hankkeessa on tuotettu tiiviissä yhteistyössä Rovaniemen kaupungin edustajien kanssa hyvinvointitiedon keräämisen malli, jonka tarkoituksena on muun muassa edistää hyvinvointitiedon käyttäjäystävällisyyttä sekä vahvistaa tuotetun hyvinvointitiedon asemaa päätöksenteon tärkeänä osana.

Käsillä oleva nuorisoseelvitys perustuu kahteen edellä mainittuun *Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka* -hankkeen tuotokseen: aikuisten kokemuksellista hyvinvointia koskevaan tutkimukseen *Kuntalaisten hyvinvointikokemukset Lapissa* ja hankkeessa tuotettuun hyvinvointitiedon keräämisen malliin. Rovaniemen kaupungin nuorisotoimen edustajat ilmaisivat hyvinvointitiedon keräämisen mallia suunniteltaessa olemassa olevan tiedon tarpeen koskien

- rovaniemeläisten nuorten hyvinvointikokemuksia sekä
- rovaniemeläiselle nuorisolle tarkoitettujen palvelujen saatavuutta, laatua ja kiinnostavuutta koskevia näkemyksiä.

Kuntalaisten hyvinvointikokemukset Lapissa -tutkimuksen aikuisille suunnattua kyselylomaketta muokattiin vastaamaan näitä Rovaniemen kaupungin nuorisotoimen tiedon tarpeita. Tästä syntyi sekä hyvinvointitiedon keräämisen malliin liittyvä vuosittaiseen käyttötärpeeseen muokattava kyselyperusta että rovaniemeläisille nuorille suunnattu kysely (liite 1). Nuorisokyselyaineiston on analysoinut Lapin ammattikorkeakoulun tuntiopettaja Marika Kunnari. Käsillä olevan selvityksen kirjoittamiseen ovat lisäksi osallistuneet lukujen 2 (hyvinvointitiedon käytön mallia käsittelevä tekstiosuus) ja 5 (tuotetun tiedon jatkokäyttöä koskevia johtopäätöksiä käsittelevä tekstiosuus) osalta Lapin ammattikorkeakoulun lehtori Sirpa Kaukiainen sekä Rovaniemen kaupungin suunnittelija Samppa Määttä. *Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka*-hankkeessa Marika Kunnari on aiemmin vastannut tutkijana omalta osaltaan Lapin yliopiston toteuttamasta lappilaisten aikuisten kokemuksellisen hyvinvoinnin tutkimuksesta (ks. Kunnari & Suikkanen, 2013). Sirpa Kaukiainen ja Samppa Määttä ovat puolestaan työstäneet hankkeen kuluessa hyvinvointitiedon keräämisen mallin yhdessä Rovaniemen kaupungin kanssa. Nuorisokyselyn suunnittelussa on ollut aktiivisesti mukana edellä mainittujen lisäksi Rovaniemen kaupungin hyvinvointiryhmästä koottu osatyöryhmä. Lisäksi nuorisokyselyaineiston valmistelussa ovat olleet mukana Lapin yliopiston lehtori Pekka Vasari, Lapin yliopiston tutkimusavustaja Tanja Pynninen sekä Lapin ammattikorkeakoulun hoitotyönopiskelijoita.

1.2 NUORISOSELVITYKSEN TAVOITTEET

Nuorisoselvityksen tavoitteena on tuottaa Rovaniemen kaupungin nuorisotoimen tiedontarpeeseen perustuvaa hyvinvointitietoa. Tämä tarve koskee nuorten (tässä yhteydessä 7- ja 9- luokkalaiset sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten toisen vuoden opiskelijat) omia hyvinvointikokemuksia. Lisäksi se koskee tietoa rovaniemeläiselle nuorisolle suunnattujen palvelujen saatavuuteen ja laatuun liitetystä tyytyväisyydestä/tyytymättömyydestä. Tässä selvityksessä nuorten kokemustietoa tarkastellaan vielä suhteessa aikuisten vastaaviin kokemuksiin (Kunnari & Suikkanen 2013), jotta saadaan selville näiden kahden ryhmän välisten kokemusten samanlaisuuksia ja eroja. Nuorisoselvityksessä on siten selvitetty seuraavia asioita:

1. Millaisena näyttäytyy rovaniemeläisten nuorten tyytyväisyys/tyytymättömyys koskien

- opintoja
- kesätöitä/töitä
- rahan riittävyttä
- ihmissuhteita
- henkilökohtaisia ominaisuuksia
- elintapoja
- Rovaniemen ominaisuuksia
- suomalaista yhteiskuntaa
- tulevaisuuden odotuksia?

2. Miten kyseiset seikat näyttäytyvät suhteessa rovaniemeläisten aikuisten vastaaviin kokemuksiin?
3. Kekkä nuorista ovat erityisen tyytyväisiä/tyytymättömiä kyseisiin asioihin?
4. Millaisena näyttäytyy nuorten tyytyväisyys/tyytymättömyys koskien nuorille tarkoitettujen palvelujen saatavuutta ja laatua?
5. Miten kyseisten palvelujen kiinnostavuutta voitaisiin nuorten mielestä parantaa?

1.3 KOKEMUKSELLISEN HYVINVOINNIN IDEA

Käsillä olevaan nuorisoselvitykseen liittyvän kokemuksellisen hyvinvoinnin idea on määritelty yksityiskohtaisesti *Kuntalaisten hyvinvointikokemukset Lapissa* – julkaisussa sivuilla 12–18. Koska nuorisoselvitys perustuu täysin tähän samaan kokemuksellisen hyvinvoinnin näkemykseen, ei sitä tässä yhteydessä avata enää kovin tarkasti. Sen verran sanottakoon, että pohjoismainen hyvinvointitutkimus on tyypillisesti perustunut lähestymistapaan, jossa hyvinvointia tarkastellaan yksilön tarpeiden ja tarpeiden tyydyttämiseen käytettävissä olevien resurssien yhtälönä. Tällaisen tarkastelun mukaan hyvinvointi ja bruttokansantuote liittyvät vahvasti toisiinsa. Monet tutkimukset ovat todentaneet sen, että köyhissä maissa bruttokansantuote korreloi selvästi subjektiivisen hyvinvointimittarin kanssa. Toisaalta on todettu, että tietyn kasvun rajan ylittyessä tulojen kasvu saattaa jopa heikentää koettua elämisen laatua tai ainakin pysäyttää onnellisuuden lisääntymisen. (Kajanoja 2005; Diener ym. 2002; Islam ym. 2002, 210; Frey & Stutzer 2002, 75; Vaarama ym. 2010a, 12.)

Aikuisten hyvinvointikokemuksiin perustuvassa *Kuntalaisten hyvinvointikokemukset Lapissa* – tutkimuksessa kysytäänkin, mikä sitten antaa kokemuksellisen hyvinvoinnin tutkimiselle hyödyllisen lähtökohdan, jos objektiiviseen mittaamiseen perustuvat indikaattorit eivät siihen kykene? Vastauksena tähän tuodaan esille seuraavaa:

”Tällaisena lähtökohdana voidaan pitää ajatusta, jonka mukaan ihmiset itse ovat oman hyvinvointinsa parhaita asiantuntijoita. Kun hyvinvointi on hajautunut ja eriytynyt, ovat erilaiset asiat merkityksellisiä eri ihmisille. Jotta ihmisten todellisen hyvinvoinnin tilasta olisi mahdollista saada tietoa ja jotta sitä voitaisiin tukea ja edistää, tarvitaan objektiivisen tiedon rinnalla ja sen tueksi tietoa ihmisten omista kokemuksista koskien erilaisia hyvinvointisisältöjä.” (Kunnari & Suikkanen 2013, 12-13.)

Samoin kuin aikuisten kokemuksellista hyvinvointia tarkastelevassa tutkimuksessa, myös tässä nuorisoselvityksessä kokemuksellinen hyvinvointi ymmärretään hyvinvoinnin, elämänlaadun, onnellisuuden ja tyytyväisyyden muodostamaksi kokonaisuudeksi, jonka ihmiset liittävät erilaisiin hyvinvointisisältöihin ja –ympäristöihin. (Kunnari & Suikkanen 2013, 13.) Kokemuksellista hyvinvointia ovat omalta osaltaan tarkastelleet muun muassa J.P. Roos (1973), Erik Allardt (1976), Ruut Veenhooven (2000), Kai Torvi & Pentti Kiljunen (2005), Anu Raijas (2008), Ilkka Haavisto & Pentti Kiljunen (2009), Juho Saari (2009), Aki Siltaniemi ym. (2009), Jukka Hoffrén ym.

(2010), Pasi Moisio (2010), Marja Vaarama ym. (2010b), Timo Hämäläinen (2013) sekä Marika Kunnari ym. (2013).

1.4 SELVITYKSEN RAKENNE

Luvussa 2 käydään läpi nuorisoselvityksen toteuttamiseen liittyviä seikkoja. Aluksi esitellään aineisto perustoitteen ja keruutapoineen. Perustan osalta esitellään nuorisoselvityksen kaksi vaikuttajaa, eli *Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka*-hankkeessa toteutettu hyvinvointitiedon keräämisen malli sekä *Kuntalaisten hyvinvointikokemukset Lapissa* – tutkimus. Sen jälkeen tehdään lyhyt katsaus käytettyyn tarkastelumenetelmään.

Luvussa 3 tarkastellaan aluksi nuorisokyselyyn vastanneiden henkilöiden taustoja; sukupuolta, kouluastetta, harrastuksia, asumistapaa sekä vanhempien työtilannetta. Tämän jälkeen käydään läpi nuorten tyytyväisyys-/tyytymättömyyskokemukset koskien hyvinvoinnin eri osa-alueita: opintoja, kesätöitä/töitä, rahan riittämistä, ihmissuhteita, henkilökohtaisia ominaisuuksia ja elintapoja, Rovaniemen ominaisuuksia sekä suomalaista yhteiskuntaa. Lisäksi tarkastellaan sitä, ketkä ovat erityisen tyytyväisiä/tyytymättömiä tarkastelun kohteena olevan hyvinvoinnin osa-alueen yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttavaan sisältöön. Kaikkien hyvinvoinnin osa-alueiden osalta tuodaan esille myös sellaiset nuorille huolta ja mielihyvää aiheuttavat tekijät, jotka he ovat kirjanneet kyselylomakkeeseen avoimet vastaukset mahdollistaviin vastauspaikkoihin. Edelleen hyvinvoinnin osa-alueita tarkastellaan suhteessa rovaniemeläisten aikuisten vastaaviin kokemuksiin. Luvun 3 lopussa tarkastellaan vielä nuorten kokemuksellista hyvinvointikokonaisuutta sekä heidän ennakoitettuaan koskien hyvinvointiin kohdistettavaa tyytyväisyyttä/tyytymättömyyttä nykytilaan nähden viiden vuoden kuluttua.

Luvussa 4 käydään läpi nuorten tyytyväisyys-/tyytymättömyyskokemukset koskien heille tarkoitettujen palvelujen saatavuutta ja laatua. Lisäksi tarkastellaan syitä palvelujen käyttämättä jättämiseen. Edelleen tuodaan esille niitä seikkoja, joita nuoret itse ovat kyselyssä tuoneet esille kyseisten palvelujen kiinnostavuuden parantamiseksi.

Luvussa 5 kootaan vielä yhteen nuorisoselvityksestä opittua. Lisäksi otetaan kantaa tässä yhteydessä tuotetun tiedon jatkokäyttömahdollisuuksiin.

2 Selvityksen toteutus

2.1 AINEISTO

Tässä luvussa tarkastellaan nuorisoselvityksen aineiston perustaa ja keruutapaa. Selvityksen ja sen myötä nuorisolle suunnatun kyselyn sisällöllinen perusta on *Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka* -hankkeessa toteutetussa *Kuntalaisten hyvinvointikokemukset Lapissa* -tutkimuksessa sekä samaisessa hankkeessa tuotetussa hyvinvointitiedon keräämisen mallissa.

2.1.1 Perusta

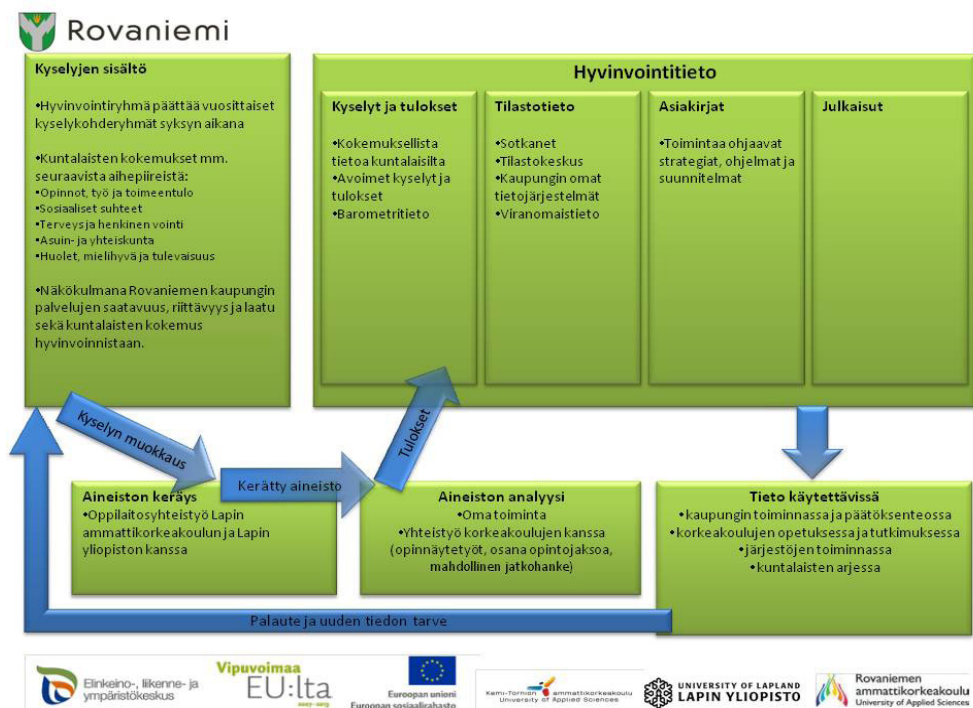
HYVINVOINTITIEDON KERÄÄMISEN MALLI

Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan kuntia veloitetaan seuraamaan asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Kunnan strategisen suunnittelun tulee perustua kuntakohtaisten hyvinvointi- ja terveysosoitimien tuottamaan tietoon ja kunnalla on velvollisuus seurata toimenpiteidensä vastaavuutta kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Hyvinvointitieto ja taito sen tulkintaan ovat tärkeä työväline virkamiesjohdolle ja luottamushenkilöille asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon (Perttilä 2005; Tukia ym. 2011). Rovaniemen kaupungilla on päätöksenteon perustana käytetty periteisesti objektiiviseen tietoon perustuvaa indikaattoritietoa kuntalaisten hyvinvoinnista. Sen sijaan kuntalaisten omia hyvinvointikokemuksia ei ole kerätty säännöllisesti päätöksenteon perustaksi. Tähän liittyen Petri Virtanen ym. (2011) toteavat, että asiakas ja hänen tarpeensa tulisi nostaa palvelutuotannon kehittämisen keskiöön. Parhaimmillaan se edistää palvelutuotannon parempaa vaikuttavuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta.

Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka – hankkeessa on kehitetty kokemuksellisen hyvinvoinnin tiedon keräämisen malli (kuvio 2.1) yhteistyössä Rovaniemen kaupungin ja Lapin Ammattikorkeakoulun (Rovaniemen Ammattikorkeakoulu 31.12.2013 asti) kanssa. Mallin kehittämiseen on osallistunut Rovaniemen kaupungin poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä, jonka mukaan kuntalaisten kokemuksia omasta hyvinvoinnista ja palvelujen saatavuudesta, riittävydestä ja laadusta ei ole riittävästi käytössä. Mallin pilotointi toteutettiin tässä nuorisotutkimuksessa. Mallin tarkoituksena on kerätä kuntalaisilta vuosittain kokemuksellista hyvinvointitietoa *päätöksenteon, toiminnan ja sen arvioinnin tueksi*.

Edellä mainitun poikkihallinnollisen hyvinvointiryhmän tehtävänä on mallin osalta päättää syksyisin seuraavan vuoden kokemuksellisen hyvinvoinnin kyselykohderyhmät. Hankkeessa kehitetyn kyselylomakkeen muokkaus tehdään kyselykohderyhmän mukaan. Kyselyssä näkökulmana on aina Rovaniemen kaupungin palvelujen saatavuus ja laatu sekä kuntalaisten kokemus heidän omasta hyvinvoinnistaan.

Vuosittaiset kyselyt toteutetaan oppilaitosyhteistyössä Lapin ammattikorkeakoulun ja Lapin yliopiston kanssa. Kysely on mahdollista suorittaa sekä sähköisenä että perinteisenä lomaketutkimuksena. Sähköinen aineistonkeruu toteutetaan Webropol-kyselytyökalulla. Kerätty aineisto analysoidaan omana toimintanaan sekä yhteistyönä korkeakoulujen kanssa muun muassa opinnäytteinä sekä osana opintojaksoja. Saadut tulokset siirretään Rovaniemen kaupungin hyvinvointia käsittelevälle sivustolle, josta ne ovat hyödynnettävissä kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa, korkeakoulujen opetuksessa ja tutkimuksessa, järjestöjen toiminnassa sekä kuntalaisten arjessa. Kyselystä saatua tietoa hyödynnetään myös seuraavan vuoden kyselyä suunniteltaessa.

Kuvio 2.1. Hyvinvointitiedon keräämisen malli.

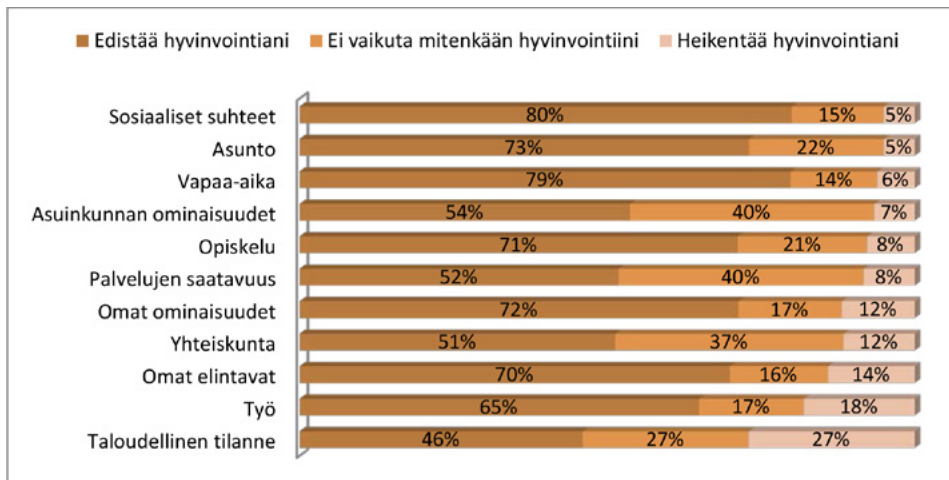
Nuorisoselvityksen kysely perustuu edellä kuvatun mallin lisäksi aikuisille aiemmin suunnattuun kokemuksellista hyvinvointia koskevaan kyselyyn (ks. Kunnari & Suikkanen 2013, 20–23). Aikuisille suunnattu kysely on puolestaan perustunut subjektiivisen tiedon ja hyvinvoinnin heikkenemiskokemuksia koskevan tiedon tarpeisiin. Kyseisessä tutkimuksessa sen informantteina toimivat Itä-Lapin, Pohjois-Lapin, Rovaniemen ja Tunturi-Lapin seutukuntien ja niiden 14 kunnan satunnaisotoksella valitut täysi-ikäiset asukkaat. Aikuisille suunnatussa tutkimuksessa tarkasteltiin ihmisten hyvinvointikokemuksia ja tyytyväisyyttä koskien

- taloudellista toimeentuloa
- palkkatyötä
- opiskelua
- vapaa-aikaa
- sosiaalisia suhteita
- ihmisen omia ominaisuuksia
- elintapoja
- asuntoa
- asuinkunnan ominaisuuksia
- asuinkunnan palvelujen saatavuutta
- yhteiskuntaa. (Kunnari & Suikkanen 2013, 23.)

Lisäksi kyseisiä hyvinvoinnin osa-alueita tarkasteltiin tutkimuksessa tulevaisuuden lähtökohdasta. Tutkimuksessa haettiin vastausta seuraaviin kysymyksiin:

1. Millaisena näyttäytyy kokemuksellinen hyvinvointi Lapissa?
2. Millainen on kokemuksellinen hyvinvointi seutukunnittain/kunnittain?
3. Mihin hyvinvointisäältäihin ollaan erityisen tyytymättömiä?
4. Ketkä kokevat yleisimmin hyvinvoinnin heikkenemistä?
5. Mitkä hyvinvointi-indikaattorit ovat keskeisiä kokemuksellisen hyvinvoinnin tutkimisessa? (Kunnari & Suikkanen 2013, 11-12.)

Rovaniemen kaupungin osalta voidaan aikuisille suunnatun kyselyn perusteella todeta, että hyvinvoinnin heikkenemiskokemukset liitetään yleisimmin (kuvio 2.2) taloudelliseen tilanteeseen (27 % vastaajista koki näin). Seuraavaksi yleisimmin nämä kokemukset liitetään palkkatyöhön (18 %), omiin elintapoihin (14 %), yhteiskuntaan (12 %) sekä omiin ominaisuuksiin (12 %). Hyvinvoinnin heikkenemiskokemukset liitetään puolestaan vähimmäis määrin sosiaalisiin suhteisiin (5 %), asuntoon (5 %), vapaa-aikaan (6 %), asuinkunnan ominaisuuksiin (7 %), opiskeluun (8 %) sekä asuinkunnan palvelujen saatavuuteen (8 %). (Kunnari & Suikkanen 2013, 90–91.)

Kuvio 2.2. Hyvinvointia edistävät ja heikentävät tekijät rovaniemeläisten aikuisten keskuudessa. (Lähde: Kunnari & Suikkanen 2013, 91.)

Tutkimuksessa tarkasteltujen muiden Lapin kuntien (14 kuntaa Rovaniemi mukaan lukien) asukkaisiin nähden rovaniemeläisten aikuisten hyvinvoinnin tila näyttäytyy seuraavasti (taulukko 2.1):

Taulukko 2.1. Rovaniemeläisten aikuisten sijoitus hyvinvointikokemusten mukaan muiden Lapin kuntien asukkaiden tilanteeseen verrattuna.

Hyvinvoinnin osa-alue	Sijoitus (verrattuna muihin kuntiin)
Taloudellinen tilanne	10.
Palkkatyö	8.
Asuinkunnan palvelujen saatavuus	4.
Yhteiskunta	8.
Omat elintavat	11.
Omat ominaisuudet	6.
Asuinkunnan ominaisuudet	5.
Asunto	8.
Vapaa-aika	12.
Sosiaaliset suhteet	11.
Opiskelu	Ei tarkasteltu muissa kunnissa

Kunnittain tarkasteltuna Rovaniemi näyttäytyy moneen muuhun kuntaan nähden heikommassa tilanteessa olevana kuntana mitä tulee aikuisten hyvinvointikokemuksiin. Muihin kuntiin nähden sen vahvuudet liittyvät asuinkunnan palvelujen saatavuuteen, asuinkunnan ominaisuuksiin sekä henkilökohtaisten ominaisuuksien koke-

miseen. Muiden hyvinvointisisältöjen kokemisen osalta Rovaniemi sijoittuu keskitason heikommalle puolelle.

Miten sitten rovaniemeläiset nuoret kokevat oman hyvinvointinsa? Tähän kysymykseen tuodaan vastauksia käsillä olevassa selvityksessä. Tarkastelun perustana toimii edellä mainittu aikuisten kokemuksia kartoittava tutkimus, jonka seuraavat kokemuksellisen hyvinvoinnin käsitteellistämistä koskevat tulokset on pyritty huomioimaan nuorille suunnatussa kyselyssä ja sen jatkokäsittelyssä:

1. ”(...) hyvinvointikokemusten kokonaisuuden hahmottamiseksi ei riitä, että aiheita tarkastellaan muutamien, yksittäisten hyvinvointisisältöjen, kuten talouden ja työn lähtökohdista. Kyseiset hyvinvointisisällöt ovat tärkeitä tekijöitä ihmisen hyvinvoinnille. Ne eivät kuitenkaan yksinomaan selitä koettua hyvinvointia, (...)”
2. ”(...) kokemuksellisen hyvinvointikokonaisuuden tutkimisessa tarvitaan sekä ihmisen sisäisten (esimerkiksi omat ominaisuudet) että ihmiseen nähden ulkoisten (esimerkiksi asuinkunnan palvelujen saatavuus) ominaisuuksien ja niihin liittyvien resurssien huomioon ottamista. (...)”
3. ”(...) hyvinvointikokemuksiin vaikuttavat vahvasti edellä mainittujen hyvinvointisisältöjen laatuun kohdistettava tyytyväisyys/tyytymättömyys. Avaamalla eri hyvinvointisisältöjä pienemmiksi kokonaisuuksiksi ja antamalla ihmisten itsensä arvioida näitä tyytyväisyyden lähtökohdasta, saadaan selville yleisesti positiivisenaakin koetun hyvinvointisisällön kipukohtia.”
4. ”(...) ihmisen hyvinvointikokemukset eivät perustu yksinomaan hänen omiin, eri hyvinvointisisältöihin kohdistuviin kokemuksiinsa. Hyvinvoinnin kokemiseen vaikuttavat vahvasti myös ihmisen lähipiiriin kuuluvien toisten ihmisten vastaavat kokemukset. (...)” (Kunnari & Suikkanen 2013, 419.)

Edellä esiteltyn hyvinvointitiedon keräämisen malliin ja *Kuntalaisten hyvinvointikokemukset Lapissa* – tutkimuksen sisältöihin perustuen tässä nuorisoselvityksessä tarkastellaan nuorten tyytyväisyyttä/tyytymättömyyttä koskien

- opintoja
- kesätöitä/töitä
- rahan riittävyttä
- ihmissuhteita
- henkilökohtaisia ominaisuuksia
- elintapoja
- Rovaniemen ominaisuuksia
- suomalaista yhteiskuntaa
- tulevaisuuden odotuksia
- nuorille suunnattujen palvelujen saatavuutta ja laatua.

Lisäksi nuorille annetaan raportissa mahdollisuus tuoda esille heidän elämässään huolta ja mielihyvää aiheuttavia asioita. Näitä seikkoja peilataan vielä rovaniemeläisten aikuisten vastaaviin kokemuksiin.

2.1.2 Keruutapa

Kysely kohdistettiin Rovaniemen kaupungin 7- ja 9-luokkalaisille sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten toisen vuosikurssin opiskelijoille loppuvuonna 2013 ja alkuvuonna 2014. Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 1345 nuorta. Vastaajat jakautuivat *oman koulunsa ilmoittaneiden kesken seuraavasti* (taulukko 2.2):

Taulukko 2.2. Vastaajien lukumäärä oppilaitoksittain oppilaitoksensa ilmoittaneiden kesken.

Oppilaitos	Vastaajien lukumäärä
Korkalovaaran peruskoulu	
• 7-luokkalaiset	153
• 9-luokkalaiset	133
• yhteensä	286
Muurolan peruskoulu	
• 7-luokkalaiset	56
• 9-luokkalaiset	33
• yhteensä	89
Napapiirin yläaste	
• 7-luokkalaiset	119
• 9-luokkalaiset	100
• yhteensä	219
Ounasjoen peruskoulu	
• 7-luokkalaiset	43
• 9-luokkalaiset	41
• yhteensä	84
Ounasvaaran yläaste	
• 7-luokkalaiset	95
• 9-luokkalaiset	115
• yhteensä	210
Rantavitikan peruskoulu	
• 7-luokkalaiset	36
• 9-luokkalaiset	27
• yhteensä	63
Yläkemijoen koulu	
• 7-luokkalaiset	8
• 9-luokkalaiset	7
• yhteensä	15
Lukiot	
• Lyseonpuiston lukio	125
• Muurolan lukio	8
• Ounasvaaran lukio	57
• Rovaniemen aikuis- ja ammatillukio	2
• yhteensä	192
Ammattioppilaitosten 2. vuosikurssin opiskelijat	yhteensä 74
Kaikki yhteensä	1232/1345

Näin ollen 113 vastaajaa ei halunnut tuoda kyselyssä esille omaa oppilaitostaan. Kyselyjärjestelyistä vastasi Rovaniemen ammattikorkeakoulu (Lapin ammattikorkeakoulu 1.1.2014 alkaen) yhdessä Rovaniemen kaupungin kanssa. Kyselyt toimitettiin paperiversioina kunkin oppilaitoksen henkilökunnalle ja oppilaat vastasivat kyselyyn oppituntien aikana (ammattioppilaitoksissa vastaukset syötettiin sähköisesti). Tämän jälkeen oppilaitosten henkilökunta kokosi kyselyt ja ne toimitettiin asianosaisille. Kyselyt syötettiin vuoden 2014 alussa webropoliin. Tätä työtä tehtiin Lapin ammattikorkeakoulun tuntiopettaja Marika Kunnarin ja lehtori Sirpa Kaukiaisen sekä Lapin yliopiston tutkimusavustaja Tanja Pynnisen ja Lapin ammattikorkeakoulun hoitotyönopiskelijoiden voimin. Opiskelijoiden työpanos perustui heidän opinnäytetyöhönsä ja kehitystehtäviinsä, joiden aineistoa nuorisokyselyaineisto edustaa.

2.2 TARKASTELUMENETELMÄ

Nuorisoselvityksessä on käytetty tarkastelumenetelmänä tilastollista analyysiä ja sen myötä SPSS-ohjelmaa. Analyysi esitellään tekstinä, taulukoina ja kuvioina. Selvityksessä tuodaan lisäksi kunkin aihealueen osalta suorina lainauksina esille vastaajien näkemyksiä, joita he ovat kirjoittaneet kyselyn avoimiin kysymyksiin. Tämä tehdään, jotta nuorten oma ääni tulisi selvityksessä mahdollisimman hyvin kuulluksi.

Tarkastelun keskiössä ovat eri hyvinvoinnin osa-alueisiin kohdistetut tyytymättömyyskokemukset. Kuten aikuisten kokemuksellista hyvinvointia koskevassa tutkimuksessa todetaan,

”negatiivispainotteinen tarkastelunäkökulma on tietoinen valinta: tässä tutkimuksessa keskitytään selkeiden uhkien tunnistamisen kautta kokemuksellisen hyvinvoinnin laaja-alaisempaan tunnistamiseen” (Kunnari & Suikkanen 2013, 27).

Samoin kuin aikuisten tutkimuksessa, tässäkin selvityksessä ovat myös tyytyväisyyttä koskevat ilmaisut luettavissa kuvioista koko tutkimuksen osalta.

Selvityksen analyysi perustuu suoriin jakaumiin ja ristiintaulukointiin. Suorat jakaumat liitetään eri asioihin koskevan tyytyväisyyden/neutraaliuden/tyytymättömyyden tarkasteluun. Suorien jakaumien lisäksi jokaisen hyvinvoinnin osa-alueen *eniten tyytymättömyyttä aiheuttava sisältö on vielä ristiintaulukoitu* käyttämällä viittä taustamuuttujaa:

- sukupuoli (tyttö, poika)
- kouluaste (7-, 9-luokkalaiset, ammattikoulun toisen vuosikurssin opiskelijat, lukion 2-luokkalaiset)
- harrastukset (kulttuuria, liikuntaa, tietotekniikkaa ja vapaaehtoistyötä harrastavat sekä ei harrastuksia omaavat nuoret)
- asumistapa (toisen vanhemman, molempien vanhempien kanssa asuvat nuoret)

- vanhempien työtilanne (toinen vanhempi/molemmat vanhemmat eläkkeellä, toinen vanhempi/molemmat vanhemmat opiskelijoina, toinen vanhempi/molemmat vanhemmat työttömänä, toinen vanhempi/molemmat vanhemmat töissä).

Jotta olisi mahdollista saada selville näihin eniten tyytymättömyyttä aiheuttaviin asioihin *kaikkein tyytymättömyimpien nuorten ryhmät*, on eniten tyytymättömyyttä kokevalle taustaryhmälle (tarkastelu koskee jokaista viittä taustamuuttujaa erikseen) annettu jatkotarkastelussa arvo 1. Seuraavaksi yleisimmin tyytymättömyyttä kokevalle ryhmälle on annettu arvo 2 ja niin edelleen. Aikuisten tutkimuksen tapaan

”jos vertailun kohteena olevista ryhmistä kahdessa tai useammassa on sama tyytymättömyiden osuus, ratkaisee yleisimmin tyytymättömyiden ryhmän valinnan se, missä ryhmässä on enemmän/vähemmän (...) tyytyväisyyttä kokevia. Tyytymättömyimäksi ryhmäksi tulkitaan siten se ryhmä, jossa on pienimmässä suhteessa tyytyväisyyttä kokevia vastaajia. Näin se ryhmä, jonka kaikkien hyvinvointisisältöjen yhteenlaskettu arvo on pienin, tulkitaan kokonaisuutta ajatellen ryhmäksi, jolla on eniten tyytymättömyyskokemuksia.”

(Kunnari & Suikkanen 2013, 28.)

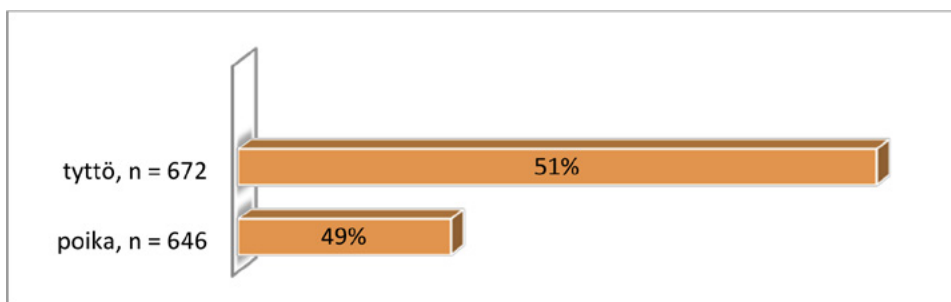
Tässä yhteydessä on syytä huomata, että joissakin tarkasteluissa taustaryhmien väliset erot ovat hyvin pieniä. Samoin on syytä huomata, että harrastuksia ja vanhempien työtilannetta tarkasteltaessa yksi vastaaja voi kuulua useampaan eri tarkastelun kohteena olevaan ryhmään. Yhdellä ja samalla nuorella kun voi olla harrastuksina esimerkiksi sekä liikuntaan, kulttuuriin että tietotekniikkaan liittyvä harrastus. Samoin vanhempien työtilanne voi olla esimerkiksi sellainen, että toinen vanhemmista on mukana työelämässä ja toinen on työttömänä. Näin tarkasteltuna voidaan joka tapauksessa vetää selvästi suuntaa antava johtopäätös esimerkiksi siitä, miten kulttuuria, liikuntaa tai tietotekniikkaa harrastavien ryhmä nuoria asioita kokee tai siitä, miten sellaiset nuoret kokevat eri asioihin kohdistuvan tyytyväisyytensä, joiden perheissä ilmenee työttömyyttä.

**II NUORTEN
KOKEMUKSELLINEN
HYVINVOINTI JA PALVELUT**

3 Nuorten kokemuksellinen hyvinvointi

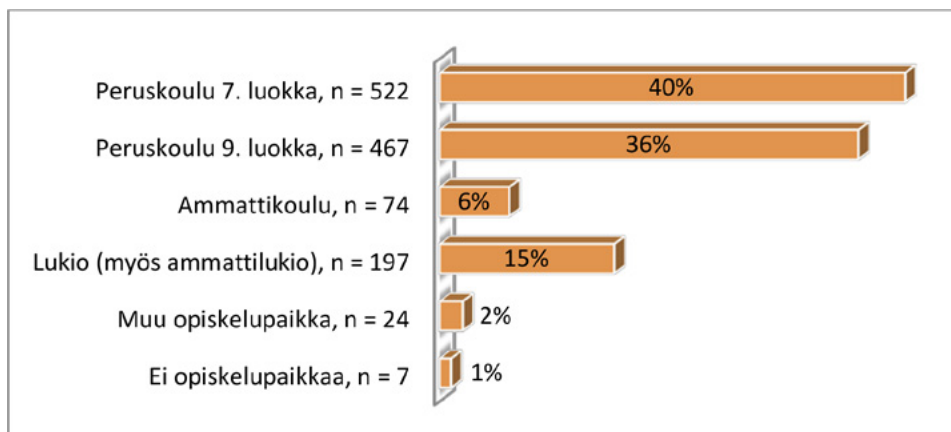
3.1 VASTAAJIEN TAUSTAT

Rovaniemen nuorisoseelvityksen vastaajat jakoutuivat sukupuolen mukaan hyvin tasaisesti (kuvio 3.1). Vastaajissa oli tyttöjä vain hieman poikia enemmän.

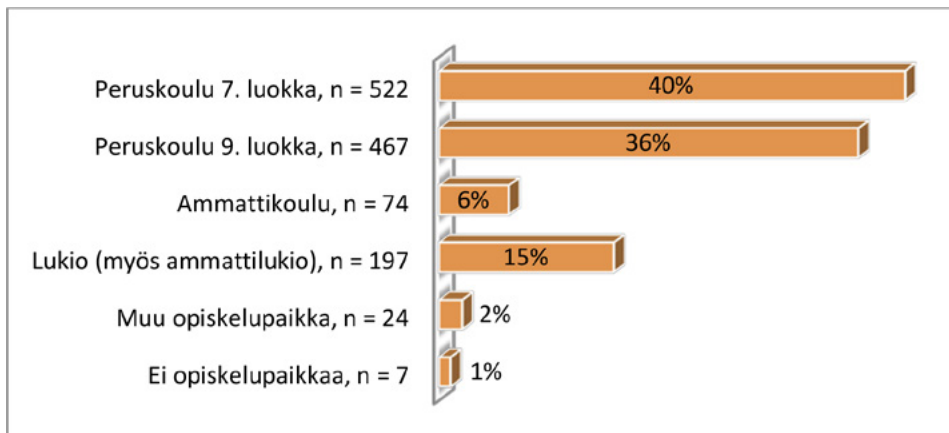
Kuvio 3.1. Vastaajien sukupuolijakauma.

Vastaajista 40 % ilmoitti olevansa peruskoulun seitsemännellä luokalla, 36 % yhdeksännellä luokalla ja 21 % lukiossa tai ammattikoulussa (kuvio 3.2).

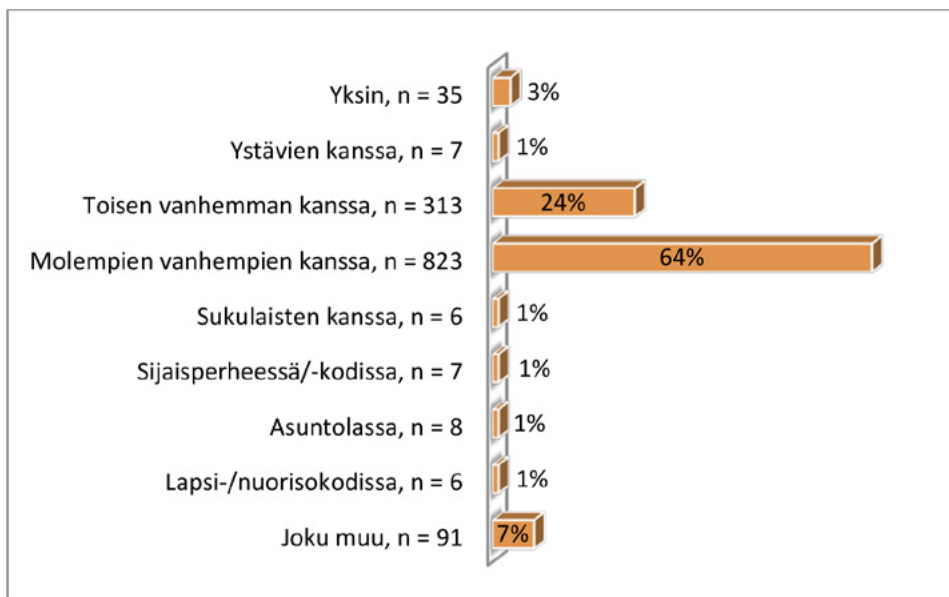
Kuvio 3.2. Vastaajien kouluaste.

Harrastukseksi mainittiin yleisimmin liikuntaan liittyvät harrastukset (mukaan lukien omaehtoinen liikunta) ja seuraavaksi yleisimmin kulttuuriin sekä tietotekniikkaan liittyvät harrastukset (kuvio 3.3).

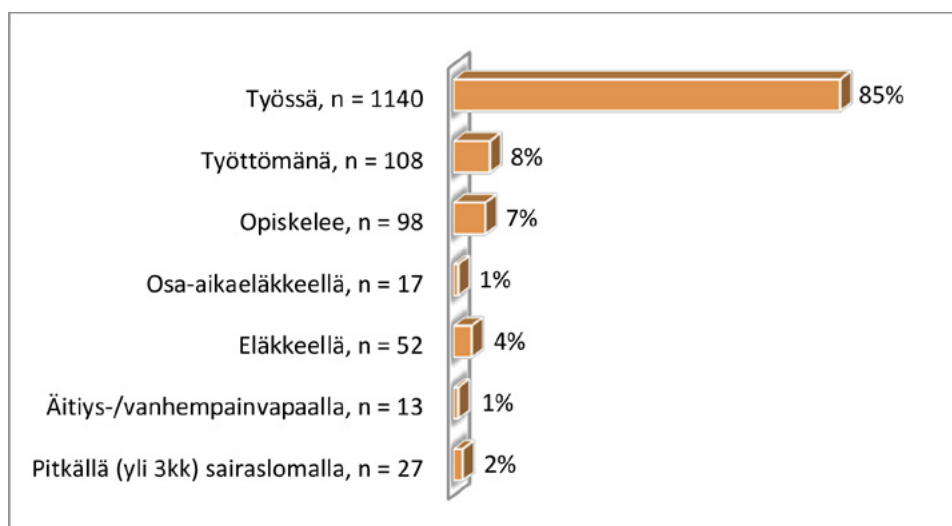
Kuvio 3.3. Vastaajien harrastukset.

Yleisin asumistapa vastaajien keskuudessa oli asuminen molempien vanhempien kanssa (kuvio 3.4). Lähes joka neljäs vastaaja ilmoitti asuvansa ainoastaan toisen vanhemman kanssa.

Kuvio 3.4. Vastaajien asumistapa.

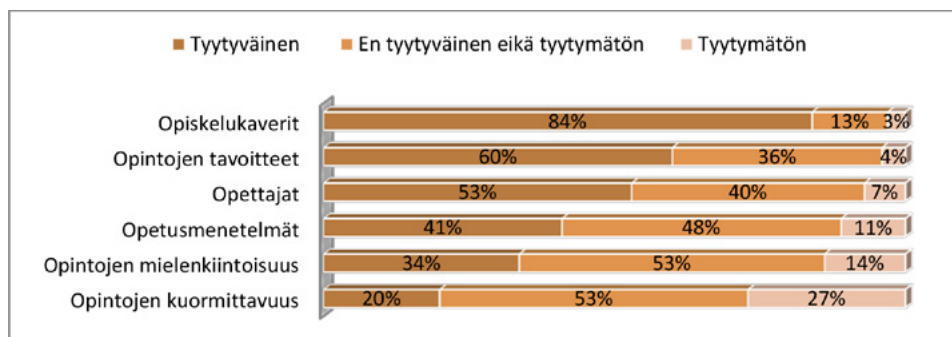
Selvästi suurin osa vastaajien vanhemmista (molemmat tai toinen vanhemmista) oli työssä käyviä (kuvio 3.5). Vastaajien vanhemmista (molemmat tai toinen vanhemmista) oli työttömänä 8 % ja opiskelijoina 7 %.

Kuvio 3.5. Vastaajien vanhempien työtilanne.

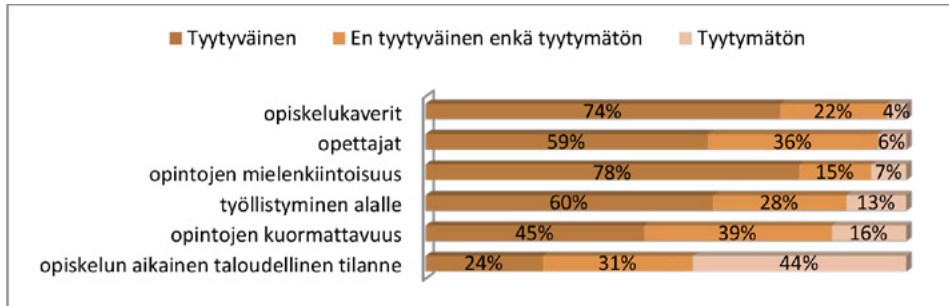
3.2 OPINNOT

Eri hyvinvointisisältöjä tarkastellen voidaan todeta, että opintojen osalta nuorten tyytymättömyys kohdistuu erityisesti opintojen kuormittavuuteen (27 %) (kuvio 3.6). Seuraavaksi yleisimmin ollaan tyytymättömiä opintojen mielenkiintoisuuteen (14 %). Tyytymättömyyttä kohdistetaan vähimmäis määrin opiskelukaveriisiin (3 %) sekä opintojen tavoitteisiin (4 %). Hieman yli puolet vastaajista kokee tyytyväisyyttä koskien opettajia.

Kuvio 3.6. Opiskelu nuorten kokemana.

Rovaniemeläisten aikuisten osalta tyytymättömyys kohdistetaan yleisimmin (kuvio 3.7) opiskelun aikaiseen taloudelliseen tilanteeseen (44 %) sekä opintojen kuormittavuuteen (16 %). Tyytymättömyys kohdistetaan puolestaan vähimmäis määrin opiskelukavereihin (4 %) ja opettajiin (6 %). (Kunnari & Suikkanen 2013, 96–97.)

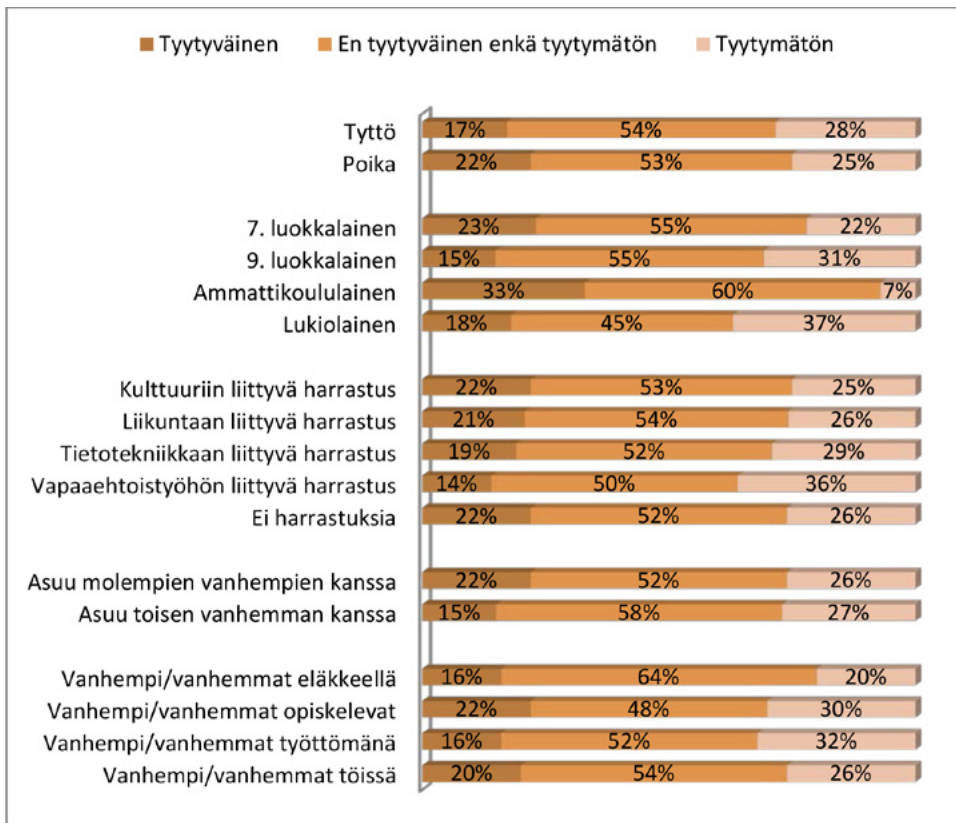
Kuvio 3.7. Opiskelu aikuisten kokemana. (Lähde: Kunnari & Suikkanen 2013, 97.)

Nuorten ja aikuisten kokemusten ero näyttäytyy siten erityisesti opintojen mielenkiintoisuuden kokemisessa, kun nuorten tyytymättömyys kyseiseen asiaan on selvästi aikuisten vastaavaa yleisempää. Opintojen kuormittavuuden osalta on lisäksi todettava, että nuoret kokevat selvästi aikuisia yleisemmin siihen kohdistuvaa tyytymättömyyttä. Ketkä sitten ovat rovaniemeläisistä nuorista niitä, jotka erityisesti kokevat opintojensa kuormittavuuteen kohdistuvaa tyytymättömyyttä? Sukupuolen, kouluasteen, harrastusten, asumistavan sekä vanhempien työtilanteen mukaan tarkasteltuna tyytymättömmimpiä ovat (kuvio 3.8)

- tytöt (28 %)
- lukiolaiset (37 %)
- vapaaehtoistyötä harrastavat (36 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (27 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (32 %)

Vähimmäis määrin tyytymättömiä ovat puolestaan

- pojat (25 %)
- ammattikoululaiset (7 %)
- kulttuuria harrastavat (25 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (26 %)
- eläkkeellä olevien vanhempien nuoret (20 %)

Kuvio 3.8. Opiskelujen kuormittavuuteen kokeminen.

Taustamuuttujien mukaan tarkasteltuna erot tyytymättömyyden kokemisen yleisyydessä eivät ole kovin suuria. Selvin ero on eri kouluasteiden välillä, kun ammattikoululaisista vain 7 % kokee opintojensa kuormittavuuteen kohdistuvaa tyytymättömyyttä lukiolaisten samaista asiaa kokevien osuuden ollessa peräti 37 %. Myös vapaaehtoistyötä harrastavien joukossa on erityisen yleisesti niitä, jotka kokevat opiskelunsa kuormittavuuteen kohdistuvaa tyytymättömyyttä.

Nuoret ilmaisevat opintoihin liittyviä huolen aiheita muun muassa seuraavasti:

”En jaksa tehdä läksyjä ja kokeet menee huonosti.”

”Koulu. On hirveästi kokeita, läksyjä tulee ja pitkiä päiviä. Aina klo: 8-15. Kun pääsee kotiin on pakko heti lukea kokeisiin.”

”Koulussa kokeet ja se miten lukea niihin. Kokeita on liian monta lähekkäin ja pitää lukea monta kymmentä sivua joka aineesta. Lisäksi on kotiläksyt, koska niillekin pitäisi löytää aikaa.”

”Koulu, koska ei jaksa opiskella ja huolettaa miten äiti suhtautuu siihen eli opiskelutivaatio uupuu ja äiti odottaa/painostaa lukemaan.”

”koulumenestys? Koska ensi vuonna pitäisi hakea jonnekin jatko-opiskelemaan.”

”Ettei saa sitä opiskelupaikkaa mitä haluaa, koska monia lakkautetaan ja keskiarvo pitää olla todella korkea.”

Opiskelijujen osalta huolta aiheuttavat asiat liitetään siten yleisesti kiireeseen, vaativuuteen ja niiden suureen vaikutukseen koskien tulevaisuutta. Opintoihin liittyviin huolenaiheisiin liitetään usein myös harrastukset ja näiden kahden tekijän vaikutus ajankäyttöön:

”Ajan riittäminen. Pitäisi käydä koulu hyvin, käydä harrastuksissa, olla kavereitten kanssa ja nukkua hyvin.”

”Harrastukset, menot ja koulu menevät päällekkäin, mutta yritän ehtiä joka paikkaan.”

Opiskeluun liittyviä positiivisia koettuja asioita ilmaistaan puolestaan muun muassa seuraavasti:

”Olen ’parantunut’ koulussa ja oppiminen on helpottunut.”

”Kun onnistun kokeissa. Koska tulee itse onnelliseksi ja tuntuu, että on onnistunut.”

”Opiskeluiden onnistuminen ja itsensä kehittäminen. Haluan uskoa että lopussa vuosien ponnistelu palkitaan.”

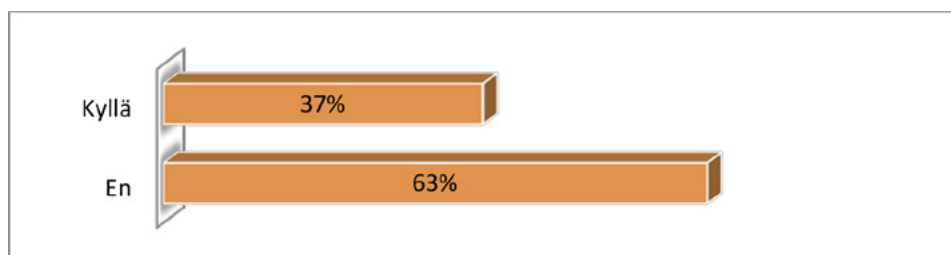
”Koulu, koska siellä saa olla samanikäisten kanssa ja on tosi kiva oppia uusia asioita.”

”Koulussa on kivaa, koska on esim. pingispöytä ja biljardipöytä.”

Opinnot tuottavat siten positiivisia kokemuksia pitkälti kehittymisen, onnistumisen ja kanssakäymisen lähtökohdista.

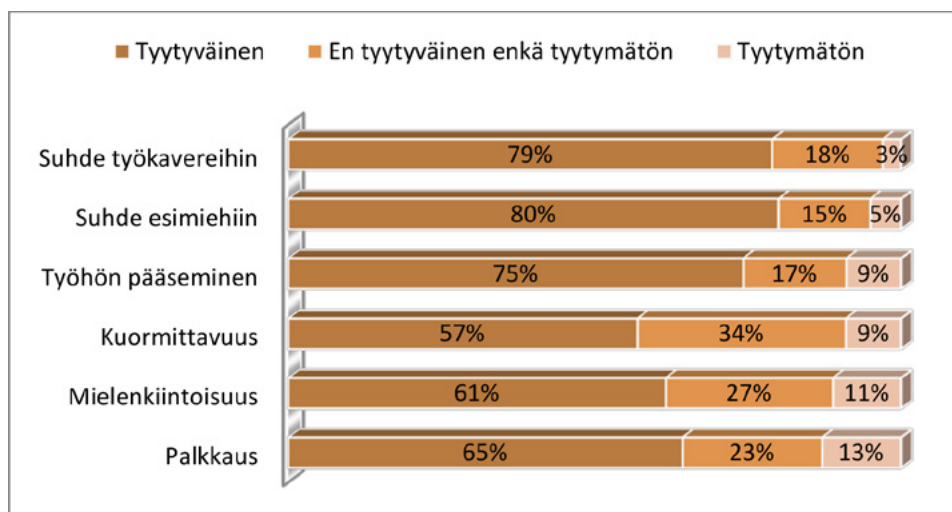
3.3 KESÄTYÖT/TYÖT

Nuorisokyselyn vastaajista reilu kolmannes on ollut aiemmin kesätöissä ja/tai töissä (kuvio 3.9).

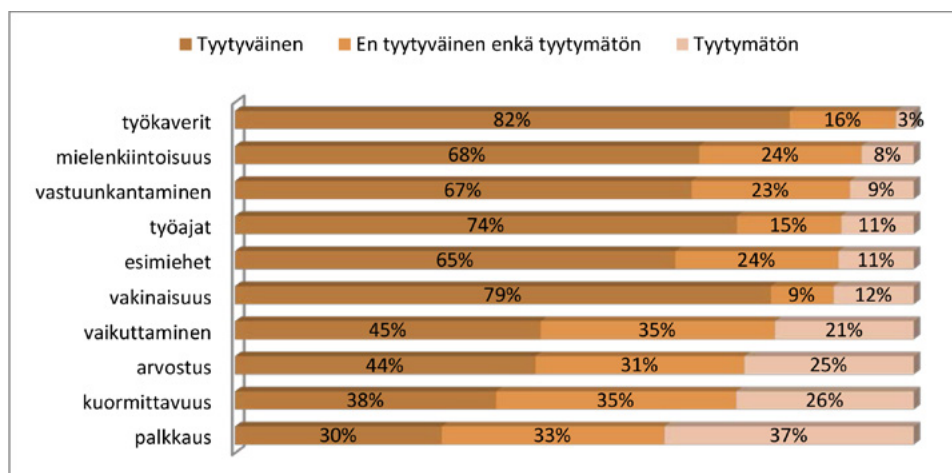
Kuvio 3.9. Työkokemus kesätöistä/töistä.

Heidän keskuudessaan työhön liittyvä tyytymättömyys kohdistetaan yleisimmin (kuvio 3.10) palkkaukseen (13 %) ja työn mielenkiintoisuuteen (11 %). Tyytymättömyys kohdistetaan vähimmässä määrin työkavereihin (3 %) ja esimiehiin (5 %).

Kuvio 3.10. Kesätyö/työ nuorten kokemana.

Rovaniemeläiset aikuiset kohdistavat tyytymättömyytensä yleisimmin (kuvio 3.11) palkkaukseen (37 %) ja työn kuormittavuuteen (26 %). Aikuiset ovat vähimmässä määrin tyytymättömiä työkavereihin (3 %) sekä työn mielenkiintoisuuteen (8 %). (Kunnari & Suikkanen 2013, 92.)

Kuvio 3.11. Palkkatyö aikuisten kokemana. (Lähde: Kunnari & Suikkanen 2013, 92.)

Selvin ero nuorten ja aikuisten välillä on palkkaukseen kohdistuvan tyytyväisyyden/ tyytymättömyyden osalta, kun nuoret ovat aikuisia selvästi yleisemmin tyytyväisiä palkkaukseensa. Nuorten palkka on harvoin arkielämän perustoimintojen mahdollistaja, joten tämä selittyyne suurelta osin sillä. Myös työn kuormittavuus koetaan näissä ryhmissä hyvin eri tavoin, aikuisten ollessa selvästi suuremmassa määrin työstään kuormittuneita. Tätä voidaan selittää sillä, että nuorten työskentely on usein ajallisesti lyhyt- ja määräaikaista, jolloin työ voidaan kokea vaihteluna perusarjelle. Edelleen tarkasteltuna nuoret ovat jossain määrin aikuisia armollisempia esimiehilleen, kun nuorista 80 % ja aikuisista 65 % on tyytyväisiä omiin esimiehiinsä. Tässä yhteydessä on huomattava, että esimerkiksi seitsemäsluokkalaisten osalta työn tekeminen voi liittyä johonkin muuhunkin työhön, kuin varsinaiseen palkkatyöhön arvioitsijan iän ja sen myötä konkreettisten työmahdollisuuksien vähäisyyden vuoksi. Joka tapauksessa arvioitsijat ovat ilmaisseet olleensa aiemmin kesätyössä/työssä. Työn sisältö ja teettäjä jää tässä yhteydessä avoimeksi.

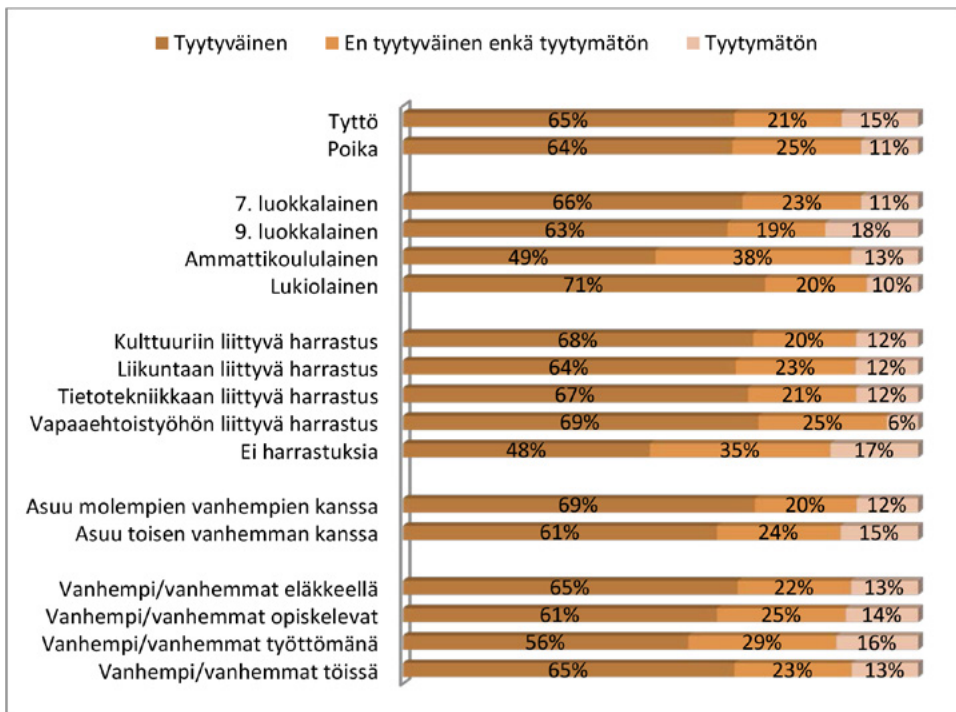
Koska palkkaukseen kohdistetaan yleisimmin nuorten keskuudessa tyytymättömyyttä, on tarkasteltava vielä sitä, ketkä heistä erityisesti näin kokevat. Taustamuuttujittain tarkasteltuna palkkaansa ovat yleisimmin tyytymättömiä (kuvio 3.12)

- tytöt (15 %)
- 9-luokkalaiset (18 %)
- ei harrastuksia omaavat (17 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (15 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (16 %)

Vähimmäis määrin tyytymättömiä palkkaansa ovat

- pojat (11 %)
- lukiolaiset (10 %)
- vapaaehtoistyötä harrastavat (6 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (12 %)
- töissä käyvän vanhemman/vanhempien ja eläkkeellä olevan vanhemman/vanhempien nuoret (13 %)

Tyytymättömyyskokemukset eri ryhmien välillä ovat kuitenkin pieniä.

Kuvio 3.12. Viimeisimmän kesätyön/työn palkkauksen kokeminen.

Nuoret ilmaisevat työhön liittyviä huolen aiheita muun muassa seuraavasti:

”Tuleva työttömyys ja rahapula lukion jälkeen, koska molemmat on ainakin tässä yhteiskunnassa taattu.”

”Saanko mieluisen työpaikan? Nämä sen takia, koska olen kuullut, että kohta ei enää saakaan välttämättä mieluista työpaikkaa isona.”

”Että mitä aion tehdä työkseni isona, koska en ole varma vielä mikä minusta tulee.”

”Se että en saa kesätyöseteliä eli en varmastikkaan pääse kesätöihin.”

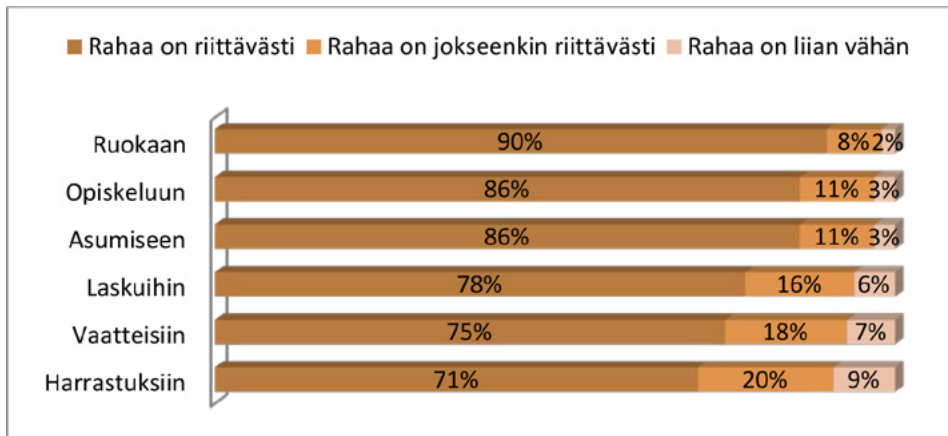
”Vanhempien jaksaminen, koska paljon murheita ja työtä, eikä oo lomaa ja on paljon pikkulapsia.”

”Vanhempien rahaongelmat kun ei ole kunnollista työtä. Joten riitelevät paljon ja on välillä tuskaa olla kotona.”

Huolta työhön liittyen aiheuttavat siten erityisesti *ammatinvalinta sekä työn saaminen tulevaisuudessa*. Lisäksi nuorten keskuudessa huolehditaan *vanhempien työttömyydestä ja vanhempien työssä jaksamisesta*.

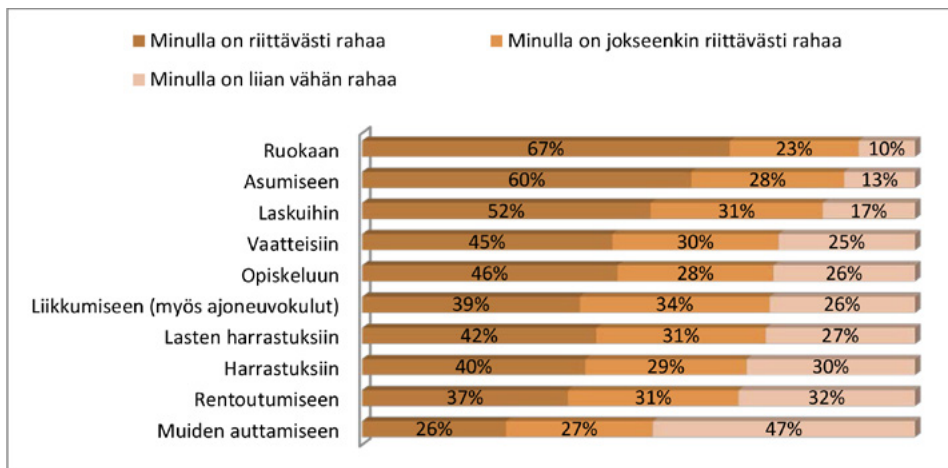
3.4 RAHAN RIITTÄMINEN

Nuoret liittävät rahan riittämättömyyden yleisimmin (kuvio 3.13) harrastuksiin (9 %) ja vaatteisiin (7 %). Rahan riittämättömyys perheessä liitetään vähimmässä määrin ruokaan (2 %), opiskeluun (3 %) ja asumiseen (3 %).

Kuvio 3.13. Taloudellinen tilanne - rahan riittävyys nuorten kokemana.

Kun sitten tarkastellaan aikuisten osalta vastaavia rahan riittämisen sisältöjä (kuvio 3.14), voidaan todeta, että aikuisista 30 % kokee, että heillä on liian vähän rahaa harrastuksiin. Aikuisten keskuudessa 26 % kokee rahan riittämättömyyttä opiskeluun ja 25 % kokee lisäksi rahan riittämättömyyttä vaatteisiin. Myös aikuisten rahanpuutetta koetaan vähimmässä määrin ruokaan (10 %) liittyen. (Kunnari & Suikkanen 2013, 91–92.)

Kuvio 3.14. Taloudellinen tilanne – rahan riittävyys aikuisten kokemana. (Lähde: Kunnari & Suikkanen 2013, 92.)

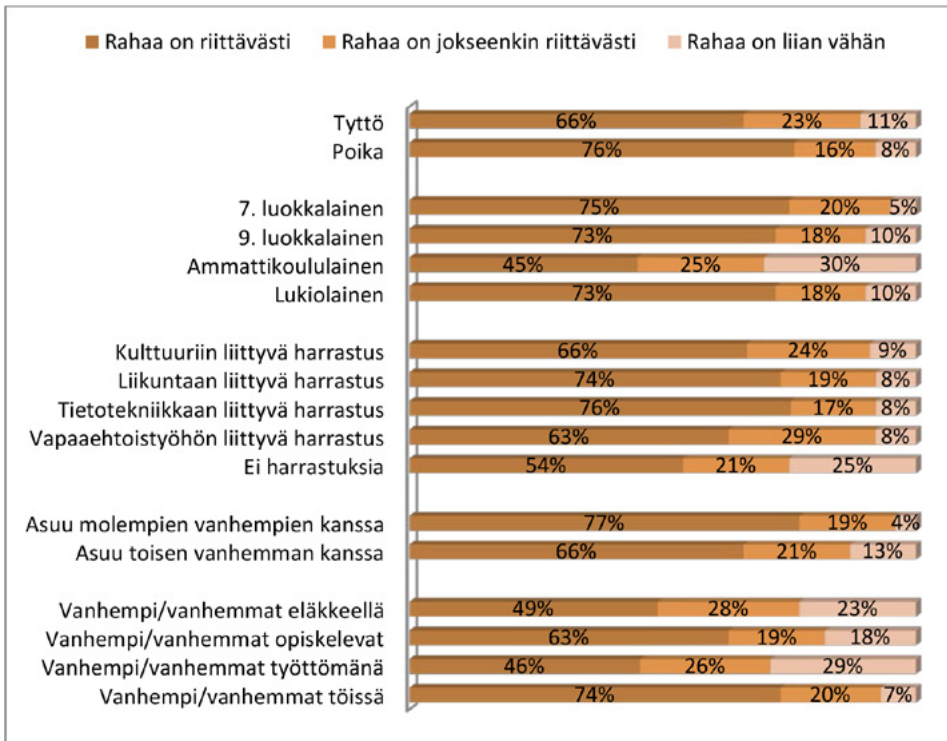
Edellisestä voidaan todeta, etteivät aikuisten kokemat rahan riittämättömyyden kokemukset heijastu laajuudessaan nuorten vastaaviin kokemuksiin. Toisaalta on mielienkiintoista havaita, että aikuisten keskuudessa 10 % kokee rahan riittämättömyyttä ruokaan. Tuo sama 10 % löytyy myös nuorten keskuudesta, kun otetaan huomioon ne nuoret, jotka kokevat rahaa olevan liian vähän, sekä ne nuoret, jotka kokevat rahaa olevan jokseenkin riittävästi. Näin näyttäisi siltä, että tietyllä tapaa rahan riittämättömyyden kokemukset heijastuvat perheessä myös nuoriin, joskin aikuisia selvästi lievemminä. Tästä hyvänä esimerkkinä toimivat kokemukset rahan riittämistä harrastuksiin. Nuorista kun 9 % kokee rahaa harrastuksiin olevan liian vähän ja 20 % kokee rahaa olevan jokseenkin riittävästi. Aikuisista puolestaan 27 % kokee, että heillä on liian vähän rahaa lasten harrastuksiin. Vaikuttaa siltä, että nuoret kyllä tiedostavat rahan puutteen, mutta kokevat sen aikuisia lievempanä.

Rovaniemeläisistä nuorista harrastuksiin liittyvään rahan riittämättömyyteen ovat yleisimmin tyytymättömiä (kuvio 3.15)

- tytöt (11 %)
- ammattikoululaiset (30 %)
- ei harrastuksia omaavat (25 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (13 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (29 %)

Vähimmässä määrin tyytymättömiä ovat puolestaan

- pojat (8 %)
- 7-luokkalaiset (5 %)
- vapaaehtoistyötä harrastavat (8 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (4 %)
- töissä käyvän vanhemman/vanhempien nuoret (7 %)

Kuvio 3.15. Rahan riittäminen harrastuksiin.

Rahan riittämiseen liittyvien kokemusten osalta tarkastelun kohteena olevat ryhmät eriytyvät siten kokemuksiltaan selvästi heikompi- ja parempiosaisiin. Erityisen selvästi eriytyminen liittyy opiskelupaikkaan, harrastustilanteeseen, asumistapaan ja vanhempien työtilanteeseen ammattikoululaisten, ei harrastuksia omaavien, toisen vanhemman kanssa asuvien ja työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuorten ollessa selvästi muita yleisemmin tyytymättömiä rahan riittämiseen. Nuoret ilmaisevat rahan riittämättömyyteen liittyviä kokemuksia ja näkemyksiä muun muassa seuraavasti:

”Haluaisin harrastaa muutakin, mutta rahat eivät riitä kaikkeen.”

”Täältä perseestä harrastusten kyydit maksaa enemmän kuin itse harrastus.”

”Piti lopettaa harrastus. Ei viikko- tai kuukausirahaa, menot pitäisi kustantaa itse muttei rahaa. Puhelinlaskua ei tarvitse itse maksaa.”

”On rahaa riittävästi, mutta mihinkään ylimääräiseen, kuten harrastuksiin ei ole.”

”Asuminen Rovaniemellä kallista.”

”Asumiskulujen, ruuan ja vaatteiden jälkeen tekee tiukkaa jos joutuu ostamaan koulukirjoja.”

”Kirjat todella kalliita.”

”Meillä ei ole rahaa opiskeluun, koska se on turhamaista.”

”Emme saa mitään tukia, vaikka haemme. Syynä isäni olemassaolo, vaikkei hän ole osallistunut meidän elämään mitenkään yli kymmeneen vuoteen.”

”Tuntuu ettei tuet riitä kattamaan kaikkia tarpeita ja näin myös opiskelumenestykseni huonontuu.”

”Huoltaja ei ole vakituksessa työssä.”

”Perheessä on monta lasta ja vanhemmilla vain joskus töitä.”

”Yksinhooltajalla on vähän rahaa, harrastuksia vaikea maksaa.”

”Välillä on tosi tiukka rahatilanne ja laskujakin välillä tulee sen verran, että maksamisen jälkeen on juuri ja juuri tarpeeksi rahaa ruokaan.”

”Vanhempien rahatilanne, koska pelkään ettei aina ole rahaa, että saa ruokaa jne.”

”Raha ei riitä kaikkeen tarpeelliseen. Joudun maksamaan laskuja opintotuestani, koska äidin rahat ei riitä.”

Perheen rahaongelmat heijastuvat siten vahvasti myös nuoriin. Heijastevaikutus on joidenkin osalta hyvinkin konkreettinen: joudutaan osallistumaan perheen maksuihin. Lisäksi perheen rahahuolet vaikuttavat nuorten omiin tulevaisuusnäkyymiin, kun jo etukäteen huolehditaan, josko kyseisten ongelmien kanssa on painittava myös omassa aikuisuudessa. *Rahan puute liitetään kirjallisissa ilmaisuissa vahvasti harrastuksiin, asumiskuluihin, opintoihin, taloudellisiin tukiin sekä vanhempien työttömyyteen ja pienipalkkaisuuteen.*

Rahan riittävyttä ilmaistaan puolestaan muun muassa seuraavasti:

”Asun vanhempien luona niin rahaa on hyvin asumiseen.”

”Ainakin tietääkseni meillä on hyvin rahaa maksaa kaikki tarpeellinen.”

”Ei ole pulaa rahasta muttei ole kuitenkaan rahaa rellestää.”

”Perheessämme panostetaan hyvään & maistuvaan ruokaan, asumiseen, harrastuksiin ja opiskeluun. Silloin joudutaan tinkimään vaatteiden ostelusta, joskus ostetaan sitten reilummin.”

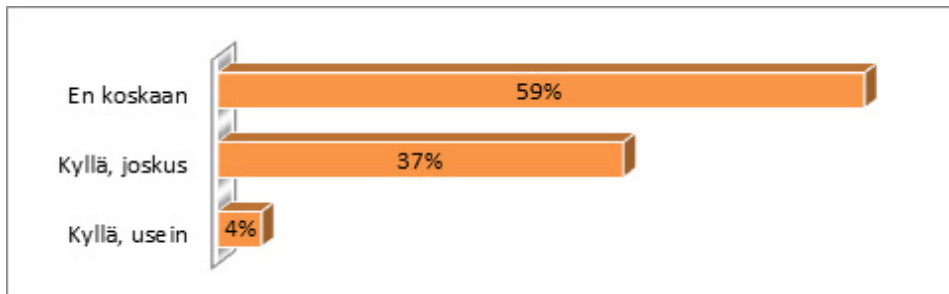
”Meille aina sanotaan, että ’vaikka tili olisi miinuksen puolella niin harrastukset maksetaan.’”

”Meillä on riittävästi rahaa, koska vanhemmat käyvät töissä.”

Nuoret liittävät ilmaisuissaan rahan riittämisen erityisesti *vanhempien kanssa asumiseen, rahan käytön kohtuullisuuteen sekä vanhempien hyvään työtilanteeseen.*

3.5 IHMISSUHTEET

Rovaniemeläisistä nuorista 4 % kokee itsensä usein yksinäiseksi ja 37 % kokee itsensä joskus yksinäiseksi (kuvio 3.16).

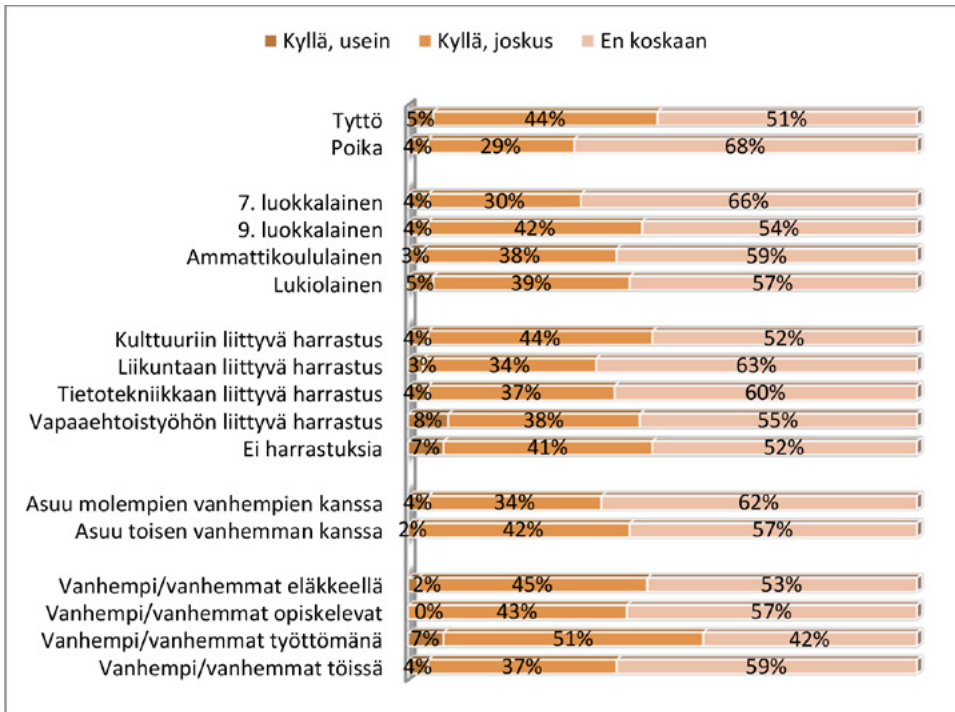
Kuvio 3.16. Yksinäisyyskokemusten yleisyys.

Yleisimmin itsensä usein tai joskus yksinäisiksi kokevat (kuvio 3.17)

- tytöt (49 %)
- 9-luokkalaiset (46 %)
- ei harrastuksia omaavat (48 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (44 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (58 %)

Vähiten yksinäisyyttä kokevat (itsensä usein tai joskus yksinäiseksi kokevien osuus)

- pojat (33 %)
- 7-luokkalaiset (34 %)
- liikuntaa harrastavat (37 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (38 %)
- töissä käyvän vanhemman/töissä käyvien vanhempien nuoret (41 %)

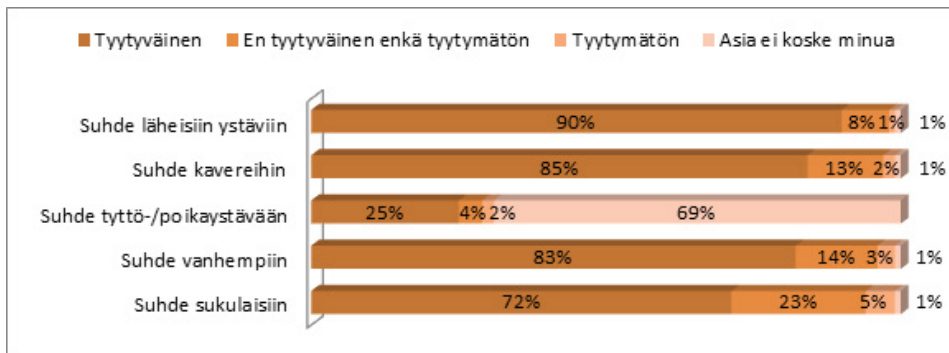

Kuvio 3.17. Yksinäisyyskokemusten yleisyys ryhmittäin.

Yksinäisyyskokemukset näyttäisivät siten olevan kaikkein yleisimpiä työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuorilla. Edelleen tyttöjen yksinäisyyskokemukset ovat selvästi poikien vastaavia yleisempiä. Tähän liittyen on vielä syytä todeta, että rovaniemeläisistä aikuisista 14 % kokee, että heillä on liian vähän aikaa perheelle ja lisäksi 34 % samaisista aikuisista kokee, että heillä on jokseenkin riittävästi aikaa perheelle (Kunnari & Suikkanen 2013, 98). Nämä aikuisten kokemukset heijastuvat varmasti joiltain osin myös nuorten yksinäisyyskokemuksiin.

Nuoret ovat ihmissuhteisiinsa pitkälti tyytyväisiä (kuvio 3.18). Vain 1 % nuorista on tyytymättömiä läheisiin ystäviin liittyviin suhteisiinsa ja 3 % vanhempiinsa liittyviin suhteisiin. Vähässä määrin, mutta yleisimmin tyytymättömyys liitetään sukulaissuhteisiin (5 %). Edelleen tarkasteltuna nuoria ohjattiin kyselyssä vastaamaan ”asia ei koske minua” -vastausvaihtoehtoon, jos heillä ei ole olemassa tarkastelun kohteena olevaa suhdetta. Näin on tulkittavissa, että nuorista 69 % ei seurustele vakituisesti. Tämä on siten selkeästi suurin osuus nuorista.

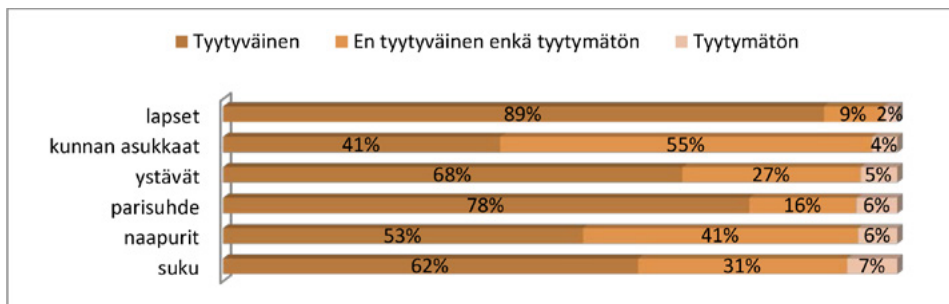
Myös aikuiset ovat yleisesti tyytyväisiä omiin ihmissuhteisiinsa. Nuorten tapaan he ovat yleisimmin tyytymättömiä sukuun liittyviin suhteisiin (7 %) ja vähimmässä määrin tyytymättömiä lapsiin (2 %) liittyviin suhteisiin (kuvio 3.19). (Kunnari & Suikkanen 2013, 99.)

Kuvio 3.18. Ihmissuhteiden kokeminen nuorten keskuudessa.

Nuorten keskuudessa yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttavien suhteiden, eli sukulaissuhteiden osalta voidaan todeta, että yleisimmin tyytymättömiä ovat (kuvio 3.20)

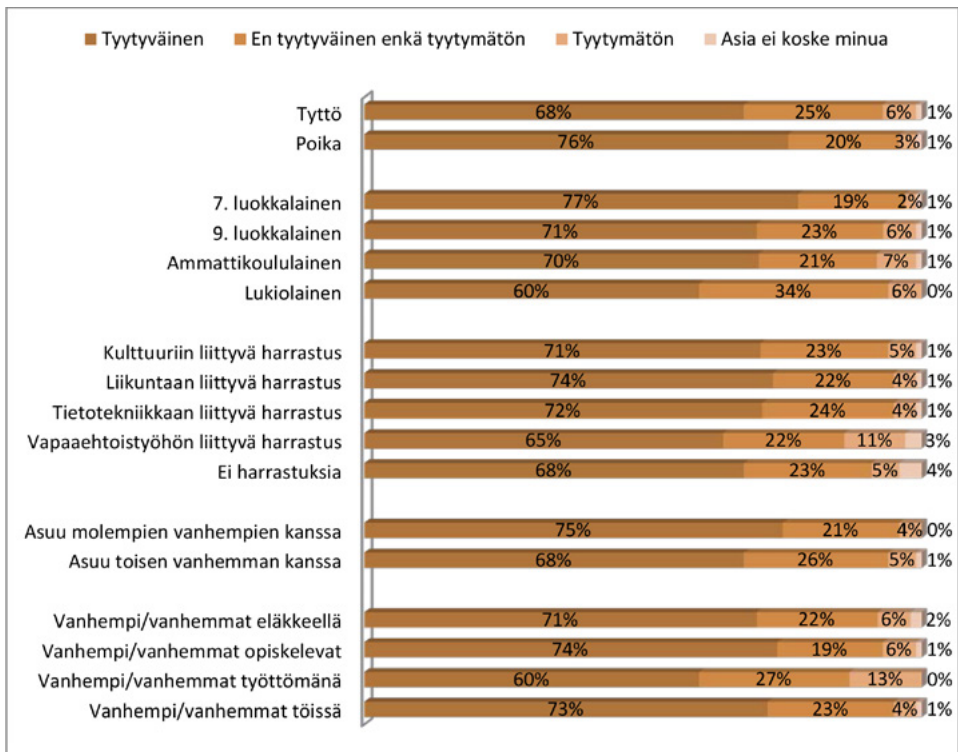
- tytöt (6 %)
- ammattikoululaiset (7 %)
- vapaaehtoistyötä harrastavat (11 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (5 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien kanssa asuvat nuoret (13 %)

Kuvio 3.19. Ihmissuhteiden kokeminen aikuisten keskuudessa.
(Lähde: Kunnari & Suikkanen 2013, 99.)

Vähiten kyseisiin suhteisiin tyytymättömiä ovat puolestaan

- pojat (3 %)
- 7-luokkalaiset (2 %)
- tietotekniikka harrastavat (4 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (4 %)
- töissä käyvän vanhemman/vanhempien nuoret (4 %)

Kuvio 3.20. Sukulaisiin liittyvän suhteen kokeminen.

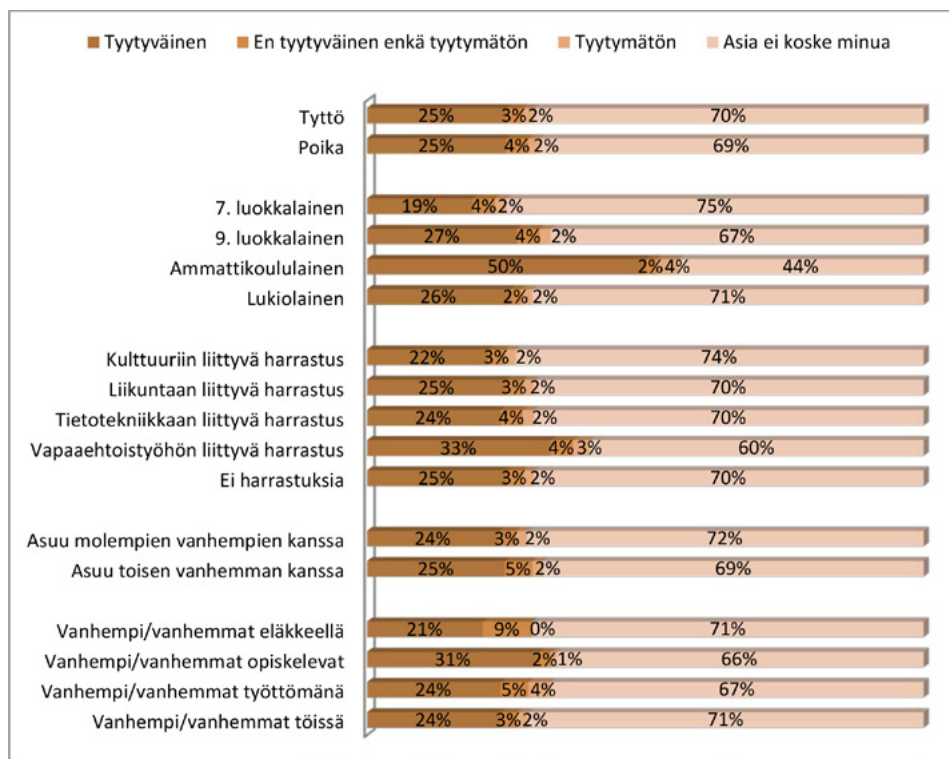
Tyytymättömyyskokemukset jakautuvat melko tasaisesti ryhmittäin. Selvä poikkeama muista liittyy vapaaehtoistyötä harrastavien ja työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuorten ryhmiin, joissa tyytymättömyys sukulaissuhteisiin on selvästi muita ryhmiä yleisempää. Kokevatko sitten esimerkiksi työttömien vanhempien nuoret muita helpommin, ettei suku ole riittävästi läsnä heidän elämässään?

Tässä yhteydessä on vielä mielenkiintoista tarkastella seurustelusuhteiden yleisyyttä ryhmittäin (kuvio 3.21). Näin tehdään vähentämällä kokonaisuudesta ”asia ei koske minua” – vastaajien osuus. Yleisintä seurusteleminen näyttäisi siten olevan

- ammattikoululaisten (56 %)
- vapaaehtoistyötä harrastavien (40 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvien (32 %)
- opiskelevan vanhemman/opiskelevien vanhempien keskuudessa (34 %)

Vähimmässä määrin seurustelusuhteessa näyttäisivät puolestaan olevan

- 7-luokkalaiset (25 %)
- kulttuuria harrastavat (26 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (28 %)
- eläkkeellä olevan vanhemman/vanhempien sekä työssä käyvän vanhemman/vanhempien nuoret (29 %)

3.21. Seurustelusuhteiden yleisyys.

Kaiken kaikkiaan voidaan vetää se johtopäätös, että nuorten keskuudessa seurustelemattomuus on selvästi seurustelemista yleisempää.

Nuoret ilmaisevat ihmissuhteisiinsa liittyviä huolta aiheuttavia asioita muun muassa *perheen sisäisiin suhteisiin, päihteiden käyttöön, kaverisuhteiden olemassaoloon sekä seurustelusuhteisiin* liittyen seuraavasti:

”Isä ja äiti tappelevat melkein koko ajan.”

”Kun äiti huutaa ja eikä tajua, että se loukkaa minua, kun haukkuu minua.”

”Perhe, koska ei tunnu välillä, että perheeni olisi minun perhe, koska me emme tee yhdessä ikinä mitään ja emme huomioi toisiamme ikinä melkein.”

”Siskon olotila, koska häntä kiusataan koulussa.”

”Vanhemmat käyttää reilusti alkoholia, pelkään alkoholimyrkytystä ja isi asuu yksin, en halua että se erakoituu, se on aika surullinen.”

”Kaukana asuvat sukulaiset. Muutimme pari vuotta sitten toiselta puolelta Suomea ja kaikki sukulaiset asuvat siellä.”

”Kaverit ja perhe. Pelottaa, että kaverit hylkäävät ja muutto pelottaa, että kaverit jäävät pois.”

”Kaverit, koska moni ei halua olla mun kaveri.”

”No pari kaveria ei pysty hyväksyyn itteensä just sellaisina ku ne on. Ne laihduttaa ja viiltää, enkä mä jaksa sitä, koska ne on PERFECT.”

”Sosialisoituminen. Tietokone vie suurimman osan ajastani, jolloin aikaa vapaa-ajalla ei jää uusien ystävyys- ja seurustelusuhteiden luomiseen.”

”Poikakaverin kanssa riitely, koska pelkään, että hän jättää minut pitkän seurustelun jälkeen.”

”Poikakaveri, en ole koskaan seurustellut vakavasti ja kaikki muut ovat jo tässä vaiheessa.”

”Se, kun tykkään yhest tytöst ja se ei edes vilkasekkaan minuun päin.”

Edellä kuvatut huolenaiheet vaikuttavat varmasti syvästi niitä kokevien nuorten hyvinvointiin. Vaikka nuoret ilmaisevat suhteellisen pieneltä osin tyytymättömyyttä omiin ihmissuhteisiinsa, on muistettava, että tyytymättömyyttä kokevilla nuorilla ihmissuhdeongelmat voivat olla/ovat hyvinkin vakavia. Toisaalta suhteet tuottavat nuorten elämässä hyvin yleisesti myös mielihyvää:

”Ihana perhe, josta saa rohkaisua ja tukea aina.”

”Jos perhe ja ystävät ovat lähellä. Ei tunne oloa niin yksinäiseksi.”

”Kaverisuhteet koulussa koska tulee hyvä mieli.”

”Kaverit ja ihmissuhteet. Kaverit piristävät vaikka paha päivä olisikin kun on oma poikaystävä niin hän saa minut aina nauramaan. Soitto vain niin surullinen päivä on muuttunut kivaksi.”

”Kaverit ja lemmikit, koska niiden kanssa on kiva olla.”

”Ystävät. Ainoa asia joka pitää koossa tässä murskaavassa ilmapöirissä.”

”Parhaat ystävät. Mie en voisi elää ilman ystäviä.”

”Ystäväni. Minua kiusattiin ennen 5 vuoden ajan ja nyt minulla on ystävät.”

”Ystävät ja lemmikit, koska sain lisää ystäviä, kun ei ennen ollut. Lemmikin kun sai niin sen kanssa on ollut kiva tehdä kaikkea.”

”Mun koira, kaverit. Ne saa ajatukset pois opiskelusta. Mikä maailmassa ois parempaa, kuin oma koira?”

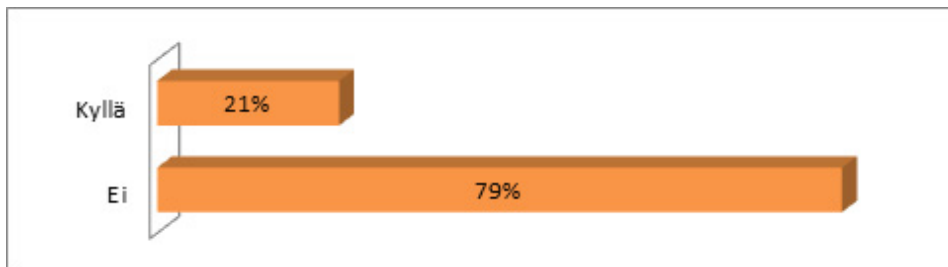
”Poikaystävä, koska hän tekee minut onnelliseksi ja hänen seurassaan voin olla oma itseni.”

”Tyttöystävä. Rakastetuksi tuleminen on tärkeää.”

Nuoret liittävät edellä kuvatusti mielihyvää tuottavat suhteensa *kavereihin, ystäviin, perheeseen sekä hyvin usein lisäksi lemmikkieläimiin*. Hyvistä suhteista koetaan saatavan tukea, lohtua ja positiivisuutta elämään. Lisäksi tällaiset suhteet tuottavat nuorille turvallisuutta sekä johonkin kuulumisen tunteen.

3.6 HENKILÖKOHTAISET OMINAISUUDET

Nuorista noin joka viidennellä on jokin jokapäiväiseen elämään vaikuttava sairaus, vaiva tai vamma (kuvio 3.22).

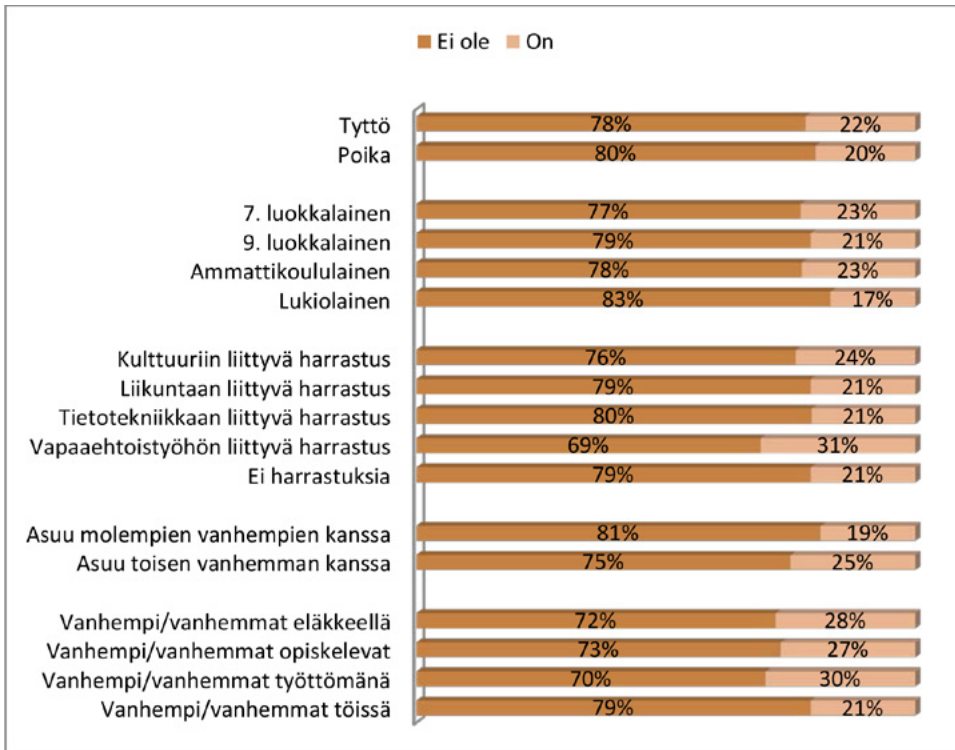
Kuvio 3.22. Pitkäaikainen sairaus, vaiva tai vamma, joka vaikuttaa jokapäiväiseen elämään.

Yleisimmin näin ilmaisevat (kuvio 3.23)

- tytöt (22 %)
- 7-luokkalaiset ja ammattikoululaiset (23 %)
- vapaaehtoistyötä harrastavat (31 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (25 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (30 %)

Vähimmässä määrin näin ilmaisevat puolestaan

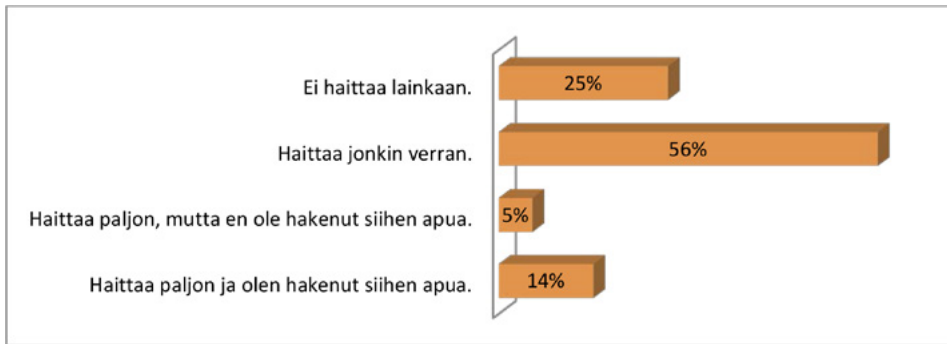
- pojat (20 %)
- lukiolaiset (17 %)
- liikuntaa ja tietotekniikka harrastavat sekä ei harrastuksia omaavat (21 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (19 %)
- töissä käyvän vanhemman/vanhempien lapset (21 %)

Kuvio 3.23. Pitkäaikainen sairaus, vaiva tai vamma ryhmittäin.

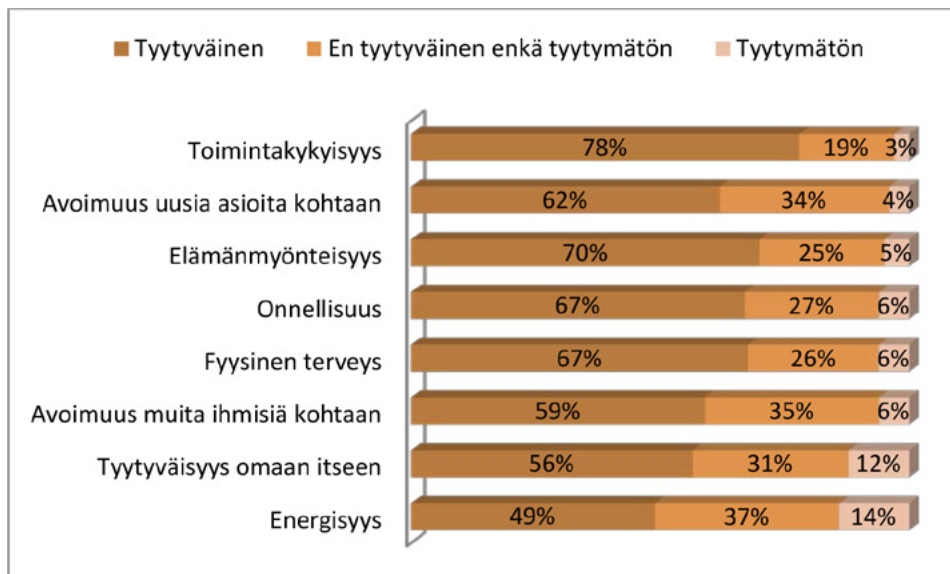
Kaiken kaikkiaan sairastaminen on nuorten keskuudessa varsin yleistä. Tyypillisiä sairauksia/vaivoja/vammoja nuorten keskuudessa ovat muun muassa allergiat, astma, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, masennus, päänsäryt ja erilaiset keskittymiskyvyn ongelmat.

Sairauden, vaivan tai vamman omaavista nuorista joka neljäs kokee, ettei kyseinen asia haittaa hänen elämäänsä lainkaan (kuviot 3.24). Reilu puolet näistä nuorista kokee puolestaan jonkin asteista haittaa. Lisäksi 5 % kyseisistä nuorista kokee haittaa, mutta ei ole hakenut haittaansa vielä apua.

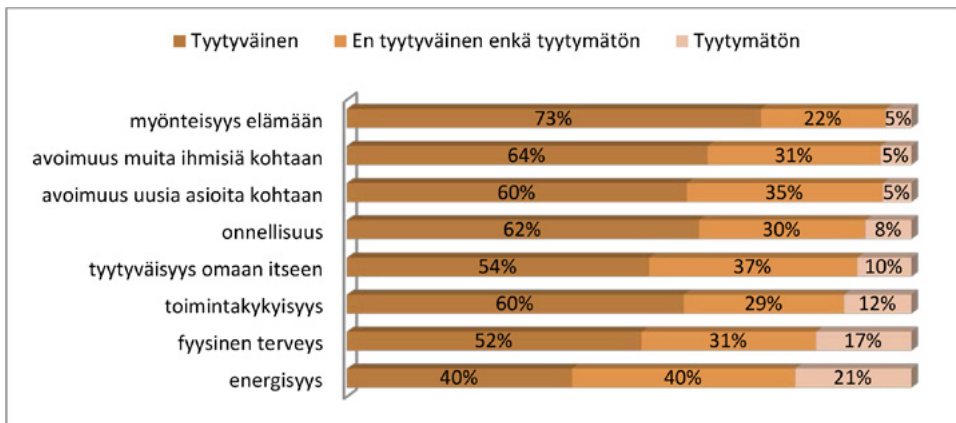
Kuvio 3.24. Sairauteen, vaivaan tai vammaan liittyvän haitan kokeminen.

Omien ominaisuuksiensa osalta nuoret liittävät tyytymättömyyttä yleisimmin omaan energisyyteensä (14 %) sekä omaan itseensä (12 %) (kuvio 3.25). Vähimmässä määrin tyytymättömyyttä aiheuttaa oma toimintakykyisyys (3 %) sekä avoimuus uusia asioita kohtaan (4 %).

Kuvio 3.25. Omien ominaisuuksien kokeminen nuorten keskuudessa.

Aikuisten keskuudessa omien ominaisuuksien osalta tyytymättömyys kohdistetaan yleisimmin (kuvio 3.26) energisyyteen (21 %) ja fyysiseen terveyteen (17 %). Tyytymättömyyttä kohdistetaan vähimmässä määrin elämään kohdistettavaan myönteisyyteen (5 %), avoimuuteen muita ihmisiä kohtaan (5 %) sekä avoimuuteen uusia asioita kohtaan (5 %). (Kunnari & Suikkanen 2013, 94.)

Kuvio 3.26. Omien ominaisuuksien kokeminen aikuisten keskuudessa.
(Lähde: Kunnari & Suikkanen 2013, 94.)

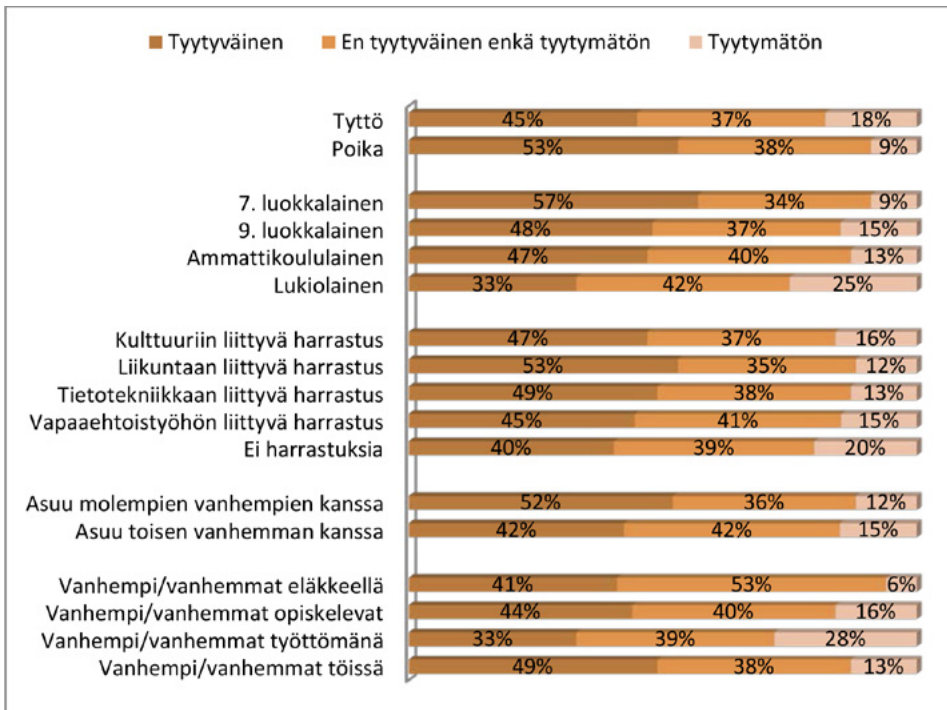
Nuoria ja aikuisia tarkastellen on todettavissa, että nuoret kokevat aikuisia vähemmässä määrin energisyyteen, fyysiseen terveyteen ja toimintakykyisyyteen liittyvää tyytymättömyyttä. Toisaalta omaan itseensä kohdistuvaa tyytymättömyyttä esiintyy nuorten keskuudessa hieman aikuisia yleisemmin. Mutta taas toisaalta nuoret ilmaisevat olevansa jonkin verran aikuisia yleisemmin onnellisia. Täytyy kuitenkin muuttaa tyytymättömien osuuksia konkreettisiksi luvuiksi, jotta oikea tilanne tulee ymmärrettäväksi. Kun itseensä tyytymättömien nuorten osuus mielletään osuudeksi noin 1300 kyselyyn vastanneesta nuoresta, näyttäytyy näin kokevien nuorten määrä hyvin suurena (157 nuorta). Lisäksi kun tämä tyytymättömien osuus yleistetään koskemaan kaikkia rovaniemeläisiä nuoria (mukaan lukien kyselyyn vastaamattomat nuoret), on kyseessä jo suuri itseensä tyytymättömien nuorten joukko. Herää kysymys, miten nuorten itseensä kohdistama tyytymättömyys olisi vähennettävissä.

Nuorten keskuudessa yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttava energisyys jakautuu siten, että yleisimmin tyytymättömiä energisyyteensä ovat (kuvio 3.27)

- tytöt (18 %)
- lukiolaiset (25 %)
- ei harrastuksia omaavat (20 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (15 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (28 %)

Vähimmässä määrin energisyyteensä ovat tyytymättömiä puolestaan

- pojat (9 %)
- 7-luokkalaiset (9 %)
- liikuntaa harrastavat (12 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (12 %)
- eläkkeellä olevan vanhemman/vanhempien nuoret (6 %)

Kuvio 3.27. Energisyyden kokeminen.

Energisyyteen liittyvät kokemukset eriytyvät huomattavasti eri ryhmien välillä. Eri-tyisen paljon tyytymättömyyttä esiintyy lukiolaisten keskuudessa sekä sellaisten nuorten keskuudessa, joiden toinen tai molemmat vanhemmat ovat työttöminä. Myös ei harrastuksia omaavien nuorten keskuudessa energisyyteen liittyvä tyytymättömyys on melko yleistä. Huomattavaa on myös tyttöjen ja poikien välinen ero, jonka mukaan tytöt kokevat selvästi poikia yleisemmin energisyyteensä liittyvää tyytymättömyyttä. Kokevatko lukiolaiset ja tytöt sitten elämän yleiset vaatimukset muita raskeammin? Tätä olisi syytä tarkastella tarkemminkin. Joka tapauksessa nuoret ilmaiset omiin ominaisuuksiinsa liittyviä huolta aiheuttavia asioita muun muassa seuraavasti:

”Astma, en voi liikkua niin paljoa.”

”Sairaus, jolle ei löydy syytä.”

”Jaksanko elää, opiskella. Miten selviän täältä kuopasta ylös. Olen vain joskus niin väsynyt ja tuntuu ettei mikään onnistu.”

”Ystävät, joilla on paljon huolia. Oma mielenvakaus, en halua mennä syvemmälle masennukseen.”

”Minä itse & oma turvallisuus. En luota itseeni, en osaa turvata itseäni, en ole minä; en ole tyytyväinen omaan itseeni.”

”Oman elämän hallitseminen. On hankala tietää mikä itse on ja mitä mieltä pitäisi olla, koska MEDIA toitottaa liikaa yltiösuvaitsevaisuudesta yms. Kaikki on nykyään liian sallittua, ei tiedä mikä on OIKEASTI oikein.”

”Stressaan helposti, sillä olen hyvä koulussa ja minulla on paljon harrastuksia. Olen usein väsynyt.”

”Koulu, oon tosi huono koulussa ja kokeet menee päin helvettä, enkä osaa lukea niihin, vaikka yrittäisin.”

”Kännykkäriippuvuus. En pysty lopettamaan vaikka haluaisin.”

”Epävarmuus koska olen epävarma ulkonäöstäni.”

”Ulkonäköpaineet, kuukautiset, murrosikä yleensäkin, paino, jalkakipu jne.”

Omiin ominaisuuksiin liittyen huolta aiheuttavat siten muun muassa erilaiset fyysiset ongelmat, samoin kuin henkisen hyvinvoinnin epävakaus tai uhka sen tulevasta epävakaudesta. Tätä samaista ongelmaa peilataan myös itselle läheisiin ihmisiin, jolloin myös toisten ongelmat koetaan itselle huolta aiheuttavina asioina. Nuoria vaivaavat monin osin vielä kouluun liittyvä väsymys sekä erilaisiin asioihin perustuvat itsetunto-ongelmat.

Omiin ominaisuuksiin liittyviä mielihyvän aiheita ilmaistaan puolestaan muun muassa seuraavasti:

”Elämän päämääräisyys.”

”Hyvät suoritukset.”

”Onnistumiset koulussa ja harrastuksissa.”

”Saan olla oma itseni.”

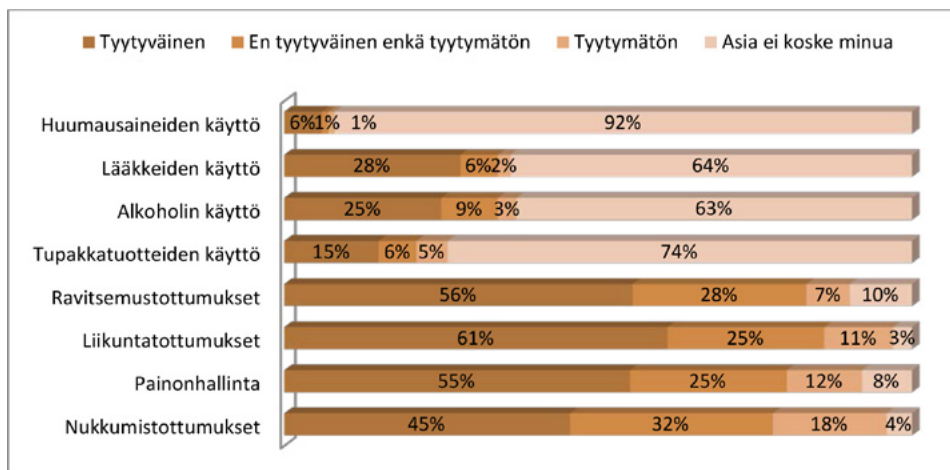
Merkillepantavaa tässä yhteydessä on se, että nuoret liittävät omat ominaisuutensa vain harvoin oman elämänsä mielihyvän tuottajiin. Yleensä mielihyvää koetaan tuottavan itsen ulkopuolelta: kavereiden, perheen, harrastuksen taholta. Omiin ominaisuuksiin perustuva mielihyvän tuottaminen liitetään pitkälti erilaisiin suoritteisiin ja niissä onnistumisiin. Minä itse omine piirteineni, ei näyttäydä siten juurikaan oman elämän mielihyvän lähteenä tai sitä ei nuorten keskuudessa osata/haluta ilmaista.

3.7 ELINTAVAT

Elintapojen tarkastelun osalta nuoria ohjattiin vastaamaan kyselyssä ”asia ei koske minua” – vaihtoehtoon silloin, kun hän ei ole koskaan käyttänyt tarkastelun kohteena olevaa asiaa. Tähän liittyen voidaan karkeasti tulkita (kuvio 3.28), että nuorista 74 % ei ole koskaan käyttänyt tupakkatuotteita ja 63 % ei ole koskaan käyttänyt alkoholia. Huumausaineita ei ole koskaan käyttänyt 92 % vastaajista. Koska huumausaineiden käyttöönsä ilmoittaa olevansa tyytyväisiä 6 % vastaajista, on todettava, että vastaajat

ovat tässä yhteydessä joiltain osin ymmärtäneet vastaustavat todennäköisesti väärin. Tyytyväisten osuudessa voi siten olla niitä, jotka todellisuudessa kuuluisivat ”asia ei koske minua” – vastaajiin. Myös lääkkeiden käyttöä koskeva vastaustapa osoittautui nuorille hankalaksi, kun osa vastasi kysymykseen selvästi lääkkeiden väärinkäytön ja toiset puolestaan tavallisen lääkitsemistarkoituksen näkökulmasta. Näin tässä yhteydessä kiinnostavimmaksi seikaksi tulee eri asioita koskeva tyytymättömyys ja sen kokeminen. Tyytymättömiä kun ilmaisevat todennäköisesti olevansa vain ne vastaajat, joiden elämää tarkasteltavana oleva tuote/asia koskee.

Edelliseen perustuen on todettavissa, että nuoret ovat yleisimmin tyytymättömiä nukkumistottumuksiinsa (18 %) ja painonhallintaan (12 %). Vähiten tyytymättömyyttä aiheuttaa puolestaan huumausaineiden käyttö (1 %), lääkkeiden käyttö (2 %), alkoholin käyttö (3 %) sekä tupakkatuotteiden käyttö (5 %).

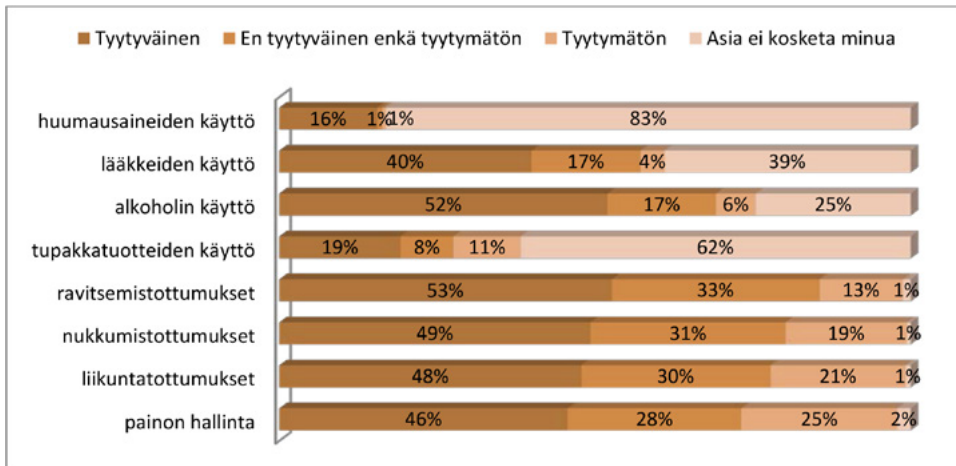
Kuvio 3.28. Elintapojen kokeminen nuorten keskuudessa.

Kun nuo prosentit sitten muutetaan luvuiksi, näyttäytyvät kyselyyn vastanneiden nuorten osalta seuraavanlaisina:

- seitsemän nuorta on tyytymättömiä huumausaineiden käyttöönsä
- 24 nuorta on tyytymättömiä lääkkeiden käyttöönsä
- 37 nuorta on tyytymättömiä alkoholin käyttöönsä
- 57 nuorta on tyytymättömiä tupakkatuotteiden käyttöönsä

Kun nämä luvut yleistetään koskemaan kaikkia rovaniemeläisiä nuoria, näyttäytyvät ne jo selvästi suurempina.

Aikuiset kohdistavat tyytymättömyytensä yleisimmin (kuvio 3.29) painon hallintaan (25 %) ja liikuntatottumuksiin (21 %). Vähimmässä määrin tyytymättömyys kohdistetaan puolestaan huumausaineiden käyttöön (1 %), lääkkeiden käyttöön (4 %), alkoholin käyttöön (6 %) ja tupakkatuotteiden käyttöön (11 %). (Kunnari & Suikkanen 2013, 93.)

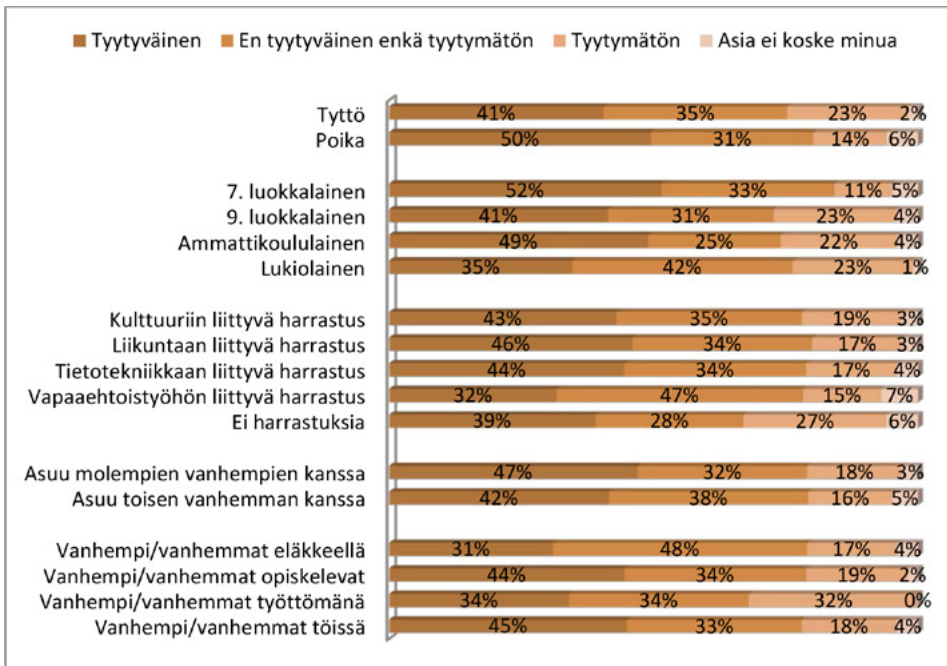
Kuvio 3.29. Elintapojen kokeminen aikuisten keskuudessa.
(Lähde: Kunnari & Suikkanen 2013, 93.)

Elintavat aiheuttavat siten aikuisten keskuudessa nuoria enemmän tyytymättömyyttä. Mielenkiintoista on havaita se, että lääkkeiden, alkoholin ja tupakkatuotteiden osalta kaikkiin näihin tyytymättömien nuorten osuus on noin puolet aikuisten vastaaviin asioihin tyytymättömien osuuksista. Nukkumistottumukset koetaan molemmissa ryhmissä hyvin samansuuntaisina. Nuorista yleisimmin tyytymättömiä omiin nukkumistottumuksiinsa ovat (kuvio 3.30)

- tytöt (23 %)
- lukiolaiset (23 %)
- ei harrastuksia omaavat (27 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (18 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (32 %)

Nukkumistottumuksiinsa ovat vähimmässä määrin tyytymättömiä

- pojat (14 %)
- 7- luokkalaiset (11 %)
- vapaaehtoistyötä harrastavat (15 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (16 %)
- eläkkeellä olevan vanhemman/vanhempien nuoret (17 %)

Kuvio 3.30. Nukkumistottumusten kokeminen.

Taustoittain tarkastellen erot tyytymättömien osuuksissa ovat suuria. Erityisen tyytymättömiä nukkumistottumuksiinsa ovat ei harrastuksia omaavat sekä työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret. Myös tyttöjen tyytymättömyys poikiin nähden on selvästi yleisempää. Kiinnostavaa on myös huomata, kuinka suuressa määrin yleistyy nukkumistottumuksiinsa tyytymättömien osuus siirryttäessä 7. luokilta ylempille kouluasteille. Tämä on todennäköisesti perheissä se vaihe, jolloin nuorille annetaan lisääntyvässä määrin mahdollisuuksia vastata omasta ajankäytöstään. Kaikille nuorille lisääntyvä vapaus ei ainakaan nukkumistottumuksiin liittyen ole hyvä asia.

Nuoret itse ilmaisevat elintapoihinsa liittyviä huolenaiheita muun muassa seuraavasti:

”Harrastus. Yleensä ei vaan jaksa ja silti pitäisi osata eri asioita.”

”Se, miten kerkeään tehdä ja aikatauluttaa päivään kaiken, mitä pitää ja mitä haluaa tehdä.”

”Mie nukun niin huonosti ja se huolettaa siksi koska nukkuminen on aika tärkeää.”

”Se, etten mene ajoissa nukkumaan, vaikka menisinkin, en saa unta, vaikka menen sänkyyn ja kun koulu alkaa kahdeksalta.”

”Paino, koulu, ruoka, nukkuminen, raha, niissä on ongelmii.”

”Ravinto, ulkonäkö ja itsetunto-ongelmat.”

”Olen alipainoinen ja en ole kovin tyytyväinen siihen. En syö kovin paljon ruokaa.”

”Se, etten liiku yhtä paljon kuin ennen opiskelua.”

”Tupakanpolto sitä saa niin helposti.”

”Kaverit varmaan.. Oon huolissani niitten polttamisesta. Onnex ei kaikki.”

”Eniten huolta elämässäni tuottaa kaverini jos he alkavat käyttää huumeita alanko itse käyttää.”

”Kavereiden ja isän liiallinen juominen & joidenkin kavereiden huumeiden käyttö. Pelkään menettäväni heidät.”

”Alkoholi ja tupakka. Ne ovat lisääntyneet, sillä liian moni aloittaa jo yläasteella juomisen ja polttamisen.”

Näissä elintapoihin liitetyissä huolenilmaisuihin on tyypillistä se, että huoli liitetään omien elintapojen ohella itselle tärkeiden ihmisten tai yleensä nuorten elintapoihin. Lisäksi näissä ilmaisuihin näkyy selvästi kiireen tuomat paineet nuorten maailmassa, kun taistellaan erilaisten vaatimusten ja suoritusten ristitilassa.

Elintapoihin liittyviä asioita pidetään yleisesti myös mielihyväsäilytinä:

”Harrastus. Koska harjoituksissa unohtaa kaikki huolet ja koulun ja voi olla hyvällä ja iloisella päällä.”

”Lumilautailu, lautaillessa unohtaa kaikki huolet ja näkee kavereitakin rinteessä.”

”Harrastukset, kaverit, LOMAT, nukkuminen, syöminen, huolettomuus.”

”Musiikki, kaverit, kitaransoitto, sähly, jääkiekko, koska rakastan näitä.”

”Liikunta, koska on hyvä olo kun tulee käydyksi esim. uimassa.”

”Liikunta, jos liikuntapaikkoja sais käyttää muutkin kuin ne, jotka kuuluvat johonkin seuraan.”

”Tietokoneella istuminen. Se on jotain jossa olen hyvä.”

”Mahdollisuudet rentoutua.”

”Nukkuminen, koska silloin ei tarvi ajatella ja on virkeämpi.”

”Hyvä ruoka, parempi mieli.”

”Olen tyytyväinen itseeni, painoon, kuntoon jne. Ja siihen etten käytä päihteitä.”

”Nikotiini koska vähän riippuvainen.”

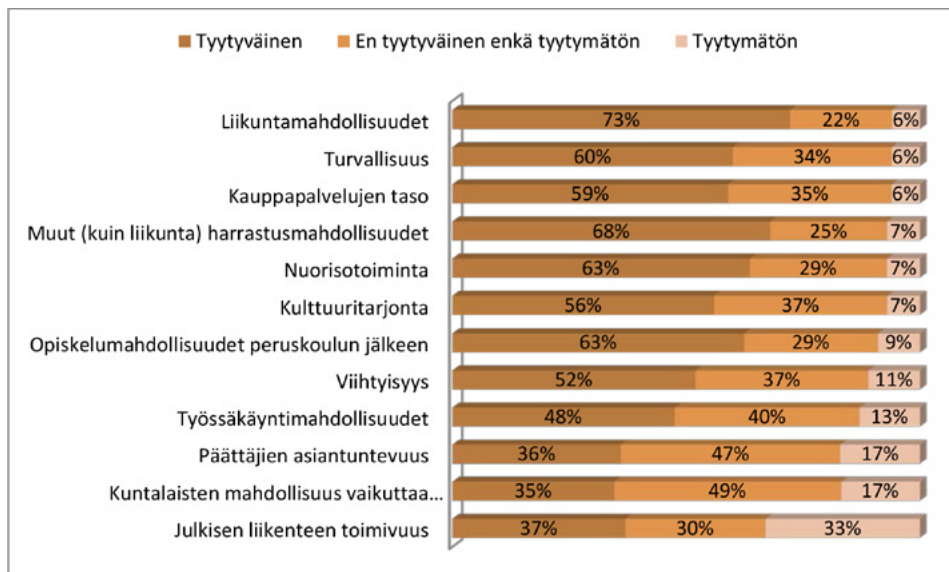
”Nuuska, pelaaminen, salilla käynti.”

”Alkoholi, kaverit, muut kielletyt jutut.”

Mielihyvää liitetään siten erityisesti erilaisten harrastusten tuottamiin fyysisiin ja psyykkisiin vaikutuksiin. Lisäksi osa nuorista ilmaisee saavansa mielihyvää objektiivisesti tarkasteltuna haitallisista elintavoista, kuten alkoholin ja tupakkatuotteiden käytöstä.

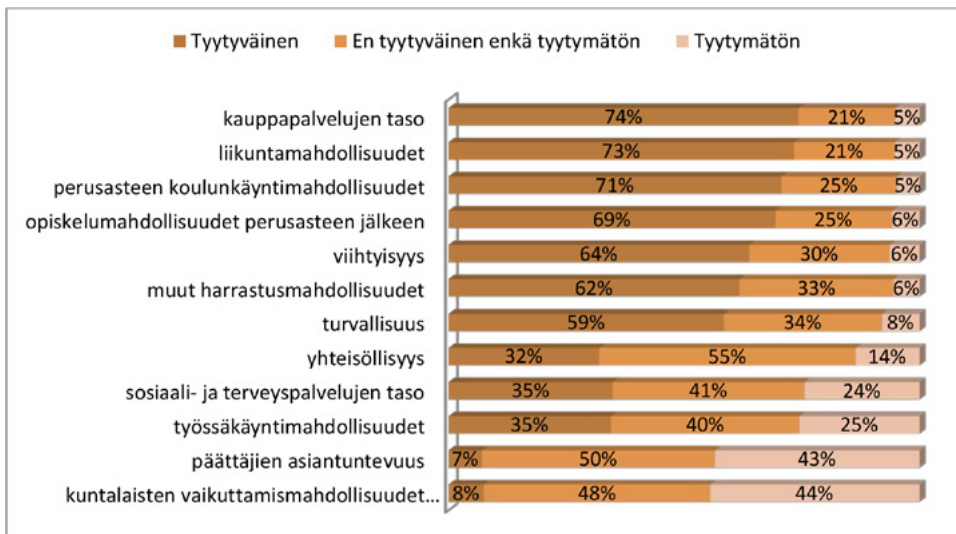
3.8 ROVANIEMEN OMINAISUUDET

Nuoret ovat Rovaniemen ominaisuuksien osalta yleisimmin tyytymättömiä julkisen liikenteen toimivuuteen (33 %) (kuvio 3.31). Tyytymättömyyttä aiheuttavat myös kuntalaisten mahdollisuudet vaikuttaa päätöksentekoon (17 %) sekä päättäjien asiantuntevuus (17 %). Vähimmässä määrin tyytymättömyyttä aiheuttavat puolestaan Rovaniemen liikuntamahdollisuudet (6 %), turvallisuus (6 %) sekä kauppapalvelujen taso (6 %).

Kuvio 3.31. Rovaniemen ominaisuuksiin liittyvät kokemukset nuorten keskuudessa.

Aikuiset ovat erityisen tyytymättömiä (kuvio 3.32) kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksiin (44 %) sekä päättäjien asiantuntevuuteen (43 %). Aikuiset ovat vähimmässä määrin tyytymättömiä Rovaniemen kauppapalvelujen tasoon (5 %), liikuntamahdollisuuksiin (5 %) sekä opiskelumahdollisuuksiin perusasteen jälkeen (5 %) (Kunnari & Suikkanen 2013, 97.)

Kuvio 3.32. Rovaniemen ominaisuuksiin liittyvät kokemukset aikuisten keskuudessa. (Lähde: Kunnari & Suikkanen 2013, 97.)

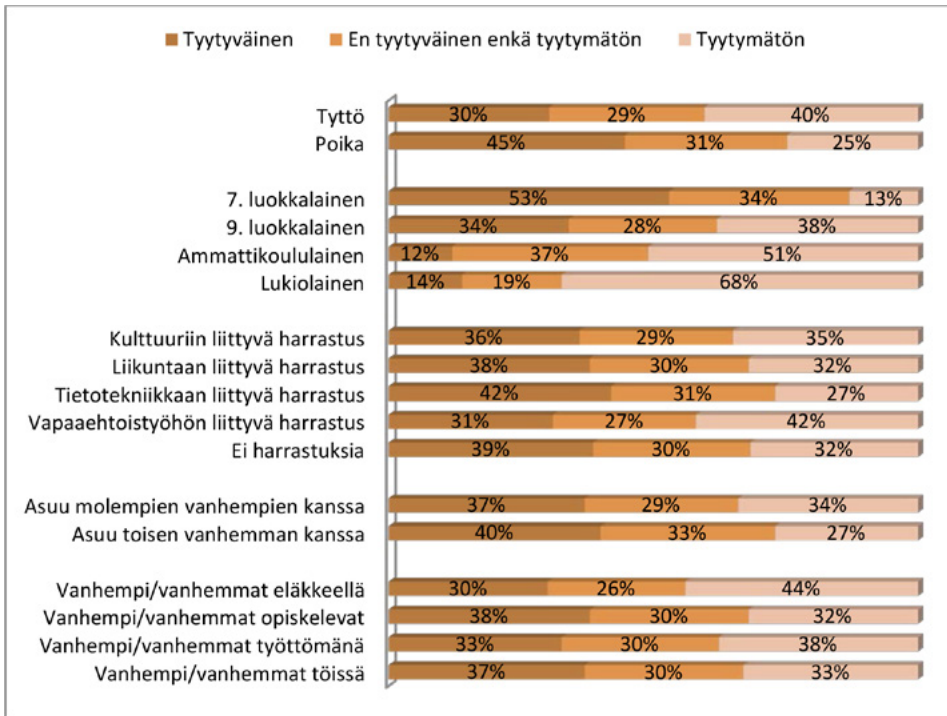
Nuorten ja aikuisten näkemykset ovat siten hyvin samansuuntaiset koskien Rovaniemen ominaisuuksia. Aikuiset ovat kuitenkin joiltain osin selvästi nuoria kriittisempiä. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat vaikuttamismahdollisuuksiin sekä päättäjien asiantuntemukseen liittyvät kokemukset.

Nuorista julkisen liikenteen toimivuuteen ovat erityisen tyytymättömiä (kuvio 3.33)

- tytöt (40 %)
- lukiolaiset (68 %)
- vapaaehtoistyötä harrastavat (42 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (34 %)
- eläkkeellä olevan/olevien vanhempien nuoret (44 %)

Vähimmässä määrin tyytymättömyyttä kokevat puolestaan

- pojat (25 %)
- 7-luokkalaiset (13 %)
- tietotekniikkaa harrastavat (27 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (27 %)
- opiskelevan vanhemman/vanhempien nuoret (32 %)

Kuvio 3.33. Julkisen liikenteen toimivuuden kokeminen.

Tyytymättömyys julkisen liikenteen toimivuuteen on siten hyvin yleistä. Erityisen yleistä tyytymättömyys on lukiolaisten ja ammattikoululaisten keskuudessa, kun taas 7-luokkalaiset ovat vielä suhteellisen vähässä määrin tyytymättömiä kyseiseen asiaan. Kenties nuorimpien vähäistä tyytymättömyyttä selittää se, että heitä kuljetetaan vielä yleisesti vanhempien taholta harrastuksiin ja muihin menoihin. Myös koulut ovat nuorimmilla vielä suhteellisen lähellä kotia.

Nuoret ilmaisevat Rovaniemen ominaisuuksiin liittyviä huolta ja negatiivisia kokemuksia aiheuttavia asioita muun muassa seuraavasti:

”Kotipaikkani turvallisuus.”

”Minua pelottaa kävellä yksin ulkona.”

”Humalassa olevat ihmiset, koska ne on vaarallisia. Koulumatkalla ne voi käydä kimppuun.”

”Se että tiettyinä aikoina joutuu pelkäämään mm. ’namusetiä’.”

”No Rovaniemikään ei ole enää mikään turvallisin paikka.”

”Turvallisuus siksi koska talvisin ei kaikkia jalkakäytäviä hiekoteta.”

”Liikenneturvallisuus ja siksi että monet on meinanneet joutua auton alle.”

”Raha ja työ. Koska niitä kumpaakaan ei näytä olevan rovaniemellä saatavilla.”

”Nuorten on vaikea saada töitä!”

”Rovaniemelle pitäisi saada lisää opiskelupaikkoja eikä vähentää.”

”En tykkää asua Rovaniemellä, koska täällä ei IKINÄ tapahdu mitään ja huonot kaupat/ravintolat/kahvilat.”

”Rovaniemen jääurheilumahdollisuudet. Ensin suljetaan Lapinaukean kenttä ja sitten Saarenkylän jäähallia ei korjattu tai kunnostettu jääurheilun käyttöön.”

”Kunnon sisäliikuntahalleja tosi vähän (ainoa täysimittainen Keltakangas ja sekin tosi ränsistynyt). Kuten jalkapallokenttiä tehdään joka nurkkaan – muita ei huomioida lainkaan.”

”Rovaniemen ainoa kunnon skeittiparkki purettiin ja sen jälkeen moni ei enää voinut jatkaa harrastusta.”

”Asuminen maalla, koska siellä ei kulje bussit ja aina ei saa kyytiä esim. kavereille tai kaupunkiin.”

”Bussien aikataulut menee vuosi vuodelta huonompaan suuntaan. Aikataulut on parhaiten tehty joillekin yritysten työntekijöille eikä normaaleille bussilla kulkijoille. Esim. Nivavaara – kaupunki bussissa on parhaimmillaan kahden tunnin tauko.”

”JULKISESTA LIIKENTEESTÄ: Esim. 3 linjan 15.20 vuoro on lopetettu! Tämä on tärkein vuoro, koska kaikilla lukiolaisilla loppuu koulu n. klo 15. Nyt joutuu bussia odottelemaan melkein tunnin!!!”

”Bussien hintoja nostetaan kokoajan eikä esim. Koskenkylästä pääse kaupunkiin milloin haluaa, vain suoraan koulun jälkeen.”

Huoli ja negatiiviset kokemukset liitetään siten Rovaniemen osalta monin osin *turvattomuuden tunteeseen: turvattomuuteen koskien sekä yleistä turvallisuutta että liikenneturvallisuutta*. Lisäksi selvän osuuden negatiivista ilmaisuista saavat osakseen Rovaniemen työ- ja liikuntamahdollisuudet sekä *julkisen liikenteen toimivuus ja hinnakkuus*. Rovaniemen ominaisuudet liitetään mielihyvän tuottajiksi muun muassa seuraavasti:

”Harrastukset ja kaupungin palvelut.”

”Saa käydä nuorisotiloilla!”

”Tuotteiden saatavuus.”

”Kohtuu hyvät urheilumahdollisuudet.”

”UJ = ulkojäät, laskettelu, kelkkailu.”

”Hyvä turvallisuus.”

”Turvallisuus pidetään hyvänä ja jos joku vaikka kaatuu niin joku tulee varmasti auttamaan.”

”Kun en asu kaupungissa saa olla rauhassa tuolla korvessa.”

”Kun voi ajaa mopolla metsissä ja voi olla rauhassa.”

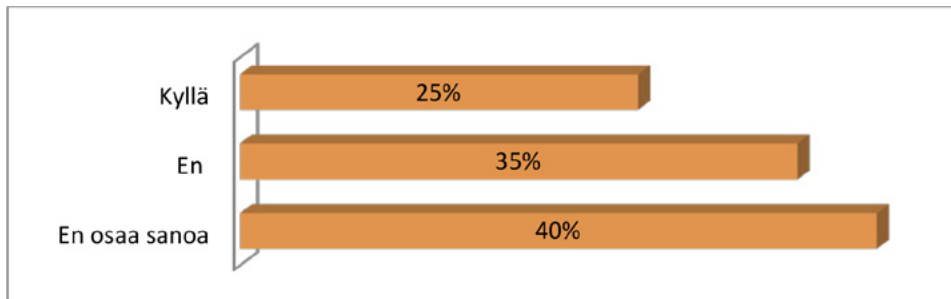
”Maisemat.”

”Rovaniemi on viihtyisä asuinpaikka.”

”Olen tyytyväinen Rovaniemeen!”

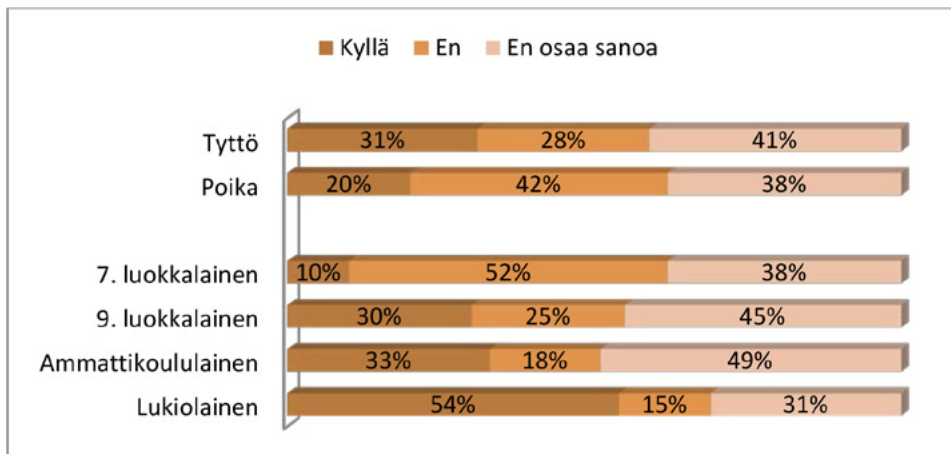
”Rovaniemi on viihtyisä kaupunki, sillä Rovaniemi ei ole pölyinen ja saasteinen suurkaupunki eikä myöskään pieni tuppukylä kuten Tervola.”

Nuoret ilmaisevat suhteellisen vähässä määrin Rovaniemen ominaisuudet mielihyvän tuottajiksi. Tässä yhteydessä on kuitenkin huomattava, että nuoret liittävät mielihyvän tunteen äärimmäisen usein omiin harrastuksiin: musiikkiin, taiteeseen, liikuntaan ja niin edelleen. Hyvin usein kyseiset harrastukset mahdollistuvat nimenomaan kaupunkiympäristössä erilaisina harrastepalveluina ja – mahdollisuuksina. Tämän sisäistäminen ei välttämättä ole nuorille itsestäänselvyys.

Kuvio 3.34. Muuttoaikeet.

Rovaniemeläisistä nuorista neljäsosa ilmaisee halunsa muuttaa toiselle paikkakunnalle (kuvio 3.34).

Kuvio 3.35. Muuttoaikeet ryhmittäin.

Sukupuolen ja kouluasteen mukaan tarkasteluna tytöt ja lukiolaiset ovat innokkaimmin muuttamassa pois Rovaniemeltä (kuvio 3.35). Halukkuus poismuuttoon lisääntyy selvästi iän myötä, kun lukiolaisista jo yli puolet aikoo muuttaa muualle.

Rovaniemen kaupungin tulevaisuuden kannalta asia näyttyy huolestuttavana, kun nuorista huomattavan suuri osaa aikoo asumaan muualle. Nuoret kuvaavat syitä muuttoaikelleen muun muassa seuraavasti:

”Ei ole mitään varsinaista syytä, haluan vain muuttaa.”

”Halu muuttaa etelämpään Suomeen.”

”Haluan muuttaa paikkakunnalle, jossa on enemmän vaatekauppoja.”

”Nähdä enemmän maailmaa ja enemmän mahdollisuuksia tulevaisuutta varten.”

”Täällä ei ole sellaisia mahdollisuuksia joita haluan elämäni varrella.”

”En halua asua koko ikää Rovaniemen rumassa kylässä, ei rikastumismahdollisuuksia, liian pieni paikka.”

”En kestä Rovaniemeä täällä vaan kiusataan puhutaan paskaa yms.”

”En tykkää Rovaniemestä eikä täällä ole haluamaani koulua.”

”Aion ehkä muuttaa, koska muilla paikkakunnilla on paljon parempia opiskelumahdollisuuksia kuin Rovaniemellä.”

”Jatko-opiskelupaikat paremmat lukion jälkeen toisella paikkakunnalla itselleni henkilökohtaisesti.”

”Aion ehkä isona muuttaa jonnekin, siksi koska muualla voi olla parempia työpaikkoja.”

”Huonot työmahdollisuudet.”

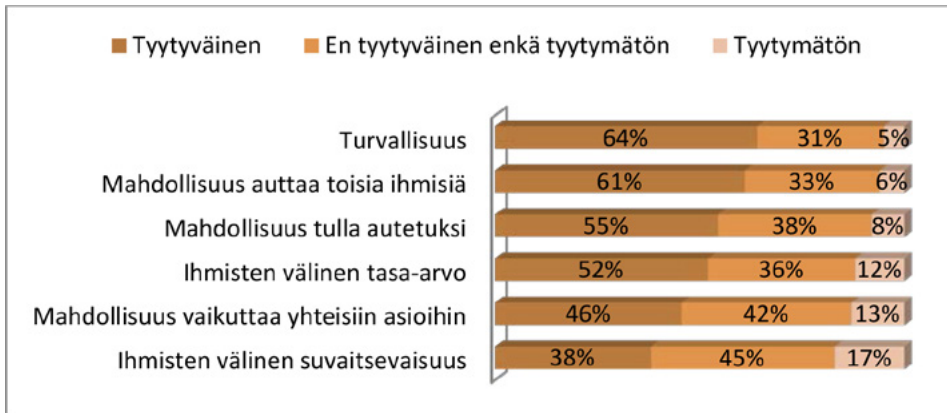
”Koska äiti voi saada töitä toiselta paikkakunnalta.”

”En ite päättä asiaa vaan iskä.”

Nuoret perustelevat siten muuttoaikeitaan vaihtelunhalulla ja uusien kokemusten etsimisellä. Lisäksi Rovaniemi koetaan joidenkin nuorten taholta liian pienenä ja sisäänpäin kääntyneenä paikkana. Edelleen Rovaniemen jatko-opintomahdollisuuksia pidetään laajalti itselle riittämättöminä. Toisaalta muuttoaikheet eivät aina ole nuoresta itsestään kiinni. Joillekin se on pakkotilanne, kun vanhempien työnsaanti on riippuvainen toiselle paikkakunnalle muuttamisesta.

3.9 SUOMALAINEN YHTEISKUNTA

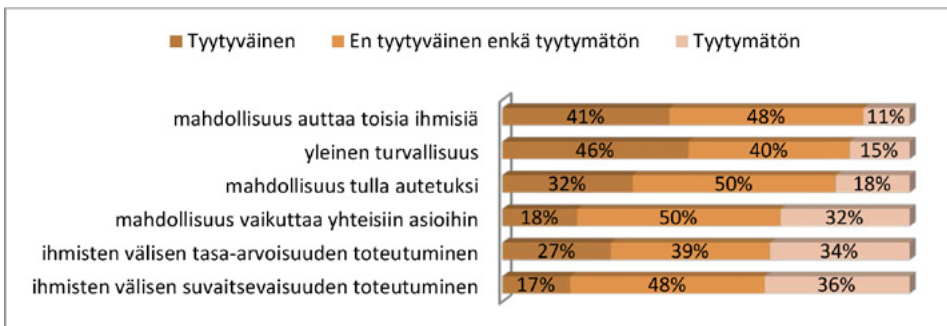
Yhteiskuntaa ja sen ominaisuuksia tarkastellen rovaniemeläiset nuoret ovat yleisimmin tyytymättömiä ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutumiseen (17 %) sekä mahdollisuuteen vaikuttaa yhteisiin asioihin (13 %) (kuvio 3.36). Vähimmäsmäärin

Kuvio 3.36. Yhteiskunnan ominaisuuksien kokeminen nuorten keskuudessa.

tyytymättömyyttä aiheuttaa yleinen turvallisuus (5 %) sekä mahdollisuus auttaa toisia ihmisiä (6 %).

Aikuiset kohdistavat tyytymättömyytensä yleisimmin (kuvio 3.37) ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutumiseen (36 %) sekä ihmisten välisen tasa-arvoisuuden toteutumiseen (34 %). Vähimmäisessä määrin tyytymättömyyttä kohdistetaan mahdollisuuteen auttaa toisia ihmisiä (11 %) sekä turvallisuuteen (15 %). (Kunnari & Suikkanen 2013, 93–94.)

Kuvio 3.37. Yhteiskunnan ominaisuuksien kokeminen aikuisten keskuudessa. (Lähde: Kunnari & Suikkanen 2013, 94.)

Aikuiset ovat siten selvästi nuoria kriittisempiä arvioidessaan yhteiskunnan ominaisuuksia. Sisällöt kuitenkin koetaan samansuuntaisesti: pitkälti samat asiat ovat eniten tyytymättömyyttä aiheuttavia molemmissa ryhmissä.

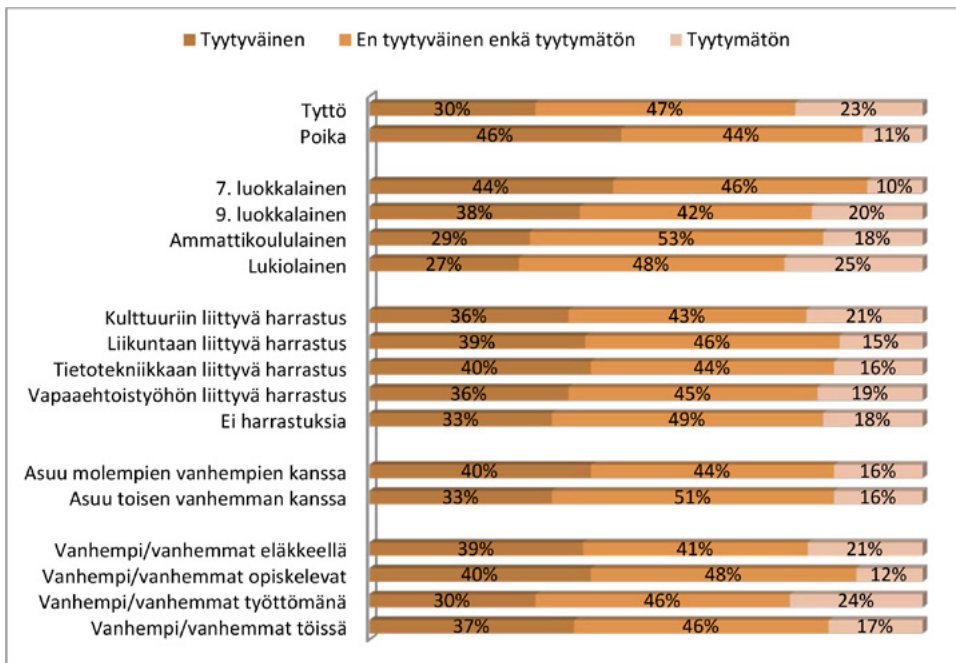
Nuorista ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutumiseen ovat erityisen tyytymättömiä (kuvio 3.38)

- tytöt (23 %)
- lukiolaiset (25 %)
- kulttuuria harrastavat (21 %)

- toisen vanhemman kanssa asuvat (16 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (24 %)

Vähimmässä määrin tyytymättömyyttä asiaan kokevat

- pojat (11 %)
- 7-luokkalaiset (10 %)
- liikuntaa harrastavat (15 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (16 %)
- opiskelevan vanhemman/vanhempien nuoret (12 %)

Kuvio 3.38. Ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutumisen kokeminen.

Tarkasteltavien ryhmien väliset erot tyytymättömyyden kokemisessa ovat suuret. Vähimmässä määrin ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutumiseen näyttäisivät olevan tyytymättömiä pojat ja 7-luokkalaiset.

Nuoret ilmaisevat yhteiskuntaan liittyviä huolenaiheitaan muun muassa seuraavasti:

”Maailman kurssi on alaspäin ja lujaa. Esimerkiksi Suomessa ja EU:ssa päättäjät ovat hiton tyhmiä, eivätkä ymmärrä asioita, joista puhuvat. EU ei toimi oikein.”

”Se, että hallitus pyrkii tyhjentämään Lapin ja syrjäseudun. Toisaalta Kiurun lista kuulostaa pahalta.”

”Suomalaisen hyvinvointivaltion tuhoutuminen – epävarma tulevaisuus.”

”Mahdollisuus tulla autetuksi ja yleinen turvallisuus. Aina ei saa apua ja kaikkialla ei ole turvallista asua ja liikkua.”

”Epätasa-arvo. Koulu. Maailman tilanne. Aikuistuminen.”

”Yhteiskunnan rikkinäisyys. Ns. tasa-arvo, mutta kyllä on huonoa sos. palvelua jne.”

”Kelan tuet, kuinka vähällä opiskelijoiden tulisi selvitä.”

”Koska bensa on niin kallista pitäisi halpua.”

”Ihmisten turvallisuus, koska on liikkunut paljon lapsikaappareita ym. vaarallisia ihmisiä.”

”Kaikki tämmöset kidnappaukset. En tykkää siitä.”

”Turvallisuus, koska nykyään on niin paljon huumeiden käyttöä.”

”Se kun ajattelee kuinka hirveää ihmisten elämä voi olla huumeiden takia. Huumeet pitäisi lopettaa! Myös kiusaaminen huolettaa.”

”Homojen yleistyminen ja mamujen jotka eivät tee töitä tuleminen maahan.”

”Kun Suomeen tulee paljon maahanmuuttajia enkä pidä siitä, koska Suomessa pitää asua SUOMALAISIA! eikä mitään mamuja.”

”Kun ulkomaalaistaustaisia syrjitään niin paljon.”

”Rasismi, koska se on hirveää.”

Yhteiskuntaan liittyvät huolta aiheuttavat asiat liitetään siten erityisesti huoleen *tulevaisuudesta, tasa-arvosta, taloudesta ja turvallisuudesta*. Nuoret tuovat tasa-arvoon liittyvissä näkemyksissä esille myös esimerkiksi maahanmuuttaja-asiat. Tähän liittyen *tasa-arvoa arvioidaan kahdesta eri näkökulmasta: tasa-arvona koskien suomalaisuutta ja tasa-arvona koskien ihmisyyttä yleensä.*

Yhteiskunnan mielihyvää edistäviä sisältöjä ovat nuorten näkemysten mukaan muun muassa seuraavat seikat:

”Ihmisten välisen tasa-arvoisuuden toteutuminen. Kaikki olemme tasa-arvoisia keskenämme.”

”Turvallisuus.”

”Että saa olla juuri suomalainen. Itsenäisyys 5/5.”

Aiemmin kuvatun Rovaniemen ominaisuuksien arvioimisen tapaan, nuoret liittävät yhteiskunnan hyvin harvassa ilmaisussa oman mielihyvänsä tuottajaksi. Ilmaisullisesti mielihyvän mahdollistajina pidetään siten selvästi yleisemmin esimerkiksi ihmissuhteita, harrastuksia ja omaa arkielämää yleensä.

3.10 HYVINVOINTIKOKONAIUUUS NUORTEN KESKUUDESSA

Edellä on kuvattu eri hyvinvointisisältöihin kohdistuvia nuorten tyytymättömyyskokemuksia. Kaikkein yleisimmin tyytymättömyys kohdistetaan rovaniemeläisten nuorten keskuudessa *hyvinvoinnin osa-alueita tarkastellen seuraavasti*:

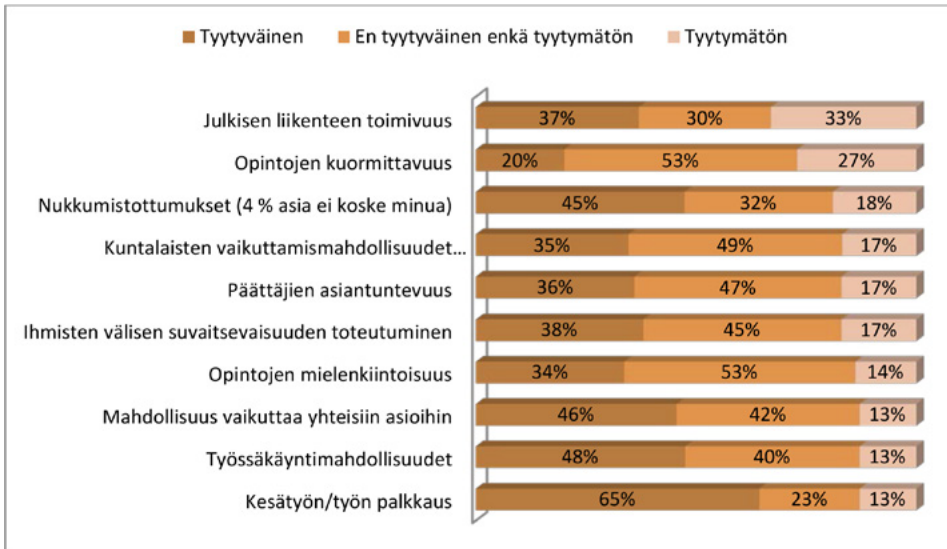
- *opinnot*: kuormittavuus
- *työ*: palkkaus
- *rahan riittäminen*: harrastukset
- *ihmissuhteet*: sukulaiset
- *omat ominaisuudet*: energisyys
- *elintavat*: nukkumistottumukset
- *Rovaniemen ominaisuudet*: julkisen liikenteen toimivuus
- *yhteiskunnan ominaisuudet*: ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutuminen

Vähimmässä määrin tyytymättömyys liitetään puolestaan seuraaviin asioihin:

- *opinnot*: opiskelukaverit
- *työ*: työkaverit
- *rahan riittäminen*: ruoka
- *ihmissuhteet*: läheiset ystävät
- *omat ominaisuudet*: toimintakykyisyys
- *elintavat*: huumausaineiden käyttö
- *Rovaniemen ominaisuudet*: liikuntamahdollisuudet
- *yhteiskunnan ominaisuudet*: turvallisuus

Kokonaisuutta tarkastellen kymmenen yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttavaa asiaa nuorten keskuudessa ovat seuraavat (kuvio 3.39):

1. *Rovaniemen ominaisuudet*: julkisen liikenteen toimivuus
2. *opinnot*: opintojen kuormittavuus
3. *elintavat*: nukkumistottumukset
4. *Rovaniemen ominaisuudet*: kuntalaisten mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin
5. *Rovaniemen ominaisuudet*: päättäjien asiantuntemus
6. *yhteiskunta*: ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutuminen
7. *opinnot*: opintojen mielenkiintoisuus
8. *yhteiskunta*: mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin
9. *Rovaniemen ominaisuudet*: työssäkäyntimahdollisuudet
10. *työ*: kesätyön/työn palkkaus

Kuvio 3.39. Yleisimmät tyytymättömyyden aiheuttajat.

Kymmenen kärjessä on siten neljä Rovaniemen ominaisuuksiin, kaksi opintoihin, kaksi yhteiskuntaan, yksi elintapoihin ja yksi työhön liittyvä sisältö. Tästä voidaan vetää se johtopäätös, että tyytymättömyyskokemukset liitetään nuorten elämässä yleisimmin itsestä katsottuna ulkoihin hyvinvointisisältöihin (esim. elinympäristö, yhteiskunta, työ, opinnot). Tyytymättömyyssiältöjen kärjessä eivät siten komeile yhtä laajalti sisäisiksi tulkittavat hyvinvointisisällöt (esimerkiksi omat ominaisuudet ja elintavat). Tämä voidaan nähdä positiivisena asiana, sillä ulkoihin hyvinvointisisältöihin kohdistettava tyytymättömyys ei välttämättä aiheuta hyvinvoinnin heikkenemistä siinä määrin, kuin sisäisiin hyvinvointisisältöihin kohdistettava laajempi

Taulukko 3.1. Yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttavat hyvinvointisisällöt sukupuolen mukaan tarkasteltuna.

	Tytöt	Pojat
Opintojen kuormittavuus	1	2
Kesätyön/työn palkkaus	1	2
Rahan riittäminen harrastuksiin	1	2
Suhde sukulaisiin	1	2
Energisyys	1	2
Nukkumistottumukset	1	2
Julkisen liikenteen toimivuus	1	2
Ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutuminen	1	2
Yhteensä	8	16

tyytymättömyys tuottaisi. Sisäisiin hyvinvointisisältöihin liittyen on kuitenkin huomattava, että rovaniemeläisten nuorten tyytymättömyys omiin nukkumistottumuksiin on hyvin yleistä.

Ketkä sitten ovat Rovaniemellä niitä nuoria, jotka kokevat yleisimmin heidän hyvinvointinsa erilaisista sisällöistä muodostettuun kokonaisuuteen kohdistuvaa tyytymättömyyttä (tarkastelumenetelmä kuvattu kappaleessa 2.2)? Sukupuolen mukaan tarkasteluna yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttavat sisällöt jakautuvat seuraavasti (yleisimmin tyytymättömyyttä kokeva ryhmä punaisella) (taulukko 3.1):

Tytöt kokevat siten kaikkien eri tarkastelun kohteena olevien hyvinvointisisältöjen osalta poikia yleisemmin tyytymättömyyttä. Opiskeluasteen mukaan tarkasteltuna asia näyttäytyy seuraavasti (yleisimmin tyytymättömyyttä kokeva ryhmä punaisella, seuraavaksi yleisimmin oranssilla ja vähiten tyytymättömyyttä kokeva ryhmä tummimman vihreällä) (taulukko 3.2):

Taulukko 3.2. Yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttavat hyvinvointisisällöt opiskelupaikan mukaan tarkasteltuna.

	7-luokkalaiset	9-luokkalaiset	Ammattikoululaiset	Lukiolaiset
Opintojen kuormittavuus	3	2	4	1
Kesätyön/työn palkkaus	3	1	2	4
Rahan riittäminen harrastuksiin	4	2	1	2
Suhde sukulaisiin	4	3	1	2
Energisyys	4	2	3	1
Nukkumistottumukset	4	2	3	1
Julkisen liikenteen toimivuus	4	3	2	1
Ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutuminen	4	2	3	1
Yhteensä	30	17	19	13

Kokonaisuutta tarkastellen lukiolaisten tilanne näyttäytyy heikoimpana, kun heidän keskuudessaan tyytymättömyyttä koetaan muita yleisemmin opintojen kuormittavuuden, energisyyden, nukkumistottumusten, julkisen liikenteen toimivuuden sekä ihmisten välisen suvaitsevaisuuden osalta. Lukiolaiset ovat muita vähemmässä määrin tyytymättömiä ainoastaan kesätyön/työn palkkaukseen. 9-luokkalaiset ovat kokonaisuutta tarkastellen seuraavaksi heikoimmassa asemassa. Heidän keskuudessaan kesätyön/työn palkkaus aiheuttaa muita enemmän tyytymättömyyttä. Lisäksi opintojen kuormittavuuteen, rahan harrastuksiin riittämiseen, energisyyteen, nukkumis-

tottumuksiin sekä ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutumiseen liittyvät tyytymättömyyskokemukset ovat tässä ryhmässä toiseksi yleisimpiä. Näin tarkastellen paras tilanne on siten 7-luokkalaisilla, kun heidän keskuudessaan tyytymättömyyskokemukset ovat vähäisimpiä monen eri hyvinvointisisällön osalta. Harrastuksiin liittyen sama asia näyttäytyy seuraavasti (taulukko 3.3):

Taulukko 3.3. Yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttavat hyvinvointisisällöt harrastusten mukaan tarkasteltuna.

	Kulttuuri-harrastus	Liikunta-harrastus	Tieto-tekniikka-harrastus	Vapaaehtoistyö-harrastus	Ei harrastuksia
Opintojen kuormittavuus	5	3	2	1	4
Kesätyön/työn palkkaus	4	2	3	5	1
Rahan riittäminen harrastuksiin	2	4	5	3	1
Suhde sukulaisiin	3	5	4	1	2
Energisyys	2	5	4	3	1
Nukkumistottumukset	2	4	3	5	1
Julkisen liikenteen toimivuus	2	3	5	1	4
Ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutuminen	1	5	4	2	3
Yhteensä	21	31	30	21	17

Näin tarkasteltuna huonoin tilanne on ei harrastavien nuorten joukossa. He kokevat muita yleisemmin tyytymättömyyttä koskien kesätyön/työn palkkausta, rahan riittämistä harrastuksiin, energisyyttä ja nukkumistottumuksia. Seuraavaksi heikoimman tilanteen jakavat kulttuuria ja vapaaehtoistyötä harrastavat nuoret. Paras kokonaistilanne on liikuntaa harrastavilla nuorilla. Heidän keskuudessaan koetaan muita vähemmän tyytymättömyyttä sukulaissuhteisiin, energisyyteen sekä ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutumiseen. Asumistavan osalta tilanne näyttäytyy seuraavasti (taulukko 3.4):

Taulukko 3.4. Yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttavat hyvinvointisällöt asumistavan mukaan tarkasteltuna.

	Asuu molempien vanhempien kanssa	Asuu toisen vanhemman kanssa
Opintojen kuormittavuus	2	1
Kesätyön/työn palkkaus	2	1
Rahan riittäminen harrastuksiin	2	1
Suhde sukulaisiin	2	1
Energisyys	2	1
Nukkumistottumukset	1	2
Julkisen liikenteen toimivuus	1	2
Ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutuminen	2	1
Yhteensä	14	10

Asumistavan mukaan tarkasteltuna molempien vanhempien kanssa asuvilla nuorilla näyttäisi olevan vain toisen vanhemman kanssa asuvia nuoria parempi kokonaistilanne koskien tyytymättömyyskokemuksia. Molempien vanhempien kanssa asuvat nuoret kun kokevat toisen vanhemman kanssa asuvia nuoria yleisemmin tyytymättömyyttä vain nukkumistottumusten ja julkisen liikenteen toimivuuden osalta. Tässä yhteydessä on kuitenkin huomattava, että eri asioihin tyytymättömien prosentuaaliset osuudet ovat näiden kahden ryhmän välillä monin osin pieniä. Kuitenkin esimerkiksi tyytymättömyys koskien rahan riittämistä harrastuksiin on selvästi yleisempää niiden nuorten keskuudessa, jotka asuvat vain toisen vanhemman kanssa. Vanhempien työtilanne liittyy nuorten tyytymättömyyskokemuksiin seuraavalla tavalla (taulukko 3.5):

Taulukko 3.5. Yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttavat hyvinvointisisällöt vanhempien työtilanteen mukaan tarkasteltuna.

	Vanhempi/ vanhemmat eläkkeellä	Vanhempi/ vanhemmat opiskelemassa	Vanhempi/ vanhemmat työttömänä	Vanhempi/ vanhemmat työissä
Opintojen kuor- mittavuus	4	2	1	3
Kesätyön/työn palkkaus	3	2	1	3
Rahan riittäminen harrastuksiin	2	3	1	4
Suhde sukulaisiin	2	3	1	4
Energisyys	4	2	1	3
Nukkumistottu- mukset	4	2	1	3
Julkisen liikenteen toimivuus	1	4	2	3
Ihmisten välisen suvaitsevaisuu- den toteutuminen	2	4	1	3
Yhteensä	22	22	9	26

Työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret kokevat muita selvästi yleisemmin tyytymättömyyttä tarkastelun kohteena oleviin asioihin. Itse asiassa nämä nuoret kokevat muita yleisemmin tyytymättömyyttä kaikkia muita hyvinvointisisällöjä paitsi julkisen liikenteen toimivuutta kohtaan. Tähänkin he kohdistavat tyytymättömyyttä toiseksi yleisimmin. Vanhempien työtilanteen mukaan tarkasteltuna paras tyytymättömyyskokemusten kokonaistilanne on työssä käyvän vanhemman/työssä käyvien vanhempien nuorilla, jotka kokevat muita vähemmässä määrin tyytymättömyyttä rahan harrastuksiin riittämiseen ja sukulaissuhteisiin.

Edellä kuvatusta voidaan vetää se johtopäätös, että *rovaniemeläisten nuorten keskuudessa eniten tyytymättömyyskokemuksia aiheuttavat hyvinvointisisällöt näyttävät heikoimpana kokonaistilanteena* (yleisimmin tyytymättömyyttä)

- tyttöjen
- lukiolaisten
- ei harrastuksia omaavien
- toisen vanhemman kanssa asuvien
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuorten keskuudessa.

Paras kokonaistilanne (vähiten tyytymättömyyttä) on puolestaan

- pojilla
- 7-luokkalaisilla
- liikuntaa harrastavilla
- molempien vanhempien kanssa asuvilla
- työssä käyvän vanhemman/työssä käyvien vanhempien nuorilla.

Tämä tieto on hyvä huomioida esimerkiksi kaupungin nuorisopalvelujen suunnittelu- ja kehittämistyössä. Tässä yhteydessä on myös mielenkiintoista havaita, että Rovaniemen seutukunnan aikuisten osalta hyvinvointikokonaisuus näyttää heikoimpana

- naisten
- 50–64-vuotiaiden
- ammattikoulututkinnon suorittaneiden
- työttömien/lomautettujen
- alimpaan tuloluokkaan kuuluvien
- ei parisuhteessa asuvien henkilöiden keskuudessa. (Kunnari & Suikkanen 2013, 82.)

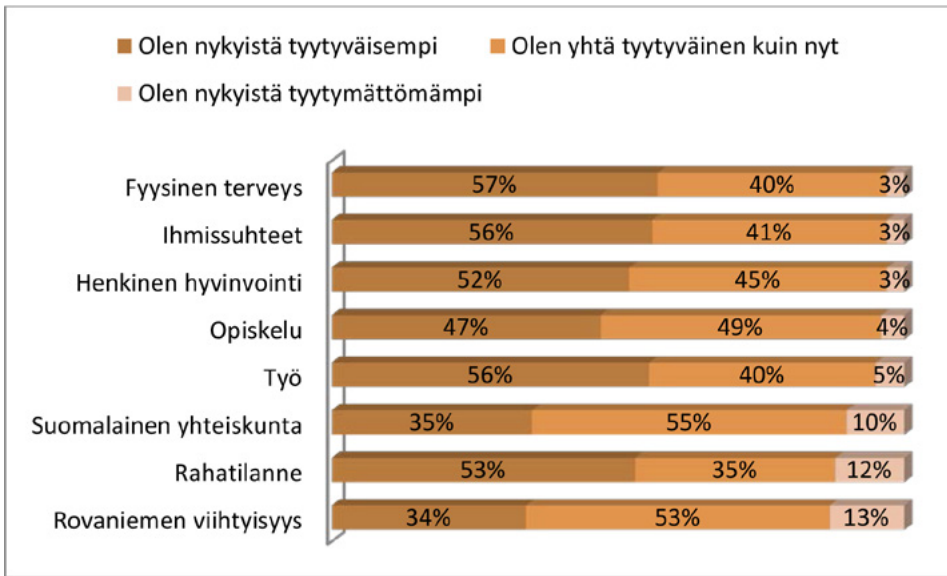
Yhteistä nuorten ja aikuisten tarkastelun kohteena olevissa ryhmissä näyttäisi olevan se, että heikoin tyytyväisyys-/hyvinvointitilanne on

- työillä ja naisilla
- toisen vanhemman kanssa asuvien nuorten ja ei parisuhteessa asuvien aikuisten keskuudessa
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuorten ja työttömien/lomautettujen aikuisten keskuudessa.

Tällaisen karkean, mutta suuntaa antavan tarkastelun mukaan *hyvinvointivajeet näyttäisivät siten kerääntyvän ikään katsomatta naisille, yksinhuoltajaperheille sekä työttömyydestä kärsiville perheille.*

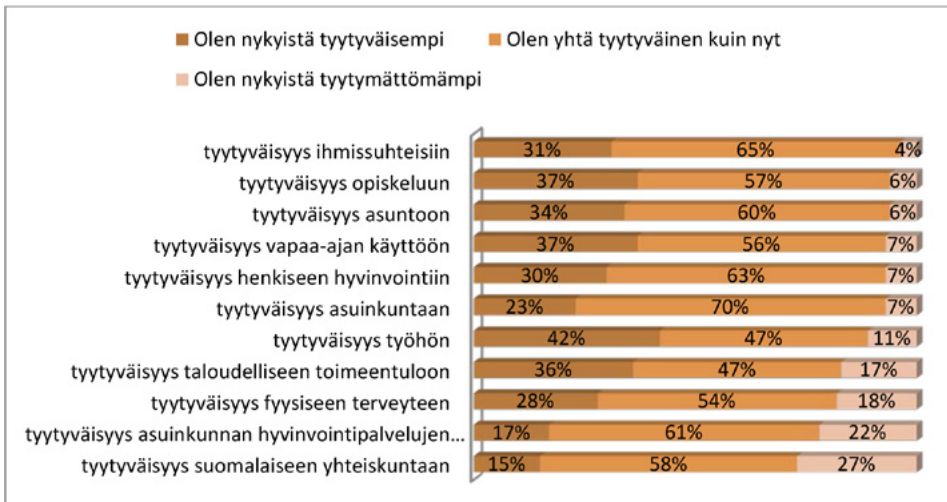
3.11 TYYTYVÄISYYS VIIDEN VUODEN KULUTTUA

Nuorisokyselyssä nuorilta kysyttiin heidän näkemyksiään tulevaisuudesta (kuvio 3.40). Tämä tehtiin pyytämällä heitä arvioimaan tyytyväisyyttään/tyytymättömyyttään viiden vuoden kuluttua suhteessa nykyiseen tilanteeseen. Tarkasteluun otettiin ne samat hyvinvointisisällöt, joita edellä on tarkasteltu nykytilanteen näkökulmasta. Yleisimmin nykyistä suuremman tyytymättömyyden ennakoitiin liitetään Rovaniemen viihtyisyyteen (13 %), rahatilanteeseen (12 %) sekä suomalaiseen yhteiskuntaan (10 %). Vähimmäis määrin nykyiseen tilanteeseen nähden suurempaa tyytymättömyyttä ennakoidaan puolestaan fyysiseen terveyteen (3 %), ihmissuhteisiin (3 %) sekä henkiseen hyvinvointiin (3 %) liittyen.

Kuvio 3.40. Tulevaisuuden ennakointi nuorten keskuudessa.

Rovaniemeläisten aikuisten keskuudessa ennakoidaan nykyistä suurempaa tyytymättömyyttä (kuvio 3.41) viiden vuoden kuluttua erityisesti koskien yhteiskuntaa (27 %), fyysistä terveyttä (18 %) ja taloudellista toimeentuloa (17 %). Vähimmässä määrin tyytymättömyyttä ennakoidaan koskien ihmissuhteita (4 %). (Kunnari & Suikkanen 2013, 100.)

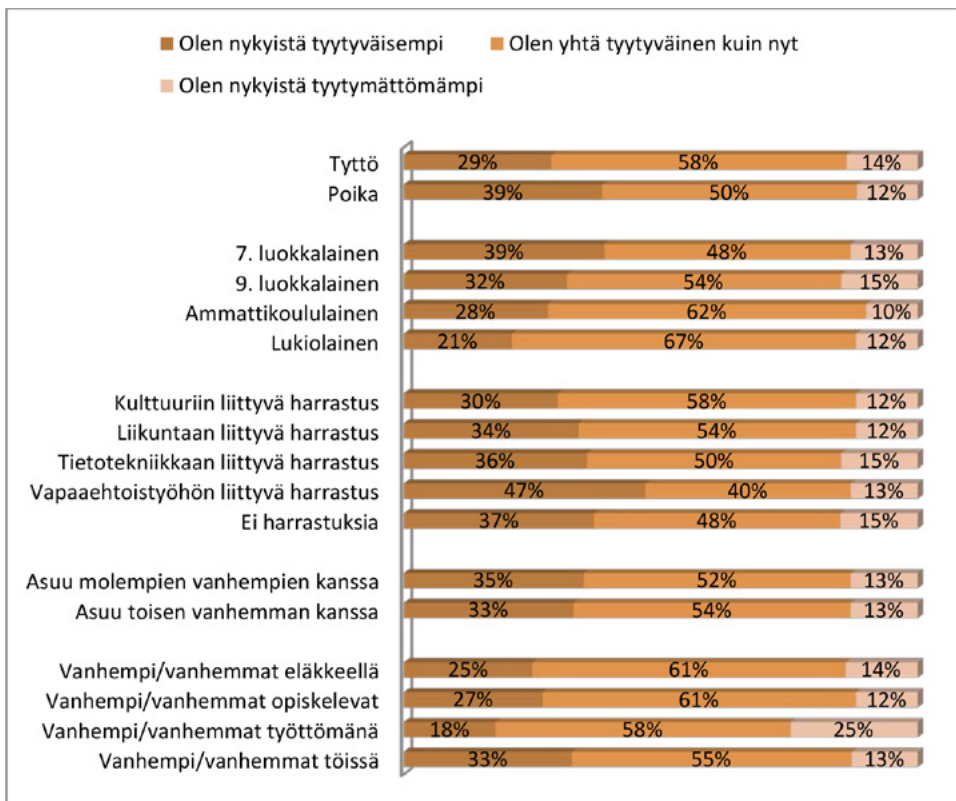

Kuvio 3.41. Tulevaisuuden ennakointi aikuisten keskuudessa. (Lähde: Kunnari & Suikkanen 2013, 100.)

Nuoret ennakoivat siten selvästi aikuisia myönteisempänä fyysisen terveytensä viiden vuoden kuluttua. Tämä selittyy helposti ikärakenteella, kun suuri osa aikuisista vastaajista on jo iäkkäämpää väkeä. Nuoret ennakoivat myös selvästi aikuisia vähemmässä määrin tyytymättömyyttään suomalaiseen yhteiskuntaan. Tämä voidaan nähdä siten, että nuoret eivät ole aikuisten tapaan menettäneet samassa määrin uskoaan yhteiskuntaan. Huomionarvoista on kuitenkin se, että nuoret ennakoivat tyytymättömyyttään yleisimmin koskien Rovaniemen viihtyisyyttä samansuuntaisen asian (tyytyväisyys asuinkuntaan) näyttäytyessä aikuisten keskuudessa selvästi optimistisempänä. Mitä tämä sitten kertoo nuorten Rovaniemelle jäämisestä ja Rovaniemellä viihtymisestä tulevaisuudessa, jää nähtäväksi.

Rovaniemen viihtyisyyden ennakoivat nykyistä heikommaksi tulevaisuudessa erityisesti (kuvio 3.42)

- tytöt (14 %)
- 9-luokkalaiset (15 %)
- tietotekniikkaa harrastavat ja ei harrastuksia omaavat (15 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (25 %)

Kuvio 3.42. Rovaniemen viihtyisyys viiden vuoden kuluttua nykytilanteeseen verrattuna.

Vähimmässä määrin kyseistä asiaa ennakoivat puolestaan

- pojat (12 %)
- ammattikoululaiset (10 %)
- kulttuuria ja liikuntaa harrastavat (12 %)
- opiskelevan vanhemman/opiskelevien vanhempien nuoret (12 %)

Tyytymättömyyden ennakointi ei eroa suuresti ryhmittäin tarkasteltuna. Selvän poikkeuksen tekevät kuitenkin työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret, joista joka neljäs ennakoi Rovaniemen viihtyisyyttä koskevaa nykyistä suu-
rempaa tyytymättömyyttä viiden vuoden kuluttua. Mistä tämä johtuu, jää tässä yhteydessä epäselväksi.

Tulevaisuuden arviointi koetaan nuorten keskuudessa usein vaikeana tehtävänä:

”Mistä voisi tietää oikeesti? En osaa sanoa.”

”Ei voi tietää mitä tulevaisuus tuo tullessaan.”

Joka tapauksessa nuoret ilmaisivat omiin pessimistisiin tulevaisuusarvioihinsa liittyen muun muassa seuraavaa:

”Armeija on valtavan epätasa-arvoinen. Miten voi sivistyneessä maassa olla toisen sukupuolen pakkoleiri opiskelijan aikaan eli hyvin kriittiseen aikaan. T. poika.”

”En pidä siitä mihin suuntaan yleisesti ottaen Suomen yhteiskunta on menossa.”

”Suomen velka kasvaa kasvamistaan.”

”Lappi ja Rovaniemi autioituu ja oikeistolaiset tuhoavat hyvinvointivaltion.”

”Rovaniemellä tullaan vähentämään terveydenhuoltoa. Pelkään sitä, koska olen joutunut jo kokemaan sitä.”

”Rovaniemi varmasti muuttuu, mutta huonompaan, koska lopetetaan kaikkia leikkipuistoja ja luistelukenttiä. Aikuisena varmasti tajuan kaiken paremmin.”

”Uskon, että olen henkisesti varmaan aika rasittunut työelämän keskellä.”

Tulevaisuuden pessimismi liitetään nuorten ilmaisuissa pitkälti Rovaniemen kaupunkiin ja yhteiskuntaan. Optimistisiin tulevaisuusnäkemysnä liitetään toisaalta esimerkiksi seuraavia sisältöjä:

”Ehkä itsetunto nousee ja jaksan paremmin kuin nyt.”

”En usko, että tämä minun ”surullinen” elämänvaihe ja tämä alakuloisuus koko lopuelämästä kestä.”

”Koska asuisin omillani ja saisin päättää omasta elämästä/kasvatuksesta.”

”Saa opiskella omilla ehdoilla ja mitä haluan.”

”Rahaa tulee joskus olemaan toivottavasti paremmin.”

”Toivon, että Suomesta katoaa seksuaalivähemmistöjen viha.”

”Toivottavasti suomalaisesta yhteiskunnasta tulisi vielä tasa-arvoisempi ja suvaitsevaisempi.”

Optimistiset tulevaisuusodotukset liitetään siten pessimistisiä näkemyksiä selvemmin omaan henkilökohtaiseen elämään ja sen tuottamiin mahdollisuuksiin.

4 Nuorisolle suunnatut palvelut

4.1 PALVELUJEN SAATAVUUS JA LAATU

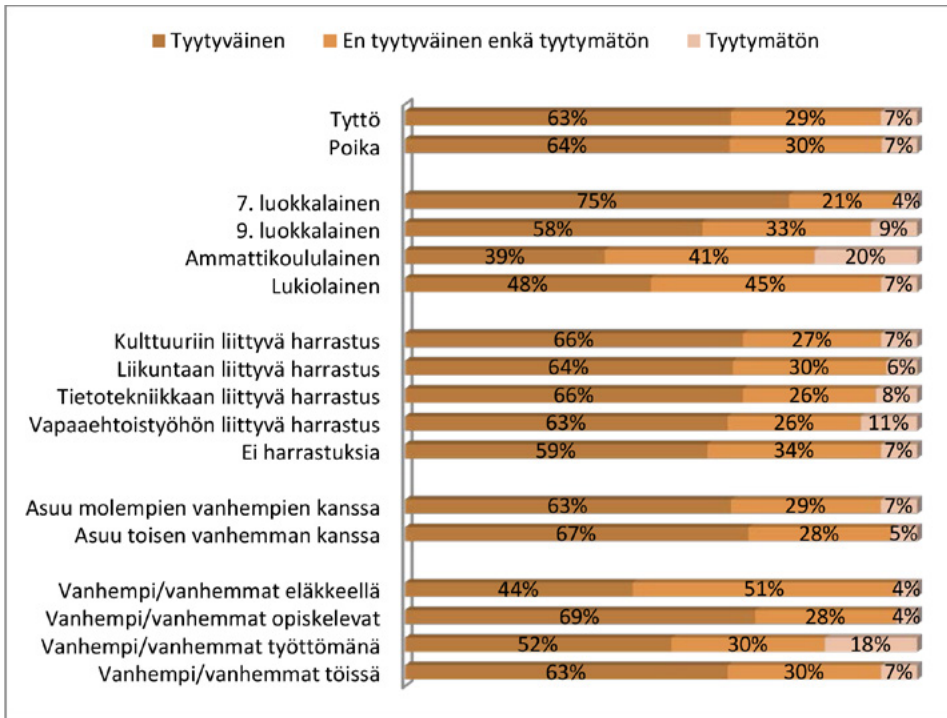
Nuorisokyselyssä selvitettiin nuorten kokemuksia Rovaniemen kaupungin ominaisuuksista. Tähän liittyen selvitettiin myös tyytyväisyyttä/tyytymättömyyttä kaupungin yleiseen nuorisotoimintaan (kuvio 4.1). Yleisimmin tyytymättömyytensä ilmaisivat

- ammattikoululaiset (20 %)
- vapaaehtoistyötä harrastavat (11 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (7 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (18 %)

Vähimmäis määrin tyytymättömyyttä nuorisotoimintaan ilmaisivat puolestaan

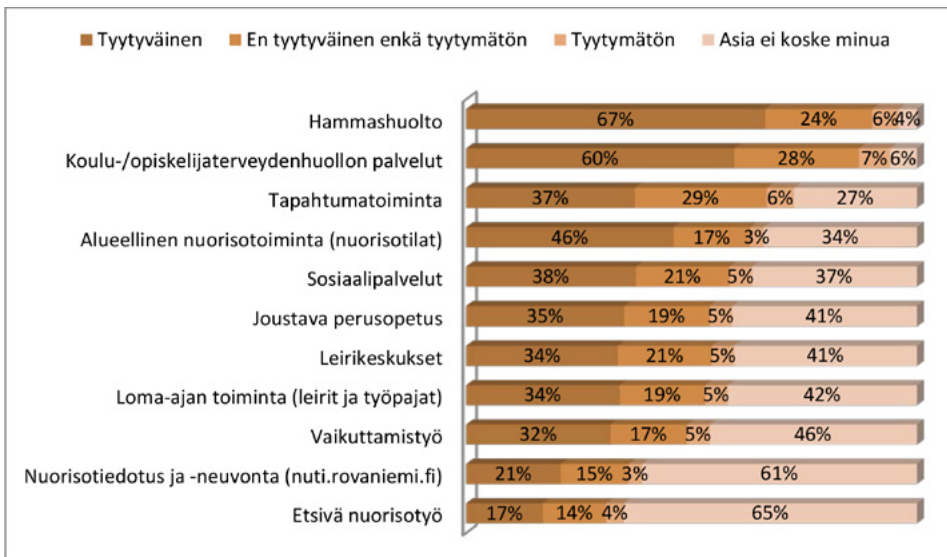
- 7-luokkalaiset (4 %)
- liikuntaa harrastavat (6 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (5 %)
- eläkkeellä olevan/olevien vanhempien sekä opiskelevan/opiskelevien vanhempien nuoret (4 %)

Rovaniemen yleiseen nuorisotoimintaan kohdistetaan tyytymättömyyttä suhteellisen vähässä määrin. Kaksi ryhmää erottuu selvästi toisista tässä tyytymättömyyttä kuvaavassa tarkastelussa. Nuo ryhmät ovat ammattikoululaiset sekä työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret. Edellä on tarkasteltu yleisesti nuorisotoiminnan kokemista. Lähempi tarkastelu osoittaa, että nuorisolle suunnattujen palvelujen saatavuus koetaan toisin (kuvio 4.2). Tässä tarkastelussa erityinen huomio kiinnittyy ”asia ei koske minua” – vastausvaihtoehdon valinneiden nuorten osuuksiin: näin kehoitettiin vastaamaan niitä nuoria, jotka eivät ole koskaan käyttäneet tarkastelun kohteena olevaa palvelua. Vastauksista on tulkittavissa, että palveluja ovat joiltain osin arvioineet myös sellaiset nuoret, jotka eivät niitä ole välttämättä itse käyttäneet (esimerkiksi joustava perusopetus). Tällaisessa tilanteessa nuoret arvioivat palvelun saatavuutta todennäköisesti toisilta nuorilta kuulemiinsa kokemuksiin perustuen. Joka tapauksessa ”asia ei koske minua” – vastaajista voidaan suuntaa-antavasti vetää johtopäätöksiä palvelujen käytön yleisyydestä.

Kuvio 4.1. Rovaniemen nuorisotoiminnan kokeminen.

Palvelun käyttämättömyys ilmaistaan yleisimmin etsivän nuorisotyön (65 %) sekä nuorisotiedotuksen ja -neuvonnan (nuti.fi) (61 %) osalta. Vähimmässä määrin käyttämättömyyttä on tulkittavissa koskien hammashuoltoa (4 %) sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palveluita (6 %).

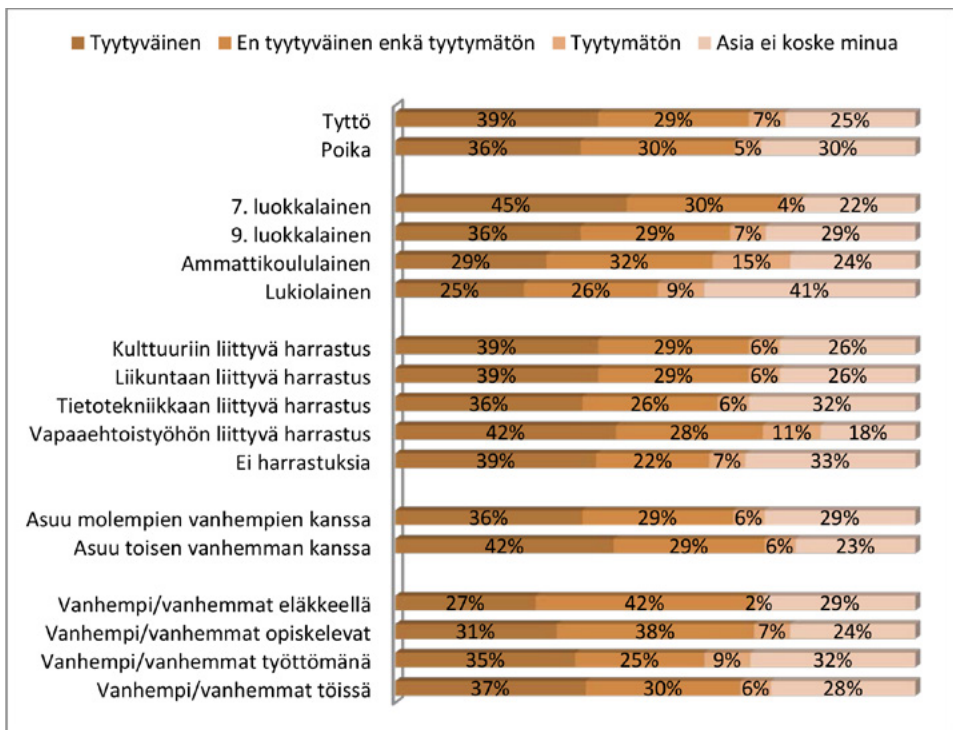
4.2. Nuorisolle suunnattujen palvelujen saatavuuden kokeminen

Tässä yhteydessä on myös mielenkiintoista havaita, että enemmän kuin joka neljäs nuorista ilmoittaa, ettei ole koskaan osallistunut nuorten tapahtumatoimintaan (asia ei koske minua – vastanneiden osuus) ja joka kolmas puolestaan ilmoittaa, ettei ole koskaan osallistunut nuorisotilojen toimintaan. Lähemmin tarkastellen voidaan havaita, että nuorten tapahtumatoimintaan ovat vähimmässä määrin osallistuneet (kuvio 4.3)

- pojat (30 %)
- lukiolaiset (41 %)
- ei harrastuksia omaavat (33 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (29 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (32 %)

Yleisimmin nuorten tapahtumatoimintaan ovat puolestaan osallistuneet

- tytöt (25 %)
- 7-luokkalaiset (22 %)
- vapaaehtoistyötä harrastavat (18 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (23 %)
- opiskelevan vanhemman/opiskelevien vanhempien nuoret (24 %)

Kuvio 4.3. Nuorten tapahtumatoimintaan osallistuminen ("asia ei koske minua" – vastaukset).

Vain harva nuorisolle suunnattuja palveluja käyttäneistä nuorista ilmaisee tyytymättömyyttä palvelujen saatavuutta kohtaan. Yleisimmin tyytymättömyys kohdistetaan koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palvelujen (7 %) sekä hammashuollon palvelujen (6 %) saatavuuteen. Toisaalta nämä molemmat palvelut ovat eniten nuorten käytössä ja niiden saatavuuteen kohdistuu myös tyytyväisyyttä hyvin suurella määrällä. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palvelujen saatavuuteen ovat yleisimmin tyytymättömiä (kuvio 4.4)

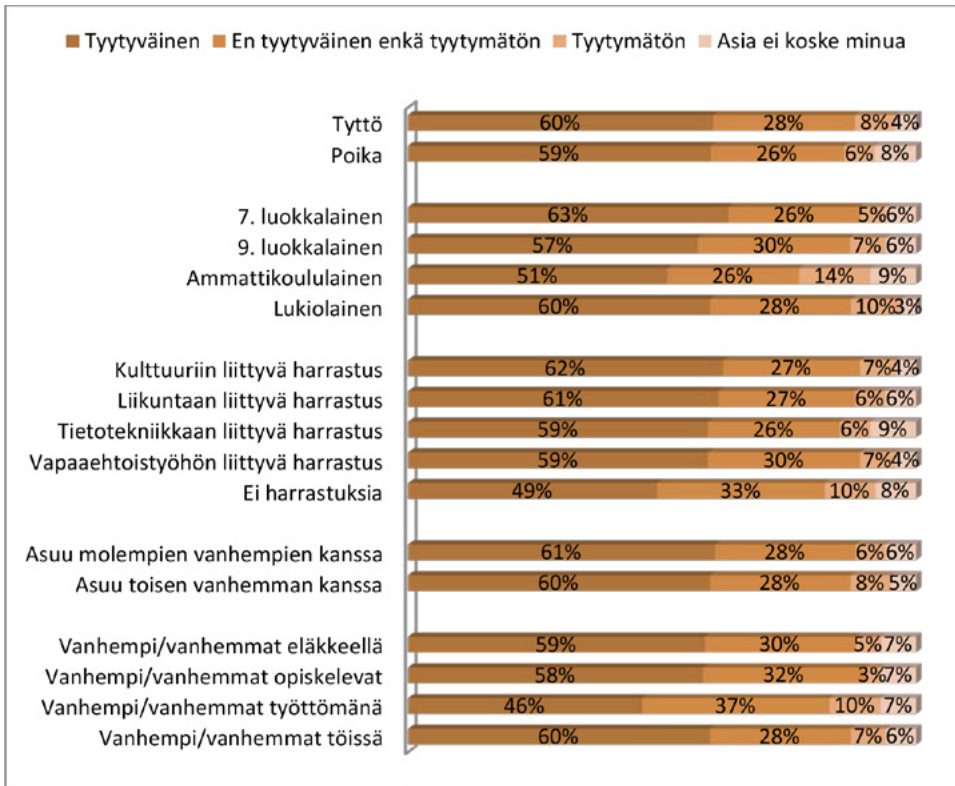
- tytöt (8 %)
- ammattikoululaiset (14 %)
- ei harrastuksia omaavat (10 %)
- toisen vanhemman kanssa asuvat (8 %)
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuoret (10 %)

Vähimmäisessä määrin kyseisten palvelujen saatavuuteen liittyvää tyytymättömyyttä kokevat puolestaan

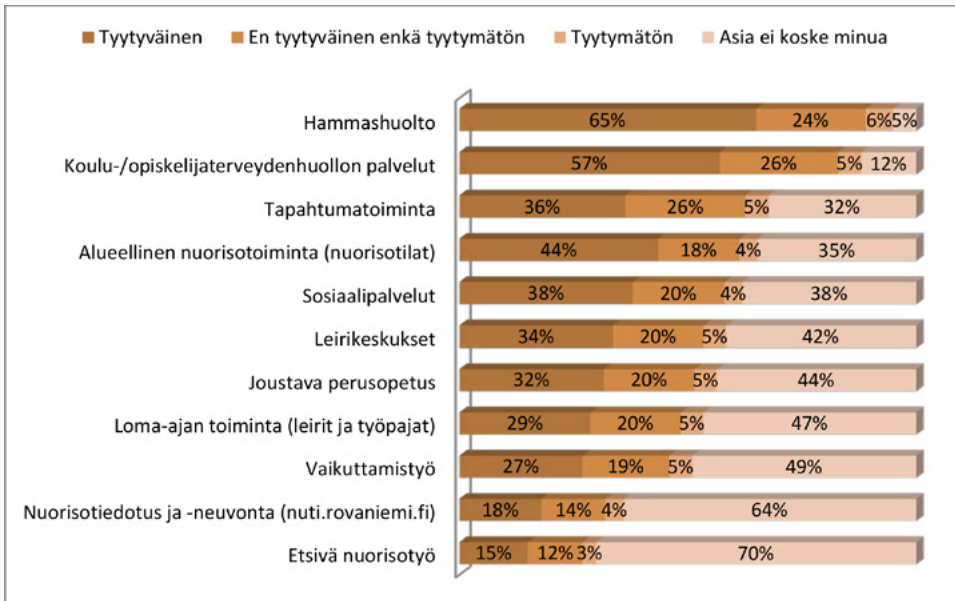
- pojat (6 %)
- 7-luokkalaiset (5 %)
- liikuntaa ja/tai tietotekniikkaa harrastavat (6 %)
- molempien vanhempien kanssa asuvat (6 %)
- opiskelevan vanhemman/opiskelevien vanhempien nuoret (3 %)

Tässä yhteydessä huomio kiinnittyy siihen, että ammattikoululaiset kokevat selvästi muita yleisemmin koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palvelujen saatavuuteen kohdistuvaa tyytymättömyyttä.

Nuorisolle suunnattujen palvelujen laatua tarkastellen on todettavissa, että tyytymättömyyttä eri palvelujen laatuun esiintyy kaikkien palvelujen osalta lähes yhtä pienessä määrin (3-6 % tyytymättömiä) (kuvio 4.5).

Kuvio 4.4. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palvelujen saatavuuden kokeminen.

Kuvio 4.5. Nuorisolle suunnattujen palvelujen laadun kokeminen.

Yhteenvedona edellisestä sanottakoon, että nuorille suunnattujen palvelujen saatavuuteen ja laatuun ollaan pitkälti tyytyväisiä niitä käyttävien/käyttäneiden nuorten keskuudessa. Jostakin syystä palvelujen käytön yleisyys ei kuitenkaan ole paras mahdollinen. Kysymys kuuluukin: mistä syystä palveluihin ei hakeuduta laajemmalti? Siitä seuraavassa nuorten itsensä kertomana.

4.2 PALVELUJEN KÄYTTÄMÄTTÄ JÄTTÄMINEN

Nuorisokyselyssä nuoria pyydettiin kirjaamaan ylös syitä nuorille suunnattujen palvelujen käyttämättä jättämiseen. Syyt jakautuivat kuuteen eri teemaan:

1. Kiinnostuksen puute
2. Tiedon puute
3. Kilpailevat vaihtoehdot
4. Toiminnan imago
5. Palvelujen sisältö
6. Käytännön ongelmat

Seuraavassa tuodaan esille kustakin teemasta esimerkkejä. *Kiinnostuksen puutetta* kuvattiin nuorten vastauksissa muun muassa seuraavasti:

”Ei ole kiinnostusta nuorisotoimintaan tai palveluihin muihin kuin terveydenhuoltoon.”

”Ei ole tullut ikinä kokeiltua.”

”Ei oo ollu tarvetta.”

”Ei vain tule käytyä leireillä.”

”En jaksa.”

”En ole kiinnostunut nuorisotoiminnasta.”

”En ole kiinnostunut, esim. nuorten vaikuttamisesta koska minulla on kaikki tarpeellinen.”

Palveluja koskeva *tiedon puute* näyttäytyi nuorten keskuudessa hyvin laajana. Tähän liittyen tuotiin esille muun muassa seuraavia näkemyksiä:

”Ei minulla ole aikaa leireille. En tiedä mikä on nuorisotiedotus ja -neuvonta.”

”Ei ole aikaa tai en tiedä mitä/missä ne on.”

”Ei kiinnosta enkä ees tiiä kaikista mitä ne tarkoittaa.”

”Aina ei tiedä kaikesta tai kaveritkaan ei käy esim. nuorisotiloilla niin ei itsekään välttämättä jaksa vaivautua käymään siellä.”

”En käytä jopo:a enkä tiedä mitä on etsivä nuorisotyö.”

”En ole ikinä kuullutkaan.”

”En ole koskaan kuullut tuosta nettisivusta ennen kuin vasta nyt.”

”En ole ollut tietoinen että tällaisia palveluja on.”

”Nuorisotiloja, ei ole tarpeeksi tietoa: milloin? missä? monelta?”

Tiedon puutteeseen liittyvät myös ne muutamit vastaukset, joissa kyseistä puutetta perusteltiin paikkakunnalla asumisen lyhytaikaisuudella:

”Olen asunut Rovaniemellä vasta vähän aikaa.”

Lisäksi tiedonpuutteeseen liittyy selvästi tietämättömyys nuorisolle suunnattujen palvelujen monimuotoisuudesta. Yllättävän usein nuorisotoiminta liitettiin yksinomaan leiritoimintaan:

”En pidä leireistä.”

Palvelujen käyttämättömyyttä perusteltiin hyvin yleisesti myös muiden, nuorten ajankäytön kanssa *kilpailevien toimintojen* kautta:

”Alueellinen nuorisotoiminta ei innosta eikä kiinnosta, koska on paljon muita harrastuksia, jotka vievät aikaa.”

”Minulla ei ole aikaa kun koulu ja harrastus vie niin paljon aikaa.”

”En käy nuorisotiloilla siksi, kun tykkään viettää aikaa kaverin luona tai kotona.”

”En tarvitse kaupungin tarjoamia nuorisopalveluita. Olen mukana seurakunnan nuorisotoiminnassa.”

Erityisen mielenkiintoinen palvelujen käyttämättömyyden peruste on tulkittavissa niistä näkemyksistä, jotka liittyvät tavalla tai toisella nuorille suunnattujen *palvelujen imagoon*. Tällaisissa näkemyksissä palvelut liitetään vahvasti sosiaalisiin ongelmiin. Oma itse halutaan erottaa tällaisista ongelmista, joten palvelujen ei nähdä liittyvän omaan elämään:

”En halua koskaan osallistua mihinkään vapaaehtoiseen toimintaan, eikä minulla ole minkäänlaisia pulmia yllä mainittujen asioiden suhteen.”

”En käytä palveluja, koska en ole kiinnostunut kyseessä olevista sosiaalisista kohteista.”

”Minulla ei ole omaan elämäni liittyen vaikeuksia.”

”Joustava perusopetus: olen fiksu oppilas, en tarvitse. Etsivä nuorisotyö: en edes tiedä mitä tarkoittaa. Nuorten sosiaalipalvelut: ei ongelmia elämässäni.”

”Kotonakin on tekemistä ja minulla on jo kavereita. Lomalla lähemme perheenä lomalle ja en silloin ehdi mennä mihinkään leireille. En ole syrjäytynyt.”

Näin nuorille suunnatut palvelut luokitellaan vain ongelmatilanteissa oleville nuorille. Samalla korostetaan tietyllä tapaa omaa ”paremmuutta” suhteessa palvelujen käyttäjiin:

”Ei kiinnosta mitkään nuorisotilat, ne on tehty niille, joilla ei ole omia kavereita tai elämää.”

”En ole sen tyylinen ihminen, joka kävisi leireillä tai jossain nuorisotiloilla, tai heidän tapahtumisissaan.”

”Joustava perusopetus ei ole tarpeen ja minulla on parempaa tekemistä kuin hillua nuorisotiloilla.”

Palvelujen sisältöä arvioitiin suhteellisen harvoissa vastauksissa. Silloin kun näin tehtiin, tuotiin esille muun muassa pelkoa suhteessa muihin nuoriin ja heidän käyttäytymiseensä:

”Jos menet muun alueen nuorisotiloille ne kattoo ”mitä teet täällä”. Jos alkaa käymään uusia ihmisiä jotka on ”vähä outoja” niitä katotaan ilkeesti eikä toivoteta tervetulleeksi. Aikuiset ei koskaan huomaa tätä sillä he saattavat olla niin sinisilmäisiä.”

”Nuorisotiloilla liikkuu outoa porukkaa ja siellä on ollut päissään olevia nuoria.”

”Ei uskalla lähteä kokeilemaan.”

”Ne ovat tylsiä, nuoria ei kunnioiteta.”

Palvelujen käyttämättömyyttä perustellaan myös käytännön ongelmilla. Tällöin perusteluissa ovat mukana erityisesti pitkät välimatkat, puute rahasta tai palvelujen saatavuutta muuten hankaloittavat asiat:

”Ei ole kyytiä eikä varaa linkkaan, en kerkeä, enkä myös saa, koska vanhempani kieltävät.”

”Asun kaukana kaikesta toiminnasta.”

”En voi käyttää joitakin palveluja, koska asun niin kaukana kaupungista.”

”Leirit maksullisia eikä kiinnosta ilman kavereita mennä.”

”Siellä missä voisin käydä niin se on pelottavalla alueella.”

Edellisestä voidaan vetää se johtopäätös, että Rovaniemen kaupungin nuorisolle suunnattujen palvelujen erityiset kipukohdat perustuvat toimintaan liittyvään tiedon puutteeseen sekä toiminnan imagoon. Nämä molemmat asiat voidaan nähdä vahvasti toisiinsa liittyvinä: tiedotuksen lisääminen poistaisi todennäköisesti turhia negatiivisia näkemyksiä ja parantaisi siten toiminnan imagoa. Tässä on kaupungin nuorisotoimen selvästi varteenotettava kehittämiskohde jatkoa ajatellen.

4.3 NUORTEN OMAT IDEAT AKTIVOINTIIN

Millä nuoria sitten voitaisiin aktivoida laajemmalti nuorisopalvelujen käyttäjiksi? Nuoret itse liittivät aktivointiin viiden eri teeman sisältöjä:

1. Nuorisolähtöisyys
2. Palvelujen sisältö
3. Mainonta
4. Palvelujen saatavuus
5. Luovuttaminen ja ideoiden puute

Nuoret liittävät *nuorisolähtöisyyteen* muun muassa seuraavia asioita:

”Nuoriso saisi itse suunnitella tapahtumia + ehdottaa niitä... ei aina vaan jotain 'monden diskoo'...”

”Asiat ei olis pakollisia ja ne järjestettäis niin miten nuoret ite tekis ne.”

”Enemmän tapahtumia, jotka päättää nuoret.”

”Idealaatikko. Kaikille sitä mitä itse haluaa harrastaa.”

”Kysely mikä kiinnostaa ja mikä ei.”

”Kuunnelkaa nuoria!”

”Kysyttäisiin mitä me halutaan.”

”Nuoret saisi ehdottaa eri asioita mitä tehtäisiin.”

Nuoret esittävät myös runsaasti ideoita nuorille suunnattujen *palvelujen sisällön* kiinnostavuuden parantamiseksi. Liikuntaan ja urheiluun liittyen tuodaan esille muun muassa seuraavaa:

”Rovaniemellä voisi järjestää semmonen koripalloon, kamppailulajiin liittyviä asioita, mutta voi olla jokin muu joukkueurheilu.”

”Ulkojäitä paremmiksi.”

”Enemmän liikuntamahdollisuuksia, kuten skeittipuisto.”

”Kilpailuja, urheilua”

”Olisi enemmän urheilutapahtumia, turnauksia.”

”Enemmän harrastelajeja.”

Toisaalta huomautetaan seuraavaa:

”Pitäisi ajatella myös niitä nuoria joita ei kiinnosta urheilla.”

Nuoret ottavatkin esille urheilun rinnalle monenlaisia toiminnan kehittämisehdotuksia:

”Vanhan ajan discoja olisi kiva saada.”
 ”Enemmän juhlia.”
 ”Ehkä joitain teinilaulajia enemmän keikoille Rovaniemelle.”
 ”Enemmän musiikkitapahtumia ja teattereita.”
 ”Elokuva voitaisiin tehdä ja lapsia esiintymään.”
 ”Enemmän askartelua.”
 ”Viikonloppuisin voisi olla jotain leivontailtoja.”
 ”Enemmän sellaisia juttuja, joihin voisi mennä kavereiden kanssa yhdessä.”
 ”Enempi retkiä.”
 ”Järjestettäisiin enemmän manga/anime henkisiä tapahtumia.”
 ”Kahvilat, jotka olisivat auki myöhempään, ns. nuorten yökahvilat.”
 ”Kerhotoimintaa esim. käsityökerho, liikuntakerho.”
 ”Isommat tilat, enemmän istumistiloja, kannustavia ohjaajia, jotka on varustettu huumorilla.”
 ”Laittaisivat enemmän aktiviteetteja, esim. lisää biljardi- ja pingispöytiä.”
 ”Tietokoneita ja parempi netti.”
 ”Fifa 14.”

Myös leireihin liittyviä kehittämissuhteita on nuorten näkemyksissä hyvin paljon:

”Ehdottomasti pitäisi olla sellanen kesäleiri yläasteikäisille, joissa ei ole mitään teemaa (mm. urheiluleiri, musiikkileiri), että olisi vain sellainen ’oleskelu’leirikin.”
 ”Enemmän leirejä ja esim. 9. luokkalaisille semmonen 3 pv leiri, jossa valittais joku ala mihin tutustuttas kolmen päivän ajan.”
 ”Leirejä voisi pienemmille ja nuoremmille olla enemmän.”
 ”Monipuolisuutta ja enemmän leirejä myös toisen asteen koulutuksessa oleville.”

Palvelujen käyttäjien ikään kiinnitetään huomiota yleisen viihtyvyyden nimissä ja tähän liitetään yleisesti vaatimuksia ikärajoista:

”Esim. Monde, ei kukaan halua, että siellä juoksee 11-13 vuotiaita pikkulapsia. Jos haluaisi paikan missä vaan olla, koska kotona mikään ei ole hyvin.”
 ”Ikärajaa noudatetaan.”
 ”Eri ikäluokkien tapahtumia.”
 ”Esimerkiksi nuorisolle tarkoitettuja palveluita pitäisi huoltaa ja mainostaa enemmän! Jotkut nuorisotilat voisi olla suunnattuja vain esim. 9.luokkalaisille, koska itseäni joskus häiritsee nuorisotiloilla käydessäni nuoremmat. Voisi olla vaikka ysi-luokkalaisille tarkoitettuja iltoja tai jotain.”
 ”Enemmän yli 15-vuotiaille.”

Nuoret ottavat nuorisolle suunnattujen palvelujen viihtyisyyteen liittyen kantaa myös toiminnan turvallisuuteen ja tasa-arvoisuuteen:

”Että nuorisotiloille tulisi enemmän valvoja.”

”Nuorisotiloille kunnon porukkaa, eikä vain tupakkajengejä.”

”Tupakka ja nuuska saisi olla kiellettyjä.”

”Nuorisotiloilla tarkempi vahtiminen kiusaamisen kohdalla.”

”Kaikille jotain yhteistä tekemistä eikä vain pelaaminen kaverin kanssa, koska silloin joku voi jäädä yksin ilman kaveria.”

”Lisäisivät tekemisen kohteita ja parantaisivat oloja. Jos kuullaan että joku haukkuu niin otettaisiin heti puhutteluun.”

”Ois reilut pelivuorot.”

Kuten jo palvelujen käyttämättä jättämistä koskevan tarkastelun yhteydessä todettiin, on nuorisolle suunnattujen palvelujen osalta olemassa suuria tiedon puutteita. Tämän ovat havainneet myös nuoret itse ja tähän liittyen esitetäänkin runsaasti *mainontaan* kohdistuvia kehittämissideoita:

”Asia pitäisi saada nuorten tietoisuuteen paremmin.”

”Ehkä enemmän mainostamista ja yhteisiä tapahtumia enemmän.”

”Enemmän mainontaa että tietää mitä tapahtuu.”

”Enemmän mainostetaan niitä niin nuoret alkavat käymään palveluissa.”

”Mainostettaisiin enemmän sillä tavalla, että nuoret kiinnostuisivat. Monesti mainokset ovat joko tylsiä tai suunnattu enemmänkin pikkulapsille.”

”Enemmän nuorisotilojen esittelyä ja tapahtumia siellä.”

”Enemmän tutustumistapahtumia.”

”Enemmän tiedotuksia esim. kouluille.”

”Hyvä tapa oli kun kävimme nuorisotiloilla koko luokkana. Pitäisi mainostaa vielä enemmän.”

”Kouluihin pitäisi tulla paikan päälle esittelemään, kukaan nuorista ei lue lehtiä tarpeeksi paljon, että asia saataisiin perille.”

”Niistä käytäisiin kertomassa vaikka kouluilla ja niille kannattaisi tehdä vaikka omat sivut facebookiin. Sosiaalisessa mediassa asiat leviävät nopeaa.”

”Jos sinne nuti.fi vois laittaa ne mitä on tulossa ja missä.”

Nuoret toivovat palveluille myös entistä parempaa saatavuutta:

”Ei niitä saa kiinnostavimmiksi ne pitäisi olla paremmin saatavilla, niitä pitäis tyrkyttää.”

”Ilmaisia tapahtumia, minne pääsee kaikki nuoret.”

”Enemmän esiin. Helposti lähestyttävälle paikoille.”

”Enemmän infoa ja lisää nuorisotiloja ja enemmän kaupunkiin päin eikä jonnekkain Korkalovaaraan tms.”

Toisaalta moni nuori ilmaisee omien *ideoidensa puutteen* koskien nuorisopalveluiden kiinnostavammaksi saamista:

”En mie tiiä, kai enemmän tapahtumia.”

”En osaa sanoa, varmasti joku muu keksii jotain.”

”En tiedä, koska en käy.”

Myös *luovuttamista* on ilmoilla, kun osa nuorista huomauttaa, ettei palveluiden kiinnostavammaksi saaminen ole edes mahdollista:

”Ei voi mitään.”

”Ei vain voi kiinnostaa jokaista. Olen mieluummin kavereiden kanssa kuin käytän nuorisopalveluja.”

”En keksi mitään keinoja.”

Yllä kuvattu osoittaa, että *nuoret kaipaavat selkeää, yksityiskohtaista ja esimerkiksi kouluissa tapahtuvaa tiedottamista nuorisolle suunnattujen palveluiden sisällöistä*. Nuoret myös kaipaavat *oman äänensä esilletuloa, tuntemusta siitä, että heidän omilla näkemyksillään, toiveillaan ja mielipiteillään on merkitystä palveluja suunniteltaessa*.

III YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

5 Nuorten hyvinvointi- ja palvelukokemukset

Luvussa 1.2 on kuvattu ne kysymykset, joihin käsillä olevalla selvityksellä on luvattu vastata. Ensimmäinen näistä kysymyksistä on seuraava:

Millaisena näyttäytyy rovaniemeläisten nuorten tyytyväisyys/tyytymättömyys koskien

- opintoja
- kesätöitä/töitä
- rahan riittävyttä
- ihmissuhteita
- henkilökohtaisia ominaisuuksia
- elintapoja
- Rovaniemen ominaisuuksia
- suomalaista yhteiskuntaa
- tulevaisuuden odotuksia?

Edelliseen liittyen kysytään vielä seuraavaa:

Miten kyseiset seikat näyttäytyvät suhteessa rovaniemeläisten aikuisten vastaaviin kokemuksiin?

Vastauksena näihin kahteen kysymykseen voidaan todeta, että *opintojen osalta nuorten tyytymättömyys kohdistuu erityisesti opintojen kuormittavuuteen*. Seuraavaksi yleisimmin ollaan tyytymättömiä opintojen mielenkiintoisuuteen. Tyytymättömyys kohdistetaan vähimmäisessä määrin opiskelukavereihin sekä opintojen tavoitteisiin. Nuorten ja aikuisten kokemusten ero näyttäytyy erityisesti opintojen mielenkiintoisuuden kokemisessa, kun nuorten tyytymättömyys kyseiseen asiaan on selvästi aikuisten vastaavaa yleisempää. Myös opintojen kuormittavuuden osalta on todettava, että nuoret kokevat aikuisia yleisemmin siihen kohdistuvaa tyytymättömyyttä. Nuoret tuovatkin kuormittavuuden suuressa määrin esille kyselyn avovastauksissa. He kokevat laajalti ongelmallisiksi muun muassa koulutehtävien määrän sekä koulu- ja vapaa-ajan yhteensovittamiseen liittyvän kiireen. Nuorten tilanne opiskelujen kokonaisuutta tarkastellen näyttäytyykin aikuisten vastaavaan tilanteeseen nähden heikompana.

Aiemmin *kesätöissä/töissä olleiden nuorten keskuudessa kesätyöhön/työhön liittyvä tyytymättömyys kohdistetaan yleisimmin palkkaukseen ja työn mielenkiintoisuuteen*.

Tyytymättömyys kohdistetaan vähimmäis määrin työkavereihin ja esimiehiin. Selvin ero nuorten ja aikuisten välillä on palkkaukseen kohdistuvan tyytyväisyyden/tyytymättömyyden kokemisessa, kun nuoret ovat aikuisia selvästi yleisemmin tyytyväisiä palkkaukseensa. Nuorten palkka on vain harvoin heidän arkielämänsä toimintojen ainoa mahdollistaja, joten tämä selittyy suurelta osin sillä. Työhön liittyen myös työn kuormittavuus koetaan nuorten ja aikuisten keskuudessa hyvin eri tavoin, aikuisten ollessa selvästi suuremmissa määrin työstään kuormittuneita. Tämä selittyy varmasti pitkälti sillä, että nuorten työskentely on yleensä ajallisesti lyhyt- ja määräaikaista, ikään kuin vaihtelua perusarjelle. Nuorten tilanne on siten työhön liittyvää hyvinvointikokonaisuutta ajatellen aikuisten tilannetta parempi.

Nuoret liittävät rahan riittämättömyyden yleisimmin harrastuksiin ja vaatteisiin. Rahaa koetaan olevan perheessä riittävästi erityisesti ruokaan, opiskeluun ja asumiseen. Aikuiset kokevat selvästi nuoria yleisemmin rahan riittämättömyyttä. Tähän liittyen voidaan kuitenkin todeta, että rahan riittämättömyyden kokemukset heijastuvat perheessä myös nuoriin, joskin aikuisia lievempinä. Tästä esimerkkinä toimivat kokemukset rahan riittämisen harrastuksiin. Nuorista 29 % kokee rahaa harrastuksiin olevan liian vähän tai jokseenkin riittävästi. Aikuisista puolestaan 27 % kokee, että heillä on liian vähän rahaa lasten harrastuksiin. Nuoret vaikuttavat siten tiedostavan rahan puutteen, mutta kokevat sen aikuisia lievemmin. Näin aikuisten kokonaistilanne näyttää tyytyväisyyden riittämiseen liittyvien kokemusten osalta nuorten tilannetta heikompana.

Nuoret ovat ihmissuhteisiinsa pitkälti tyytyväisiä. *Harvoin, mutta yleisimmin tyytymättömyys liitetään sukulaissuhteisiin.* Myös aikuiset ovat yleisesti tyytyväisiä omiin ihmissuhteisiinsa. He ovat niin ikään yleisimmin tyytymättömiä sukulaissuhteisiinsa ja vähimmäis määrin tyytymättömiä lapsiinsa liittyviin suhteisiin. Kokonaisuutta tarkastellen molempien ryhmien tyytymättömyys ihmissuhteisiin on vähäistä, mutta nuorilla vielä hieman aikuisia vähäisempää.

Omien ominaisuuksiensa osalta nuoret liittävät tyytymättömyytensä yleisimmin omaan energisyyteensä sekä omaan itseensä kohdistuvaan tyytyväisyyteen. Vähimmäis määrin tyytymättömyyttä aiheuttaa nuorten kokemana toimintakykyisyys sekä avoimuus uusia asioita kohtaan. Nuoria ja aikuisia tarkastellen on todettavissa, että a) nuoret kokevat aikuisia vähemmässä määrin energisyyteen, fyysiseen terveyteen ja toimintakykyisyyteen liittyvää tyytymättömyyttä, b) nuorten keskuudessa esiintyy hieman aikuisia yleisemmin omaan itseen kohdistuvaa tyytymättömyyttä, c) nuoret ilmaisevat olevansa jonkin verran aikuisia yleisemmin onnellisia. Kokonaisuutta tarkastellen aikuisten tilanne on siten nuoria heikompi.

Elintapoihin liittyen nuoret ovat yleisimmin tyytymättömiä nukkumistottumuksiinsa ja painonhallintaan. Vähiten tyytymättömyyttä aiheuttavat puolestaan huumausaineiden käyttö, lääkkeiden käyttö, alkoholin käyttö sekä tupakkatuotteiden käyttö. Elintavat aiheuttavat aikuisten keskuudessa nuoria yleisemmin tyytymättömyyttä. Esimerkiksi lääkkeiden, alkoholin ja tupakkatuotteiden osalta tyytymättömien nuorten osuus on noin puolet aikuisten vastaaviin asioihin tyytymättömien osuuksista. Nukkumistottumukset koetaan molemmissa ryhmissä hyvin samansuuntaisina.

Elintapoihin liittyvien tyytymättömyyskokemusten osalta kokonaistilanne näyttää kuitenkin aikuisten keskuudessa nuoria heikompana.

Nuoret ovat Rovaniemen ominaisuuksien osalta yleisimmin tyytymättömiä julkisen liikenteen toimivuuteen. Tyytymättömyyttä aiheuttavat myös kuntalaisten mahdollisuudet vaikuttaa päätöksentekoon sekä päättäjien asiantuntemus. Vähimmäsmäärin tyytymättömyyttä aiheuttavat puolestaan Rovaniemen liikuntamahdollisuudet, turvallisuus sekä kauppapalvelujen taso. Nuorten ja aikuisten näkemykset ovat hyvin samansuuntaiset koskien Rovaniemen ominaisuuksia. Aikuiset ovat kuitenkin joiltain osin selvästi nuoria kriittisempiä (esimerkiksi vaikuttaminen ja päättäjien asiantuntemus). Kokonaistilannetta arvioiden aikuisten tilanne näyttäytyy siten tässä yhteydessä nuoria heikompana.

Yhteiskuntaan liittyen rovaniemeläiset nuoret ovat yleisimmin tyytymättömiä ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutumiseen sekä mahdollisuuteen vaikuttaa yhteisiin asioihin. Vähimmäsmäärin tyytymättömyyttä aiheuttaa yleinen turvallisuus sekä mahdollisuus auttaa toisia ihmisiä. Aikuiset ovat selvästi nuoria kriittisempiä arvioidessaan yhteiskunnan ominaisuuksia. Kokemuksissa esiintyy kuitenkin samansuuntaisuutta: pitkälti samat asiat ovat eniten tyytymättömyyttä aiheuttavia molemmissa ryhmissä. Kokonaistilanne yhteiskuntaan liittyvän tyytymättömyyden osalta näyttäytyy kuitenkin aikuisilla nuoria heikompana.

Edellä esitetystä voidaan vetää se hyvinvoinnin kokonaisuutta kuvaava johtopäätös, että *rovaniemeläiset nuoret kokevat aikuisia vähemmässä määrin tyytymättömyyttä eri hyvinvointisäilytöihin.* Tarkastelun kohteena olevista hyvinvointisäilytöistä kun *ainoastaan opinnot tuottavat nuorten keskuudessa aikuisia yleisimmin tyytymättömyyskokemuksia.* Nuorten ja tämän myötä tulevaisuuden kannalta tämä on hyvä uutinen. On kuitenkin syytä miettiä, miten nuorten nykyinen aikuisia yleisempi tyytyväisyys olisi ylläpidettävissä niin, ettei nuorista kehkeytyisi tulevaisuudessa tyytymättömiä aikuisia.

Kaikkein yleisimmin tyytymättömyys kohdistetaan rovaniemeläisten nuorten keskuudessa eri hyvinvoinnin osa-alueita tarkastellen seuraavasti:

- *opinnot:* kuormittavuus
- *työ:* palkkaus
- *rahan riittäminen:* harrastukset
- *ihmissuhteet:* sukulaiset
- *omat ominaisuudet:* energisyys
- *elintavat:* nukkumistottumukset
- *Rovaniemen ominaisuudet:* julkisen liikenteen toimivuus
- *yhteiskunnan ominaisuudet:* ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutuminen

Vähimmäsmäärin tyytymättömyys liitetään puolestaan seuraaviin asioihin:

- *opinnot:* opiskelukaverit
- *työ:* työkaverit

- *rahan riittäminen*: ruoka
- *ihmissuhteet*: läheiset ystävät
- *omat ominaisuudet*: toimintakykyisyys
- *elintavat*: huumausaineiden käyttö
- *Rovaniemen ominaisuudet*: liikuntamahdollisuudet
- *yhteiskunnan ominaisuudet*: turvallisuus

Kokonaisuutta tarkastellen kymmenen yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttavaa asiaa nuorten keskuudessa ovat seuraavat (järjestyksessä eniten tyytymättömyyttä tuottavat asiat ensin mainittuina):

1. *Rovaniemen ominaisuudet*: julkisen liikenteen toimivuus
2. *opinnot*: opintojen kuormittavuus
3. *elintavat*: nukkumistottumukset
4. *Rovaniemen ominaisuudet*: kuntalaisten mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin
5. *Rovaniemen ominaisuudet*: päättäjien asiantuntevuus
6. *yhteiskunta*: ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutuminen
7. *opinnot*: opintojen mielenkiintoisuus
8. *yhteiskunta*: mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin
9. *Rovaniemen ominaisuudet*: työssäkäyntimahdollisuudet
10. *työ*: kesätyön/työn palkkaus

Kuten analyysin yhteydessä on todettu, kymmenestä yleisimmin tyytymättömyyttä aiheuttavasta asiasta neljä liittyy Rovaniemen ominaisuuksiin, kaksi opintoihin, kaksi yhteiskuntaan, yksi elintapoihin ja yksi työhön. *Tyytymättömyyskokemukset liitetään siten nuorten elämässä suuressa määrin itsestä katsottuna ulkoiisiin hyvinvointisisältöihin* (esimerkiksi elinympäristö, yhteiskunta, työ, opinnot) ei niinkään laajalti sisäisiin hyvinvointisisältöihin (esimerkiksi omat ominaisuudet ja elintavat). Tätä voidaan pitää positiivisena asiana, sillä todennäköisesti ulkoiisiin hyvinvointisisältöihin kohdistettava tyytymättömyys ei tuota hyvinvoinnin heikkenemistä siinä määrin kuin sisäisiin hyvinvointisisältöihin kohdistettava laajempi tyytymättömyys tuottaisi.

Tulevaisuutta tarkastellen rovaniemeläiset nuoret ennakoivat nykyistä suurempaa tyytymättömyyttä erityisesti koskien Rovaniemen viihtyisyyttä, rahatilannettaan sekä suomalaista yhteiskuntaa. Vähimmässä määrin nykyiseen tilanteeseen nähden suurempaa tyytymättömyyttä ennakoidaan puolestaan fyysiseen terveyteen, ihmissuhteisiin sekä henkiseen hyvinvointiin liittyen. Nuoret ennakoivat fyysisen terveytensä selvästi aikuisia myönteisempänä viiden vuoden kuluttua. Nuoret ennakoivat myös aikuisia vähemmässä määrin tyytymättömyyttään suomalaiseen yhteiskuntaan. Nuoret eivät siten ole aikuisten tapaan menettäneet samassa määrin luottamustaan yhteiskuntaan. Huomionarvoinen seikka on kuitenkin tässä yhteydessä se, että nuoret ennakoivat aikuisia yleisemmin tyytymättömyyttä koskien Rovaniemen viihtyisyyttä tulevaisuudessa (aikuisilla kysytty tähän liittyen tyytyväisyyttä asuinkuntaan).

Kertooko tämä sitten jotain nuorten Rovaniemelle jäämisestä ja Rovaniemellä viihtymisestä tulevaisuudessa, jää nähtäväksi. Joka tapauksessa *rovaniemeläisistä nuorista neljäsosa (lukiolaisista yli puolet) ilmaisee halunsa muuttaa toiselle paikkakunnalle*. Nuoret perustelevat muuttoaiketaan vaihtelunhalulla ja uusien kokemusten etsimisellä. Merkittävänä syynä muuttoaiketeille pidetään myös Rovaniemen jatko-opintomahdollisuuksia, jotka koetaan usein riittämättöminä.

Selvityksen alussa luvataan vastata edelleen seuraavaan kysymykseen:

Ketkä ovat erityisen tyytyväisiä/tyytymättömiä kyseisiin asioihin (eri hyvinvoinnin osa-alueiden eniten tyytymättömyyttä aiheuttaviin sisältöihin)?

Vastauksena tähän voidaan todeta, että tarkastelun kohteena olevien sisältöjen kokonaisuutta tarkastellen tyytymättömyyttä koetaan yleisimmin

- tyttöjen
- lukiolaisten
- ei harrastuksia omaavien
- toisen vanhemman kanssa asuvien
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuorten keskuudessa.

Paras kokonaistilanne (vähiten tyytymättömyyttä) on puolestaan

- pojilla
- 7-luokkalaisilla
- liikuntaa harrastavilla
- molempien vanhempien kanssa asuvilla
- työssä käyvän vanhemman/työssä käyvien vanhempien nuorilla.

Rovaniemeläisten nuorten ja Rovaniemen seutukunnan aikuisten osalta yhteistä taustaryhmittäisen tarkastelun perusteella on se, että tyytyväisyys-/hyvinvointitilanne näyttäätyy muihin vertailuryhmiin nähden heikoimpana

- tytöillä ja naisilla
- toisen vanhemman kanssa asuvien nuorten ja ei parisuhteessa asuvien aikuisten keskuudessa
- työttömän vanhemman/työttömien vanhempien nuorten ja työttömien/lomautettujen aikuisten keskuudessa.

Tällaisen karkean, mutta suuntaa antavan tarkastelun mukaan *hyvinvointivajeet näyttävät siten kasaantuvan ikään katsomatta naissukupuolelle, yksinhuoltajaperheissä asuville sekä työttömyydestä kärsiville perheille*.

Yksi selvityksen tärkeä tehtävä on ollut tuottaa Rovaniemen kaupungin nuorisotoimelle tietoa seuraavista asioista:

Millaisena näyttäätyy nuorten tyytyväisyys/tyytymättömyys koskien nuorille tarjottujen palvelujen saatavuutta ja laatua?

Miten kyseisten palvelujen kiinnostavuutta voitaisiin nuorten mielestä parantaa?

Näihin kysymyksiin liittyen voidaan todeta, että enemmän kuin joka neljäs nuorista ilmoittaa, ettei ole koskaan osallistunut Rovaniemen kaupungin toteuttamaan nuorten tapahtumatoimintaan. Edelleen joka kolmas ilmoittaa, ettei ole koskaan osallistunut nuorisotilojen toimintaan. *Nuorille suunnattujen palvelujen saatavuuteen ja laatuun ollaan kuitenkin pitkälti tyytyväisiä niitä käyttävien/käyttäneiden nuorten keskuudessa.* Miksi sitten nuorisolle suunnattuihin palveluihin ei hakeuduta yleisemmin?

Nuoret itse ilmaisevat syitä nuorille suunnattujen palvelujen käyttämättä jättämiseen seuraavasti:

1. Palvelut eivät herätä kiinnostusta.
2. Palveluista ei tiedetä.
3. Palvelujen sijaan valitaan kilpailevia toimintoja, esimerkiksi harrastukset.
4. Palvelujen imago ei ole nuorelle ”sopiva”.
5. Palvelujen sisällössä koetaan olevan ongelmia; esimerkkinä turvattomuuden tunnetta aiheuttavat asiat.
6. Palvelujen käyttöön liittyy käytännön ongelmia; esimerkkinä pitkät välimatkat.

Rovaniemen kaupungin nuorisolle suunnattujen palvelujen erityiset ongelmakohdat ovat tiedon puute sekä toiminnan imago. Nämä molemmat asiat liittyvät todennäköisesti vahvasti toisiinsa: tiedotuksen lisääminen tuottaisi toiminnalle kenties nuoria houkuttelevamman imagon. Tässä on Rovaniemen kaupungin nuorisotoimen tärkeä kehittämiskohde tulevaisuutta ajatellen.

Nuoret itse tuovat esille nuorille suunnattujen palvelujen kiinnostavuuden lisäämiseksi seuraavia asioita:

1. Palvelujen nuorisolähtöisyys: kysytään nuorilta itseltään ideoita heitä kiinnostavien palvelujen sisällöiksi.
2. Palvelujen sisältö: monipuolisuus ja toimintaa ikäryhmittäin.
3. Mainonta: lisää tietoa palveluista nuorille, esimerkkinä esittelyt kouluissa.
4. Palvelujen saatavuus: fyysisesti kaikkien saataville.
5. Luovuttaminen ja ideoiden puute: ei keksitä mikä tekisi palveluista kiinnostavia ja todetaan, ettei kiinnosta kuitenkaan kaikkia nuoria, vaikka mitä tekisi.

Nuoret kaipaavat selkeää, yksityiskohtaista ja esimerkiksi kouluissa tapahtuvaa tiedottamista nuorisolle suunnattujen palvelujen sisällöistä. Nuoret kaipaavat suuressa määrin myös oman äänensä esilletuloa, tuntemusta siitä, että heidän omilla näkemyksillään, toiveillaan ja mielipiteillään on merkitystä palveluja suunniteltaessa.

Mitä annettavaa tällä kaikella edellä kuvatulla tiedolla sitten on? Yhteenvetona voidaan todeta, että *Nuorison hyvinvointi- ja palvelukokemukset Rovaniemellä* -selvityksen tietoja voidaan hyödyntää monipuolisesti Rovaniemen kaupungin toiminnas-

sa ja päätöksenteossa. Rovaniemen kaupungin virkamiehet ja työntekijät tulevat hyödyntämään selvityksen tuottamaa tietoa palvelujen suunnittelussa ja toteutuksessa. Selvityksen toteuttamisen kautta toteutuu osaltaan terveydenhuoltolain velvoite kansalaisten osallistamisesta palvelujen kehittämiseen. Selvityksestä saatava tieto täydentää jo aiemmin käytössä ollutta indikaattoritietoa, mikä parantaa merkittävästi palvelujen kehittämistä asiakaslähtöisesti. Luottamushenkilöille selvitys mahdollistaa aiempaa laajemman näkemyksen muodostamisen rovaniemeläisten nuorten elämästä. Selvityksen keskeisimmät havainnot tullaan raportoimaan myös hyvinvointikertomuksessa.

Päätöksenteon lisäksi nyt tuotettua tietoa voidaan hyödyntää jatkossa myös korkeakoulujen opetuksessa ja tutkimustoiminnassa. Käsillä olevaa selvitystä täydentävät jo lähitulevaisuudessa sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijoiden tekemä opinnäytetyö ja kehittämistehtävät. Näitä tietoja tullaan hyödyntämään suoraan palveluja tuottavissa yksiköissä. Tällainen oppilaitosyhteistyöllä kerättävä tieto on siten mahdollista saada virkamiesten ja luottamushenkilöiden käyttöön nopeasti ja sujuvasti. Edellä kuvatun lisäksi selvityksen tulokset ovat hyödyllisiä järjestöjen toimintojen suunnittelussa. Kuntalaisille selvitys antaa mielenkiintoista, uutta tietoa nuorten hyvinvoinnista.

Nuorison hyvinvointi- ja palvelukokemukset Rovaniemellä – selvitys on hyvä esimerkki hyvinvointitiedon keräämisen mallin toimivuudesta. Rovaniemen kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2013 - 2016 toi esiin merkittäviä nuorten hyvinvoinnin kipukohtia. Nyt saatu tieto yhdessä tuoreen kouluterveyskyselyn kanssa syventää tietoa nuorten hyvinvoinnista ja mahdollistaa palvelujen kehittämisen nuorten omat kokemukset huomioon ottaen. Jatkossa kaupungin vuosittaisen tiedontarpeen mukaisesti muokattu ja malliin perustuva kysely pystytään kohdentamaan tarvelähtöisesti ja joustavasti koskemaan uusia, kuntalaisten kokemuksellista hyvinvointia kartoittavia sisältöjä. Tällaisen tiedon kerääminen on tärkeää, sillä valtakunnallisista tietoaaineistoista ei ole saatavilla riittävän kohdennetusti asukkaiden kokemukseen perustuvaa tietoa palveluiden saatavuudesta, riittävydestä ja laadusta. Vain tällaista tietoa saavuttamalla voidaan kaupungin palveluja kehittää asiakaslähtöisiksi.

Kirjallisuus

- Allardt, Erik (1976): Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. WSOY. Porvoo.
- Diener, Ed & Biswas-Diener, Robert (2002): Will Money Increase Subjective Well-Being? *Social Indicators Research* vol. 57, 119-169.
- Frey, Bruno S. & Stutzer, Alois (2002): *Happiness and Economics. How the Economy and Institutions Affect Human Well-Being*. Princeton University Press. Princeton.
- Haavisto, Ilkka & Kiljunen, Pentti (2009): *Kapitalismi kansan kärejällä*. EVA:n kansallinen arvo- ja asennetutkimus 2009. Helsinki: EVA.
- Hoffrén, Jukka & Lemmetyinen, Inka & Pitkä, Leeni (2010): *Esiselvitys hyvinvointi-indikaattoreista. Mittareiden vertailu ja kehittämiskohteet*. Helsinki, Sitra.
- Hämäläinen, Timo (2013): *Kohti kestäväää hyvinvointia. Uuden sosioekonomisen yhteiskuntamallin rakennuspuita*. Helsinki, Sitra.
- Islam, Sardar M.N. & Clarke, Matthew (2002): The Relationship between Economic Development and Social Welfare: A New Adjusted GDP Measure of Welfare. *Social Indicators Research* vol. 57, 201-228.
- Kajanoja, Jouko (2005): Mitä on hyvinvointi? 2.2.2011 internetosoitteessa: http://www.stat.fi/tup/kuntapuntari/kuntap_3_2005_hyvinvointi.html
- Kunnari, Marika & Suikkanen, Asko (2013): *Kuntalaisten hyvinvointikokemukset Lapissa*. Erweko Oy, Oulu. Verkkojulkaisu osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-484-702-5>
- Kunnari, Marika & Keränen, Anne & Suikkanen, Asko (2013): *25-50 -vuotiaiden kokemuksellinen hyvinvointi*. Teoksessa Kokko, Riitta-Liisa & Nenonen, Tellervo & Koskinen, Seppo (toim.): *Työllisyys, terveys ja hyvinvointi - Paltamon työllistämismallin vaikutusten arviointitutkimus 2009-2013*. Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy. Tampere. Verkkojulkaisu osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-980-0>
- Lapin hyvinvointibarometri 2013. (2014): Leena Viinamäki (toim.) Käsikirjoitus.
- Moisio, Pasi (2010): *Tuloerojen, köyhyyden ja toimeentulo-ongelmien kehitys*. Teoksessa Vaarama, Marja & Moisio, Pasi & Karvonen, Sakari (toim.): *Suomalaisten hyvinvointi 2010*. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Yliopistopaino. Helsinki, 180-196.

- Perttilä, Kerttu (2005): Selvitysten perusteella. Miten hyvinvoinnin edistämien toteutuu kunnissa – rakenteet ja johtaminen puntarissa. Teoksessa: Ritamo Maija (toim.): VIII Terve Kunta – päivät 26. – 27.1.2005. Aiheita 4 /2 005. Stakes, Helsinki. Sivut 20–25.
- Raijas, Anu (2008): Arjen hyvinvointi ja mahdollisuudet sen mittaamiseen. Työselosteita ja esitelmiä 110. Kuluttajatutkimuskeskus.
- Roos, J.P. (1973): Welfare Theory and Social Policy. A Study in Policy Science. Societas Scientiarum Fennica. Commentationes Scientiarum Socialium 4 1973. Helsinki.
- Saari, Juho (2009): Yksinäisten yhteiskunta. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Siltaniemi, Aki & Perälähti, Anne & Eronen, Anne & Särkelä, Riitta & Londén, Pia (2009): Kansalaisbarometri 2009. Suomalaisten arvioita hyvinvoinnista, palveluista ja Paras-uudistuksesta. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry. Hakapaino Oy, Helsinki.
- Terveystieteiden tutkimuskeskus (2014) internetosoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20101326?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=terveydenhuoltoaki#Pidp2881840>
- Torvi, Kai & Kiljunen, Pentti (2005): Onnellisuuden vaikea yhtälö. EVA:n kansallinen arvo- ja asennetutkimus 2005. Helsinki: Yliopistopaino.
- Tukia, Helena & Lehtinen, Niina & Saaristo, Vesa & Vuori, Mika (2011): Peruseräraportti 55/2011. Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos. Tampereen yliopistopaino Oy, Tampere.
- Vaarama, Marja & Moisio, Pasi & Karvonen, Sakari (2010a): Johdanto. Teoksessa Vaarama, Marja & Moisio, Pasi & Karvonen, Sakari (toim.): Suomalaisten hyvinvointi 2010. Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos. Yliopistopaino. Helsinki, 10-18.
- Vaarama, Marja & Siljander, Eero & Luoma, Minna-Liisa & Meriläinen, Satu (2010b): Suomalaisten kokema elämänlaatu nuoruudesta vanhuuteen. Teoksessa Vaarama, Marja & Moisio, Pasi & Karvonen, Sakari (toim.): Suomalaisten hyvinvointi 2010. Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos. Yliopistopaino. Helsinki, 126-148.
- Veenhooven, Ruut (2000): Four Qualities of Life: Ordering Concepts and Measures of the Good Life. Journal of Happiness Studies 2000 vol. 1, 1-39.
- Virtanen, Petri & Suoheimo, Maria & Lamminmäki, Sara & Ahonen, Päivi & Suokas, Markku (2011): Matkaopas asiakaslähtöisten sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen kehittämiseen. Tekesin katsaus 281/2011.

LIITE 1. Nuorisokysely.

Hei vastaaja!

Käsissäsi on kysely, jolla kartoitetaan Rovaniemen kaupungin 7. ja 9. luokkalaisten sekä lukioiden ja ammattioppilaitosten 2. vuosikurssin opiskelijoiden tyytyväisyyttä elämän eri osa-alueisiin. Kyseinen tieto on hyvin tärkeää työlle, jolla tähdätään nuorten entistä paremman hyvinvoinnin toteutumiseen.

Kysely on osa Lapin yliopiston sekä Rovaniemen ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulujen toteuttamaa *Pohjoisen hyvinvoinnin tietopaikka* –hanketta ja se toteutetaan yhteistyössä Rovaniemen kaupungin kanssa. Hankkeessa vastuullisena johtajana toimii professori *Asko Suikkanen* Lapin yliopistosta.

Kyselyn vastauksia käsitellään siten, ettei vastauksista käy ilmi vastaajan henkilöllisyys.

Kiitämme Sinua kyselyyn vastaamisesta jo ennakkoon ja toivotamme mukavaa syksyn aikaa.

MariKa Kunnari

Tutkijakehittäjä, YTM
Lapin yliopisto

Sirpa Kaukijainen

Projektityöntekijä, TtM
Rovaniemen ammattikorkeakoulu

VASTAUSOHJEET

Kysymyksiin vastataan

1. ympyröimällä **se vaihtoehto**, joka mielestäsi parhaiten vastaa käsitystäsi kyseessä olevasta asiasta,

ja/tai

2. vastaamalla kysyttyn asiaan kirjoittamalla vastaus sille varattuun tilaan.

Kysymyksiin vastataan ympyröimällä **yksi** vaihtoehto **TAI** kysymyksen yhteydessä **erikseen ohjeistettuna useampi** vaihtoehto.

Huomaa, että **kysymyskokonaisuuksissa** tulee vastata **JOKAISEEN** kohtaan ympyröimällä itsellesi sopivin vaihtoehto, esimerkiksi:

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin henkilökohtaisiin ominaisuuksiisi?

HENKILÖKOHTAISET OMINAISUUDET	Tyytyväinen	En tyytyväinen enkä tyytymätön	Tyytymätön	En osaa sanoa
1. fyysinen terveys	1	2	3	4
2. toimintakykyisyys	1	2	3	4
3. onnellisuus	1	2	3	4

Kysymyksiin ei ole "oikeita" tai "väärä" vastauksia joitakin taustatietoja lukuun ottamatta, sillä tarkastelun kohteena ovat Sinun omat näkemyksesi ja kokemuksesi.

ROVANIEMEN KAUPUNKI - NUORISOKYSELY, SYKSY 2013

OPINNOT, TYÖ JA TOIMEENTULO

1. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin OPINTOJESI OMINAISUUKSIIN?

NYKYISTEN OPINTOJEN OMINAISUUDET	Tyytyväinen	En tyytyväinen enkä tyytymätön	Tyytymätön	En osaa sanoa
1. opintojen tavoitteet	1	2	3	4
2. opintojen mielenkiintoisuus	1	2	3	4
3. opintojen kuormittavuus	1	2	3	4
4. opetusmenetelmät	1	2	3	4
5. suhde opettajiin	1	2	3	4
6. suhde opiskelukavereihin	1	2	3	4

2. Oletko ollut kesätöissä/töissä?

- 1 Kyllä
- 2 En (siirry kysymykseen numero 4)

3. Kuinka tyytyväinen olit viimeisimmän KESÄTYÖSI/TYÖSI OMINAISUUKSIIN?

KESÄTÖIDEN/TÖIDEN OMINAISUUDET	Tyytyväinen	En tyytyväinen enkä tyytymätön	Tyytymätön	En osaa sanoa
1. työn mielenkiintoisuus	1	2	3	4
2. työn kuormittavuus	1	2	3	4
3. työn palkkaus	1	2	3	4
4. työhön pääseminen	1	2	3	4
5. suhde esimiehiin	1	2	3	4
6. suhde työkavereihin	1	2	3	4

4. Onko Sinulla/perheelläsi mielestäsi RIITTÄVÄSTI RAHAA seuraaviin asioihin?

RAHAN RIITTÄMINEN	Rahaa on riittävästi	Rahaa on jokseenkin riittävästi	Rahaa on liian vähän	En osaa sanoa
1. ruokaan	1	2	3	4
2. asumiseen	1	2	3	4
3. vaatteisiin	1	2	3	4
4. laskuihin	1	2	3	4
5. harrastuksiin	1	2	3	4
6. opiskeluun	1	2	3	4

5. Jos haluat perustella edellisiä vastauksiasi, ole hyvä ja kirjoita tähän:

SOSIAALISET SUHTEET

6. Tunnetko itsesi YKSINÄISEKSI nykyään?

- 1 Kyllä, usein
- 2 Kyllä, joskus
- 3 En koskaan
- 4 En osaa sanoa

7. Kuinka tyytyväinen olet NYKYISIIN IHMISSUHTEISIISI?

Huom: JOS SINULLA EI OLE kyseistä suhdetta, vastaa "Asia ei koske minua."

NYKYISET IHMISSUHTEET	Tyytyväinen	En tyytyväinen enkä tyytymätön	Tyytymätön	Asia ei koske minua	En osaa sanoa
1. suhde vanhempiin	1	2	3	4	5
2. suhde läheisiin ystäviin	1	2	3	4	5
3. suhde kavereihin	1	2	3	4	5
4. suhde sukulaisiin	1	2	3	4	5
5. suhde tyttö-/poikaystävään	1	2	3	4	5
6. suhde muihin, keneen?	1	2	3	4	5

8. Jos haluat perustella edellisiä vastauksiasi, ole hyvä ja kirjoita tähän:

TERVEYS JA HENKINEN VOINTI

9. Onko Sinulla jokin pitkäaikainen sairaus, vaiva tai vamma, joka vaikuttaa jokapäiväiseen elämääsi?

- 1 Ei ole (siirry kysymykseen numero 11)
- 2 Kyllä on, mikä?

10. Kuinka paljon edellä ilmoittamasi pitkäaikainen sairaus, vaiva tai vamma haittaa jokapäiväistä elämääsi?

- 1 Ei haittaa lainkaan.
- 2 Haittaa jonkin verran.
- 3 Haittaa paljon, mutta en ole hakenut siihen apua.
- 4 Haittaa paljon ja olen hakenut siihen apua.

11. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin HENKILÖKOHTAISIIIN OMINAISUUKSIISI?

HENKILÖKOHTAISET OMINAISUUDET	Tyytyväinen	En tyytyväinen enkä tyytymätön	Tyytymätön	En osaa sanoa
1. fyysinen terveys	1	2	3	4
2. toimintakykyisyys	1	2	3	4
3. onnellisuus	1	2	3	4
4. energisyys (jaksaminen)	1	2	3	4
5. avoimuus muita ihmisiä kohtaan	1	2	3	4
6. avoimuus uusia asioita kohtaan	1	2	3	4
7. myönteisyys elämään	1	2	3	4
8. tyytyväisyys omaan itseän	1	2	3	4

12. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin ELINTAPOIHISI?

Huom! Kohdat 1-4: JOS ET OLE KOSKAAN KÄYTTÄNYT kyseistä tuotetta, vastaa "Asia ei koske minua."

NYKYISET ELINTAVAT	Tyytyväinen	En tyytyväinen enkä tyytymätön	Tyytymätön	Asia ei koske minua	En osaa sanoa
1. alkoholin käyttö	1	2	3	4	5
2. tupakkatuotteiden käyttö	1	2	3	4	5
3. lääkkeiden käyttö	1	2	3	4	5
4. huumausaineiden käyttö	1	2	3	4	5
5. ravitsemustottumukset	1	2	3	4	5
6. painonhallinta	1	2	3	4	5
7. nukkumistottumukset	1	2	3	4	5
8. liikuntatottumukset	1	2	3	4	5

13. Jos haluat perustella edellisiä vastauksiasi, ole hyvä ja kirjoita tähän:

ASUIN- JA YHTEISKUNTA

14. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin ROVANIEMEN OMINAISUUKSIIN?

ROVANIEMEN OMINAISSUUDET	Tyytyväinen	En tyytyväinen enkä tyytymätön	Tyytymätön	En osaa sanoa
1. viihtyisyys	1	2	3	4
2. turvallisuus	1	2	3	4
3. kuntalaisten vaikuttamismahdollisuudet päätöksentekoon	1	2	3	4
4. päättäjien asiantuntemus	1	2	3	4
5. kauppapalvelujen taso	1	2	3	4
6. julkisen liikenteen toimivuus	1	2	3	4
7. opiskelumahdollisuudet peruskoulun jälkeen	1	2	3	4
8. työssäkäyntimahdollisuudet	1	2	3	4
9. liikuntamahdollisuudet	1	2	3	4
10. kulttuuritarjonta	1	2	3	4
11. nuorisotoiminta	1	2	3	4
12. muut harrastusmahdollisuudet	1	2	3	4

15. Jos haluat perustella edellistä vastaustasi, ole hyvä ja kirjoita tähän:

16. Kuinka tyytyväinen olet seuraavien nuorisolle tarkoitettujen palvelujen SAATAVUUTEEN Rovaniemellä?

Huom! JOS ET OLE KOSKAAN KÄYTTÄNYT kyseistä palvelua, vastaa "Asia ei koske minua".

PALVELUJEN SAATAVUUS ROVANIEMELLÄ	Tyytyväinen	En tyytyväinen enkä tyytymätön	Tyytymätön	Asia ei koske minua	En osaa sanoa
1. alueellinen nuorisotoiminta (nuorisotilat)	1	2	3	4	5
2. tapahtumatoiminta	1	2	3	4	5
3. loma-ajantoiminta (leirit ja työpajat)	1	2	3	4	5
4. nuorisotiedotus ja -neuvonta (nuti.rovaniemi.fi)	1	2	3	4	5
5. leirikeskukset	1	2	3	4	5
6. joustava perusopetus	1	2	3	4	5
7. etsivä nuorisotyö	1	2	3	4	5
8. nuorten vaikuttamistyö (nuorisovaltuusto, oppilaskuntien hallitukset, nuorisotilojen tilahallitukset)	1	2	3	4	5
9. koulu-/opiskeluterveydenhuollon palvelut	1	2	3	4	5
10. hammashuollon palvelut	1	2	3	4	5
11. nuorten sosiaalipalvelut	1	2	3	4	5

17. Kuinka tyytyväinen olet seuraavien nuorisolle tarkoitettujen palvelujen LAATUUN Rovaniemellä?

Huom! JOS ET OLE KOSKAAN KÄYTTÄNYT kyseistä palvelua, vastaa "Asia ei koske minua".

PALVELUJEN LAATU ROVANIEMELLÄ	Tyytyväinen	En tyytyväinen enkä tyytymätön	Tyytymätön	Asia ei koske minua	En osaa sanoa
1. alueellinen nuorisotoiminta (nuorisotilat)	1	2	3	4	5
2. tapahtumatoiminta	1	2	3	4	5
3. loma-ajantoiminta (leirit ja työpajat)	1	2	3	4	5
4. nuorisotiedotus ja -neuvonta (nuti.fi)	1	2	3	4	5
5. leirikeskukset	1	2	3	4	5
6. joustava perusopetus	1	2	3	4	5
7. etsivä nuorisotyö	1	2	3	4	5
8. nuorten vaikuttamistyö (nuorisovaltuusto, oppilaskuntien hallitukset, nuorisotilojen tilahallitukset)	1	2	3	4	5
9. opiskelijaterveydenhuollon palvelut	1	2	3	4	5
10. hammashuollon palvelut	1	2	3	4	5
11. nuorten sosiaalipalvelut	1	2	3	4	5

18. Jos et käytä joitakin edellä mainittuja palveluja, kirjoittaisitko tähän miksi:

19. Mitä keinoja ehdottaisit nuorisolle tarkoitettujen palvelujen kiinnostavuuden parantamiseksi? Ole hyvä ja kirjoita tähän:

20. Oletko aikeissa muuttaa toiselle paikkakunnalle?

- 1 Kyllä
- 2 En
- 3 En osaa sanoa

21. Jos olet aikeissa muuttaa, mikä on muuttosi tärkein syy?

22. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin SUOMALAISEN YHTEISKUNNAN OMINAISUUKSIIN?

SUOMALAISEN YHTEISKUNNAN OMINAISUUDET	Tyytyväinen	En tyytyväinen enkä tyytymätön	Tyytymätön	En osaa sanoa
1. ihmisten välisen tasa-arvoisuuden toteutuminen	1	2	3	4
2. ihmisten välisen suvaitsevaisuuden toteutuminen	1	2	3	4
3. mahdollisuus auttaa toisia ihmisiä	1	2	3	4
4. mahdollisuus tulla autetuksi	1	2	3	4
5. mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin	1	2	3	4
6. yleinen turvallisuus	1	2	3	4

HUOLET, MIELIHYVÄ JA TULEVAISUUS

23. Mikä asia/mitkä asiat tuottavat eniten HUOLTA elämässäsi nykyään? Miksi?

24. Mikä asia/mitkä asiat tuottavat eniten MIELIHYVÄÄ elämässäsi nykyään? Miksi?

25. Millaiseksi arvioit tyytyväisyytesi 5 VUODEN KULUTTUA?

TYTYVÄISYYS 5 VUODEN KULUTTUA	Olen nykyistä tyytyväisempi	Olen yhtä tyytyväinen kuin nyt	Olen nykyistä tyytymättömämpi	En osaa sanoa
1. tyytyväisyys opiskeluun	1	2	3	4
2. tyytyväisyys työhön	1	2	3	4
3. tyytyväisyys rahatilanteeseen	1	2	3	4
4. tyytyväisyys ihmissuhteisiin	1	2	3	4
5. tyytyväisyys henkiseen hyvinvointiin	1	2	3	4
6. tyytyväisyys fyysiseen terveyteen	1	2	3	4
7. tyytyväisyys Rovaniemen viihtyisyyteen	1	2	3	4
8. tyytyväisyys suomalaisen yhteiskuntaan	1	2	3	4

26. Jos haluat perustella edellistä vastaustasi, ole hyvä ja kirjoita tähän:

TAUSTATIEDOT

27. Sukupuolesi

- 1 Tyttö
- 2 Poika

28. Ikäsi

- 1 12 – 13 -vuotta
- 2 14 – 15 -vuotta
- 3 16 – 17 -vuotta
- 4 18 – 19 -vuotta
- 5 muu, mikä? _____

29. Harrastuksesi (Merkitse tarvittaessa useampi kuin yksi vaihtoehto.)

- 1 Kulttuuriin liittyvä harrastus: musiikki, kuvataide, lukeminen, käsityöt, valokuvaus, videokuvaaminen jne.
- 2 Urheiluun liittyvä harrastus: urheiluseuratoiminta, omaehtoinen liikunta jne.
- 3 Tietotekniikkaan liittyvä harrastus: lanit, pelaaminen, koodaaminen, graafinen suunnittelu jne.
- 4 Vapaaehtoistyöhön liittyvä harrastus: ystävä vanhukselle, nuorelle tai maahanmuuttajalle, partiotoiminta, vapaaehtoinen palokuntatoiminta jne.
- 5 Joku muu harrastus,
mikä? _____
- 6 Minulla ei ole harrastuksia.

30. Asuinalueesi (Voit tarkistaa asuinalueesi liitteenä olevista kartoista.)

1 Keskustatoimintojen alue	16 Olkkajärven alue
2 Rantaviirin alue	17 Lohinivan alue
3 Ratantauksen alue	18 Meltauksen alue
4 Pullinpuolen alue	19 Sinetän alue
5 Ounasrinteen alue	20 Songan alue
6 Pöykkölän alue	21 Hirvaan alue
7 Lapinrinteen alue	22 Rautiosaaren alue
8 Karinrakan alue	23 Muurolan alue
9 Ounasmetsän alue	24 Jaatilan alue
10 Koskenkylän alue	25 Ranuantien alue
11 Saarenkylän alue	26 Auttin alue
12 Ylikylän alue	27 Vanttauskosken alue
13 Alakorkalon alue	28 Oikaraisen alue
14 Kaukon alue	29 Muu kunta, mikä? _____
15 Niesin alue	

31. Asumistapasi

- 1 Yksin
- 2 Ystävien kanssa
- 3 Toisen vanhemman kanssa
- 4 Molempien vanhempien kanssa
- 5 Sukulaisten kanssa
- 6 Sijaisperheessä/-kodissa
- 7 Asuntolassa
- 8 Lapsi-/nuorisokodissa
- 9 Joku muu asumistapa, mikä? _____

32. Vanhempiesi työtilanne (Merkitse tarvittaessa useampi kuin yksi vaihtoehto.)

- 1 Työssä
- 2 Työttömänä
- 3 Opiskelee
- 4 Osa-aikaeläkkeellä
- 5 Eläkkeellä
- 6 Äitiys-/vanhempainvapaalla
- 7 Pitkällä (yli 3 kk) sairaslomalla

33. Opiskelupaikkasi

- 1 Peruskoulu 7. luokka, mikä koulu? _____
- 2 Peruskoulu 9. Luokka, mikä koulu? _____
- 3 Ammattikoulu, mikä tutkinto? _____
- 4 Lukio (myös ammattilukio), mikä lukio? _____
- 5 Muu opiskelupaikka, mikä? _____
- 6 Ei opiskelupaikkaa

SUURI KIITOS VASTAUKSISTASI!

Nuorison hyvinvointi- ja palvelukokemukset Rovaniemellä – selvitys perustuu nimensä mukaisesti rovaniemeläisten nuorten subjektiivisiin kokemuksiin koskien heidän hyvinvointiaan. Selvityksessä tuodaan esille erilaisia nuorten hyvinvoinnin kipukohtia sekä ne nuorisoryhmät, joissa hyvinvointiin liittyvät tyytyväisyys-/tyytymättömyyskokemukset ovat erityisen yleisiä. Selvityksestä on edelleen luettavissa nuorten itsensä ilmaisemina heidän kokemuksiaan nuorille suunnattujen palvelujen saatavuudesta, kiinnostavuudesta sekä kiinnostavammaksi tekemisestä. Selvityksen tuloksia voidaan siten hyödyntää monipuolisesti Rovaniemen kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa sekä korkeakoulujen opetuksessa ja tutkimustoiminnassa. Edelleen selvityksen tulokset ovat hyödyllisiä järjestöjen toimintojen suunnittelussa. Kuntalaisille selvitys antaa mielenkiintoista, uutta tietoa nuorten kokemuksellisesta hyvinvoinnista.

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

www.lapinamk.fi

ISBN 978-952-316-002-6